

TARTU ÜLIKOOL
Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond
Kultuuriteaduste instituut
Kultuurikorralduse õppekava

Anna Markova

TARTU ÜLIKOOLI REGIONAALNE PANUS ÜHISKONNA TEENIMISSE

NARVA KOLLEDŽI VÄÄRIKATE ÜLIKOOLI NÄITEL

Magistritöö

Juhendaja: Elo-Hanna Seljamaa, PhD

Tartu 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. MÕISTED JA AJALUGU: ÜLIKOOLID JA REGIONAALSED KOLLEDŽID	8
1.1. Ülikoolid vs. kõrgkoolid	9
1.2. Eesti kõrgharidusasutused	12
1.2. Regionaalsed kõrgkoolid	13
1.2.1. Regionaalsed kolledžid Eestis	17
2. TARTU ÜLIKOOLI REGIONAALTEGEVUS JA REGIONAALNE PANUS. TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽI ROLL	20
2.1. Tartu Ülikooli Narva kolledži asutamine	21
2.2. Kolledži uus hoone, uue võimalused ja väljakutsed	22
2.3. TÜ Narva kolledž täna	24
2.4. TÜ Narva kolledži sotsiaal-kultuurilised programmid	29
3. NARVA KOLLEDŽI REGIONAALNE PANUS NARVA VÄÄRIKATE ÜLIKOOLIS OSALEJATE ARVAMUSTE PÕHJAL	37
3.1. Narva Väärivate ülikool	37
3.2. Andmete kogumine, respondentide tutvustus	41
3.3. Uurimuse tulemused	43
KOKKUVÕTE	56
SUMMARY	58
KASUTATUD MATERJALID JA ALLIKAD	60
LISAD	66
LISA 1. Narva kolledži näitused 2013 - 2019	66
LISA 2. Narva Jazziklubi kontserdid 2013 - 2019	75
LISA 3. Fookusgruppide küsitluskava	80
LISA 4. Väärivate ülikoolis osalejate ankeetküsimustik	80
LISA 5. Fotod	83

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anna Markova (sünnikuupäev: 21.07.1987)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Tartu Ülikooli regionaalne panus ühiskonna teenimisse Narva kolledži väärivate ülikooli näitel“, mille juhendaja on Elo-Hanna Seljamaa.

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 15.05.2019

SISSEJUHATUS

Maailma, milles me elame, ja selle, mida me sellest teame, on teadus kujundanud. Selleks et teadus ei jääks ainult selle loojate käsutusse, vaid et teadustulemused leviksid, on inimesed iidsest ajast kasutanud kõikvõimalikke haridusmeetodeid: erinevat tüüpi koole, avalikke kõnesid, seminare ja kursusi. Tänapäeva arenenud riikides, sh ka Eestis, on haridus kättesaadav igale, kes soovib seda omandada. Koolikohustus (Eesti Vabariigi haridusseadus 1992) kehtib põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni ning see, kuidas inimene oma haridusteed jätkab, on tema valik. Põhikoolijärgne haridus ei ole küll kohustuslik, kuid see ei tähenda, et riik ei panustaks kesk- ja kõrgharidusse ning ka üldiselt ühiskonnaliikmete haritusse mitteformaalsete ja informaalsete täiendõppe vormide kaudu. Inimesed täiendavad end mitteformaalselt, osaledes erinevatel kursustel, seminaridel. See tegevus on eesmärgistatud, kuid vabatahtlik, ning võib toimuda (üli)koolide seinte vahel, kuid ka õppevälises keskkonnas, sh ka (üli)koolide lisategevusena. Informaalne õpe toimub meie elus eesmärgistamatult, kui me omandame uusi oskusi ja teadmisi märkamatu – inimestega suheldes, maailma vaadeldes, uusi asju katsetades. (Noorsootöö õpik 2016)

Eelmainitust lähtudes saab väita, et inimesed õpivad kogu elukaare jooksul ning riigi ülesandeks on seda protsessi toetada ja arendada nii formaalse haridussüsteemi raames kui ka väljaspool seda. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 järgi on Eesti riigi sihiks muuta õppimine “aktiivse eluhoiaku lahutamatuks osaks” (3) nii noorte kui ka vanemaealiste hulgas. Strateegia koostamise üldeesmärgiks on luua “kõigile Eesti inimestele nende vajadusi ja võimeid arvestavad kvaliteetsed, nüüdisaegsed ja paindlikud õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärrika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus” (Eesti elukestva õppe strateegia 2020: 3-4). Neid eesmärke toetavad Eestis nii üldharidus- ja kutsekoolid, mitteformaalset haridust pakkuvad organisatsioonid, kui ka avalik-õiguslikud ülikoolid, pakkudes elanikkonnale võimalusi õppe- ning teadustööks. Lisaks eespool mainitud ülesannetele on tänapäevade ülikoolidel ka kolmas ülesanne ja see on ühiskonna teenimise roll.

Ühiskonna teenimise olulisus kerkis tähelepanu keskmesse maailma suurtes ülikoolides möödunud sajandi lõpukümnendil toimunud muutuste tulemusena, mil üha enam hakati rääkima globaliseerumisest, võrgustumisest ning ülikooli tihedamast seosest ühiskonnaga (Chatterton, Goddard 2000). Kui alguses kandsid ülikoolid teadmiste kogumise ja salvestamise rolli, siis uuel aastatuhandel on ülikoolid muutunud teadmiste keskusteks, mis lisaks oma põhitegevusele otsivad uusi lahendusi, ideid ja arenguteid ning osalevad aktiivselt piirkonna

majanduse ja sotsiaalelu arendamises (Keenberg 2016: 150). Ühiskonna teenimist võib vaadelda väga laialt. Eelkõige hõlmab see õppetegevust, sest spetsialistide ettevalmistamine teenib ühiskonna vajadusi; teadustöö ja arendustegevus aitab luua ühiskonnaprobleemidele innovaatilisi lahendusteid ning korraldada ka ülikoolide õppevälist tegevust, sh sotsiaal-kultuurilisi programme, mis aitavad luua haritud, lõimitud ning aktiivset ühiskonda.

Töötades seitsmendat aastat Tartu Ülikooli regionaalses allüksuses ehk Tartu Ülikooli Narva kolledžis kultuuriprogrammide juhina (kuni 2016. aastani Eesti Kodu Narvas juhatajana), tegelen igapäevaselt formaalharidussüsteemi sees mitteformaalse haridusega, korraldades nii kolledžiperele kui ka regiooni elanikkonnale ja külalistele erinevaid sotsiaal-kultuurilisi ettevõtmisi. Kui formaalhariduse tulemuslikkust on võimalik eksamite, testide ja kontrolltöödega hinnata, siis mind on juba pikka aega huvitanud küsimus, kuidas hinnata seda, millega tegelevad minutaolised spetsialistid regioonides? Kas eelnimetatud tegevus läheb ülikooli ühiskonna teenimisena arvesse ja kas see nii organisatsioone kui ka vahetut suhtlust hõlmav tegevus on regioonile ja riigile vajalik?

Meedias on viimase aasta jooksul Eesti ülikooli ühiskonnateenimise ja selle riigipoolse toetamise (või pigem toe puudumise ja puudulikkuse) teemat palju kajastatud. Tõuke selleks andis Tartu Ülikooli senati otsus 2018. aasta 30. novembril mitte kooskõlastada riigiga sõlmitavat halduslepingu kavandit ilma, et sellele oleks lisatud teave riigieelarvest järgmisel kolmel aastal lepingu täitmiseks vajaliku raha planeerimise kohta. Tartu Ülikooli õppeprorektori Aune Valgu sõnul “(r)iiik annab halduslepinguga ülikoolidele suuri lisaülesandeid ilma selleks raha planeerimata” (Tartu Postimees 2018). Muude lisaülesannete hulgas nimetas Valk ka ühiskonnateenimist ja regionaalarengu toetamist regionaalsete kolledžite kaudu. Tartu Ülikooli seisukoht oli, et halduslepingutes oleva piirkondliku arengu kohustuse täitmiseks ning selleks vajalike strateegiliste objektide ehk regionaalsete kolledžite ülalpidamiseks vajavad ülikoolid eraldi raha. (Tartu Ülikooli veebileht 2019)

Oma magistritöös uurin, kuidas Tartu Ülikool panustab ühiskonna teenimisse Tartu Ülikooli Narva kolledži õppevälise sotsiaal-kultuurilise tegevuse kaudu ning kuidas tajuvad seda panust selles tegevuses osalejad — Narva väärikate ülikoolis osalejad. Väärikate ülikooli grupi valimiseks oli kolm põhjust:

- 1) väärikate ülikoolis osalejad on arvuliselt suurim (ühtne) inimeste grupp, mis regulaarselt osaleb kolledži sotsiaal-kultuurilistes programmides;

2) kolledži kui kõrgharidusasutuse kontekstis mõistetakse (üli)õpilaste all reeglina noori inimesi ning vanim vanusegrupp jääb eemale;

3) tänapäeva ühiskonnas räägitakse üha enam elukestva õppe vajalikkusest ja võimalustest ning aktiivsest vananemisest, mis langeb kokku väärivate ülikooli tegevuse ja eesmärkidega.

Lisaks käsitlen regionaalsete kõrgkoolide ajalugu, hetkeseisu ja nende rolle Eestis, sh seoseid regionaal- ja lõimumispoliitikaga; regionaalseid kõrgkooli puudutavaid uuringuid Eestis ja mujal ning teemakohaseid riiklikke dokumente. Regionaalsete kolledžite tekkelugu ja seosed erinevate poliitiliste aspektidega on olulised mõistmaks, mille pärast on kolledžid loodud, mis põhimõttel nad tegutsevad, milliseid ülesandeid ja kuidas nad täidavad. Tausta avamine on vajalik, kuna nimetatud asjaolud on ülikoolide regionaalse panuse osa ja mõjutavad selle panuse tajumist kohapeal. Antud töös mõistetakse regiooni all linnu ja maakondi, kus need linnad asuvad. Põhirõhk pannakse Narva linnale ja Ida-Viru maakonnale. Magistritöös kaardistan lähemalt Tartu Ülikooli Narva kolledži tegevust ja regionaalset rolli, uurin ja kaardistan ka TÜ Narva kolledži sotsiaal-kultuurilist tegevust, selle lähtekohti, põhimõtteid ning iseärasusi. Minu teada seda laadi uurimused regionaalsete kolledžite (sh ka TÜ Narva kolledži) kohta puuduvad.

„Narva kolledž tegutseb piirilinnas piltlikult öeldes Eesti riigi saatkonnana ning lõimumise- ja kultuurikeskusena“ (Nikolajev 2019), pakkudes linna elanikkonnale näitusi, kontserte, avalikke üritusi, et nad tunneksid ennast riigi osana, oleksid rohkem kursis riigis toimuvaga. Narva kolledži põhikirjas on põhiülesannete seas nimetatud ka piirkonna arengu ning riikliku lõimumispoliitika toetamine (Narva kolledži põhikiri 2015: I-2), seega on kolledž nagu kultuuriline sild riigi ja Narva vahel.

Magistritöö empiirilise materjali kogumiseks kasutatakse fookusgrupi meetodit, kuna see võimaldab koguda vajalikke andmeid respondentide omavahelisest suhtlemisest. Fookusgrupp toimub vabas õhkkonnas, poolstruktureeritud kava järgi, mis annab respondentidele võimaluse üksteist stimuleerida ning moderaatorile vajadusel lisaküsimusi esitada (Patton 2002: 386, Vihalemm 2014). Fookusgruppide eesmärgiks oli välja selgitada väärivate ülikoolis osalejate arvamused kolledži sotsiaal-kultuuriliste programmide kohta, neis osalemise põhjuseid ning uurida kuidas nad tajuvad ülikooli panust kolledži programmides osalemisel ning mida osalemine neile annab. Intervjuud toimusid 2017. aasta sügisel Tartu Ülikooli Narva kolledži seminariruumides. Lisaks fookusgruppidele viisin väärivate ülikooli

osalejatele seas läbi kirjaliku ankeetküsitluse. Küsitlus hõlmas respondentide vaba aja veetmise harjumusi ja eelistusi ning arvamusi väärikate ülikooli ja Narva kolledži teiste programmide kohta. Analüüsil kasutasin ka töö käigus toimunud osalusvaatlust ja mini-intervjuusid teemaga seotud võtmeisikutega: TÜ Narva kolledži endise direktori Katri Raigiga, Narva väärikate ülikooli lektoritega ning väärikate ülikooli tegevusega seotud kolleegidega. Uurimuse tõlgendamisel tuginesin eelkõige induktiivsele lähenemisele, mis võimaldab empiirilisest materjalist tuletatud järelduste põhjal uute tähenduste ja käsitluste loomist (Laherand 2008: 115).

Käesolev töö koosneb kolmest osast. Esimeses peatükis annan ülevaate kõrgharidusasutuste ülesannetest ning regionaalsete kõrgharidusasutuste rollidest. Teine peatükk käsitleb Tartu Ülikooli regionaalset tegevust, TÜ Narva kolledžit ja selle sidemeid piirkonnaga ning Narva kolledži sotsiaal-kultuurilise programme. Kolmandas peatükis käsitlen Narva väärikate ülikooli tegevust, analüüsin väärikate ülikoolis osalejatega läbi viidud uuringu vastuseid ning seostan tulemusi kahes esimeses peatükis oleva teoreetilise taustaga.

1. MÕISTED JA AJALUGU: ÜLIKOOLID JA REGIONAALSED KOLLEDŽID

Ülikoolid on teadmiste kogujad ja salvestajad, kelle ülesandeks on sajandeid olnud õppetöö ning teadus- ja arendustegevus. Enne 20. sajandit oli juurdepääs ülikoolidele eliidil: poliitikutel, tööstusettevõtjatel, vaimulikel ja riigiametnikel. Riigivõimud asutasid ülikoole, valmistamaks ette tööturul vajalikke ja ühiskonnale tarvilike eriteadmistega varustatud asjatundjaid. Tänapäevane kõrghariduskontseptsioon üle maailma peab elanikkonna üldhariduse taseme kõrval oluliseks ülikoolihariduse ja teadustöö kasutamist konkreetsete majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide saavutamiseks. (Chatterton, Goddard 2000; OECD 1999)

Möödunud sajandil laienes juurdepääs kõrgharidusele palju suuremale sihtrühmale ja praeguseks on haridus muutunud massiliseks. Elukestva õppe kontseptsioon ja innovatiivsed õppimisviisid (eriti infotehnoloogia arenemisega seotud meetodid nagu digiõpe, õppeprotsessi e-tugi jt) tagavad soovijatele hariduse lihtsama kättesaadavuse vaatamata nende vanusele, sotsiaalsele staatusele või elukohale. Ülikoolid ei ole enam ainult haridusasutused, kus üliõpilased omandavad erialaseid teadmisi ja oskusi, vaid täidavad ka muid ülesandeid, mis üha rohkem haakuvad ülikoolide kolmanda rolli ehk ühiskonna teenimisega.

Ülikoolide ühiskonna teenimine hõlmab nii traditsioonilisi põhitegevusi ehk teadmiste edendamist kõrghariduse andmise kaudu ning teenuste osutamist ettevõtlus- ja avalikule sektorile, kui ka laiemas mõttes ühiskonnale kasulik olemist. Rektori ametikohale kandideerides ütles TÜ praktilise filosoofia professor Margit Sutrop: “Ülikooli peamine panus ühiskonda on lõpetajad, kes muudavad maailma. Kõige avaramas tähenduses on ühiskonna teenimine juba see, et ülikool edendab teadusi ja annab sellel põhinevat kõrgharidust, peab muuseumi ja korraldab täiendõpet.” Samas oodatakse rahvusülikoolilt professor Sutropi sõnul enamat – kogu Eesti rahva harituse, tarkuse ja eetilise eest hoolitsemist, olles riigi ja ühiskonna vaimne eestvedaja. (Rektorikandidaatide vastused ülikoolipere küsimustele 2017)

Kõrgharidusasutuse roll on „traditsiooniliselt olnud inimkapitali kasvatamine, mis on tihedalt seotud ka sotsiaalkapitali suurenemisega ja usaldusväärsete suhete kujunemisega“ nii selle piirkonna institutsioonide (Ernits jt 2014) kui ka ülikooli nii akadeemiliste kui ka mitteakadeemiliste töötajate ja kohaliku kogukonna vahel. Akadeemiline töötajaskond – teadlased ja õppejõud – osalevad paljude komisjonide, mõttekodade ja nõukogude töös, panustavad poliitikanõustamisse, riiklike strateegiate ja programmide koostamisse ning

seadusloomesse. Ülikooli akadeemiline personal osaleb üldhariduskooli õppekavade koostamisel ja arendamisel, kultuuriteoste koostamisel, toimetamisel ja tõlkimisel, õpikute, populaarteaduslike raamatute ja artiklite kirjutamisel. (Sutrop 2017) Kogu sellel tegevusel on ülikooli ühiskonnateenimises suur osa.

Kui alguses kandsid ülikoolid teadmiste kogumise ja salvestamise rolli, siis uuel aastatuhandel on ülikoolid muutunud teadmiste keskusteks, mis lisaks oma põhitegevusele otsivad uusi lahendusi, ideid ja arenguteid ning osalevad aktiivselt ka piirkonna majanduse ja sotsiaalelu arendamises. Tänapäeva ülikoole võib nimetada juba kolmanda põlvkonna ülikoolideks, mis liiguvad ettevõtliku ülikooli poole. (Keerberg 2016: 150)

1.1. Ülikoolid vs. kõrgkoolid

Eesti formaalhariduse süsteemis on neli tasandit: alus-, põhi- (I tase), kesk- (II tase) ning kõrgharidus (III tase). Nende eesmärgiks on luua tingimused selleks, et kujundada seaduskuulekaid ja ühiskondlikult aktiivseid ning edukaid kodanikke sõltumata nende vanusest, rahvusest või erivajadustest (Eesti Vabariigi haridusseadus 1992). **Kõrghariduse** (*higher education*) all mõistetakse keskhariduse baasil omandatavat kõrgema astme haridust, mida tõendab vastav lõpudokument või akadeemiline kraad (Ülikooliseadus 2015) ja mida saab omandada kõrgharidusasutustes: kõrgkoolis või ülikoolis.

Ülikooli (*university*) on Eesti Ülikooli seaduses defineeritud kui õppe-, loome- ning teadus- ja arendusasutust, kus üliõpilasel on võimalik omandada kõrgharidusstandardile vastav akadeemiline kõrgharidus mitmes õppevaldkonnas kõrgharidustaseme kolmel astmel (bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe) ning kus tehakse akadeemilist uurimistööd (Ülikooliseadus 2015; Oxford Dictionaries 2019).

Maailma esimene ülikool loodi 1160 aastat tagasi Fèsis Marokos (The Guinness Book Of Records 1998: 242). Esimesed Euroopa ülikoolid tekkisid 11.-12. sajandil majanduslikult edukamates riikides, Prantsusmaal ja Itaalias (Lukov 2005: 32). Eesti esimeseks ülikooliks peetakse 1632. aastal asutatud Academia Gustavianat ehk hilisemat Tartu Ülikooli, millel oli, nagu ka teistel toleaegetel Euroopa klassikalistel ülikoolidel, neli teaduskonda: filosoofia-, usu-, õigus- ja arstiteaduskond. Eestikeelse kõrghariduse sünni ulatub 1920. aastate algusesse, kui Tartus pandi alus emakeelsele ülikoolile.

Kõrgkoolid (*higher education institutions*) on kõik õppeasutused (ülikoolid, rakenduskõrgkoolid, instituudid jt), mis annavad kõrgharidust või kus õpe toimub akrediteeritud kõrgharidustaseme õppekava järgi (Haridussõnastik 2019) ning kus ei pea olema tagatud õpe kõrghariduse kõigis kolmes astmes. Sellele definitsioonile tuginedes ei saa kõiki kõrgkoole ülikoolideks nimetada, vaid ainult neid, kus toimub ka doktoriõpe. Eestis jagunevad kõrgkoolid rakenduskõrgkoolideks ja ülikoolideks. **Rakenduskõrgkool** (*university of applied sciences / vocational university*) on õppeasutus, kus toimub rakenduskõrgharidusõpe (kõrghariduse esimese astme õpe nagu ka bakalaureuseõpe) ning võib toimuda magistriõpe (Rakenduskõrgkooli seadus 1998). Rakenduskõrgkoolide üliõpilased omandavad õpingute jooksul kindlal kutsealal töötamiseks või magistriõppes edasiõppimiseks vajalikud pädevused (Ibid 1998) ning osalevad tööpraktikas vähemalt 15% õpingute ajast (Rakenduskõrgkoolide Rektorate Nõukogu veebileht 2019). Eestis ei ole lubatud rakenduskõrgkoolides kõrghariduse kolmanda taseme õpe, mis ei tähenda, et see on kogu maailma praktika. Isegi rakenduskõrgkoolide ingliskeelne vaste sisaldab sõna *university* (ülikool), mis viitab sellele, et mõnedes rakenduskõrgkoolides üle maailma saab ka doktoriõpet.¹

Defineerimist vajab ka magistritöö kontekstis keskne mõiste “**kolledž**”, kuna maailmas, mõnikord isegi ühes ja samas riigis², mõistetakse “kolledži” all erinevat üksust. Mina jagasin kolledžid tüüpi järgi kolmeks:

- 1) gümnaasiumitaseme kolledžid;
- 2) kolledžid, mis annavad gümnaasiumi ning kõrgkoolide vahelise taseme haridust;
- 3) kõrgkoolitaseme kolledžid, mis võivad tegutseda nii iseseisvalt kui ka kuuluda suurte ülikoolide ja teiste kõrgkoolide koosseisu.

Eestis nimetatakse kolledžiteks ülikooli hallatavaid kõrgkoole (Haridussõnastik 2019), allüksusi, mis tihtipeale asuvad (ema)ülikoolist eemal teises piirkonnas. Samas leidub ka Eestis keskharidusasutusi, mis nimetavad ennast kolledžiks, nagu seda teeb Tallinna Inglise Kolledž (EHIS 2019). Magistritöös mõistetakse kolledžite all kõrgkoolide allüksusi.

Kuna käesolevas uurimistöös käsitletakse lisaks kõrgharidusasutuste põhitegevustele ka muid ülesandeid, oleks tarvis eristada ka formaal-, mitteformaal- ja informaalse õppe

¹ Näiteks, Wittenborg University of Applied Sciences (Holland ja Austria).

² Näiteks Suurbritannias võib *college* tähendada nii keskharidust andvat eliitkooli (sh ka erakooli) kui ka suure ülikooli filiaali. Eestis leidub ka nii kesk- kui ka kõrgharidust andvaid kolledžeid.

termineid. Kõrgharidusasutuste pakutav haridus langeb valdavalt kokku **formaalõppe (koolihariduse)** kontseptsiooniga, sest see toimub (üli)koolikeskkonnas ning on õppekavade alusel korraldatud. Formaaloõppe õpieesmärgid on enamasti väljastpoolt seatud ning õppeprotsessi jälgivad ja hindavad spetsiaalse ettevalmistuse ning kvalifikatsiooniga õpetajad. (Mitteformaalse õppimise veeb 2019) Eestis on formaaloõpe kohustuslik kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni (Eesti Vabariigi haridusseadus 1992: § 8 p.2). **Mitteformaalne õpe (vabaharidus)** seevastu on teadlik vabatahtlik õppetegevus, mis on ette võetud eesmärgiga end arendada ning omandada uusi oskusi, teadmisi ja kogemusi väljaspool (üli)kooli (Noorsootöö õpik 2016: 251). Mitteformaalne õpe on samuti eesmärgistatud, kuid ei ole kohustuslik. Sellest erineb **informaalne õpe (eluharidus)**, mis toimub eesmärgistamatult igapäevaelus, kõikides meid ümbritsevates situatsioonides, sh ka inimestega suheldes, ümbritsevat maailma vaadeldes jne. Selle “õppe tulemused ei ole enamasti õppija jaoks kohe nähtavad” (Ibid 2016: 250).

Defineerimist vajavad ka tänapäeval tihti kasutatavad elukestva õppe ja täiskasvanuhariduse mõisted. **Elukestev õpe** hõlmab kõiki ülalmainitud õppe kontseptsioone: formaalharidussüsteemi ning sellest väljaspool pakutavat mitteformaalset ja informaalset õpet kogu selle mitmekesisuses. Elukestev õpe on õpitegevus kogu elukaare ulatuses, „hällist hauani“. (Eesti elukestva õppe strateegia 2020: 2–3, Aktiivsena vananemise arengukava 2013: 29) **Täiskasvanuharidus** on elukestvast õppest mõnevõrra kitsam ning hõlmab ainult täiskasvanueaga piiritletud õppimist (Ibid 2013).

Eelmainitud mõisted on vajalikud Tartu Ülikooli Narva kolledži käsitlemiseks, kuna tegemist on ülikooli hallatava regionaalse kolledžiga, mis annab esimese ja teise taseme õpet, sh. ka rakenduskõrgharidust. Lisaks TÜ kvaliteedimärgiga akadeemilise kõrghariduse andmisele tegeleb kolledž ka mitteformaalsete õppimisvõimaluste pakkumisega ning loob tingimusi kogukonna harituse arendamiseks läbi erinevate sotsiaal-kultuuriliste programmide, sh ka väärivate ülikooli tegevuse. Kultuurisündmustest osavõtmine, kontserditel, muuseumides ning näitustel käimine ei tähenda vaid meelelahutust, vaid avardeb ka silmaringi, aitab arendada eneseväljendust, keskendumist ning omandada uusi teadmisi (Kommel 2009). Igasugust kultuuris osalemise võib käsitleda kui mitteformaalset ning informaalset õppimist.

1.2. Eesti kõrgharidusasutused

Eesti ülikoolide tänapäevasest olemusest ja ülesannetest rääkides on asjakohane viidata Eesti Vabariigi ülikooliseaduse paragrahvile 4, mis sätestab, et ülikool on teadus-, arendus-, õppe- ja kultuuriasutus, mille eesmärgiks on muuhulgas edendada teadusi ja akadeemilisi tavasid (Ülikooliseadus 1995). Ülikoolid ei ole enam ainult teadmiste ja õppimise elitaarsed vahendajad, vaid ülikoolid peavad analüüsima ühiskonna vajadusi ja pakkuma suunda ning lahendusteid (Karis 2008). Ülikoolid on innovatiivsete ideede keskused (Ainsaar, Hellat 2006), organisatsioonid, mis inspireerivad ja ühendavad inimesi (Tartu Ülikooli arengukava 2014-2020). Neid on kirjeldatud ka „globaalsete torudena“, mille kaudu hangitakse mujalt maailmast regioonile vajalikud teadmised ja edastatakse neid regiooni elanikkonnale (Bathelt jt 2004).

Haridus- ja teadusministeeriumi iga-aastase aruande “Õppeaasta arvudes” järgi on Eestis aastal 2019. kakskümmend kõrgharidust pakkuvat õppeasutust, kus kõikidel kõrghariduse tasemetel (*rakenduskõrgharidus-, bakalaureus-, integreeritud bakalaureuse ja magistriõpe, magistri- ja doktoriõpe*) õpib kokku üle 45 000 üliõpilase. (Haridus- ja teadusministeerium 2019) Neist kuus on avalik-õiguslikud kõrgkoolid (sulgudesse on lisatud asutuste eelnevad nimetused): Tallinna Ülikool (Tallinna Pedagoogikaülikool; Tallinna Pedagoogiline Instituut); Tartu Ülikool (Tartu Riiklik Ülikool); Tallinna Tehnikaülikool (Tallinna Polütehniline Instituut); Eesti Maaülikool (Eesti Põllumajandusülikool; Eesti Põllumajanduse Akadeemia); Eesti Kunstiakadeemia (Tallinna Kunstiülikool; Eesti NSV Riiklik Kunstiinstituut); Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (Eesti Muusikaakadeemia; Tallinna Riiklik Konservatoorium; Tallinna Konservatoorium).

Riiklikke rakenduskõrgkoole on kaheksa: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool (Tallinna Meditsiinikool); Tallinna Tehnikakõrgkool (Tallinna Kõrgem Tehnikakool; Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikum); Tartu Tervishoiu Kõrgkool (Tartu Meditsiinikool); Kõrgem Kunstikool Pallas (Tartu Kõrgem Kunstikool); Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused; Sisekaitseakadeemia (Eesti Riigikaitse Akadeemia); Lääne-Viru Rakenduskõrgkool (Lääne-Virumaa Kutsekõrgkool); Eesti Lennuakadeemia (Tartu Lennukolledž).

Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) andmetel on aastast 2005 erinevatel põhjustel kinni pandud kuus riigiomanduses kõrgkooli. Enamik neist liideti suurte ülikoolidega. Näiteks endine Viljandi Kultuuriakadeemia läks 2006. aastal Tartu Ülikooli tiiva alla ning Kohtla-

Järvel asuv Virumaa Kõrgkool liitus Tallinna Tehnikaülikooliga, saades uueks nimeks TTÜ Virumaa kolledž. EHISi kõrgkoolide nimekirjas on ka ainuke selle nime ja vormi all tegutsev avalik-õigusliku kõrgkooli filiaal — Eesti Mereakadeemia, mis liitus 2014. aastal Tallinna Tehnikaülikooliga kolledži staatuses ja kannab sellest ajast nime TTÜ Eesti Mereakadeemia. (EHIS 2019)

Lisaks avalik-õiguslikele ja riigi omandis olevatele kõrgkoolidele on Eestis üks eraülikool ja viis erarakenduskõrgkooli: Euroakadeemia; Estonian Business School (Eesti Kõrgem Kommertsikool); Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar; EELK Usuteaduse Instituut; Eesti EKB Liit Kõrgem Usuteaduslik Seminar; Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor (Mainori Majanduskool; Mainori Kõrgkool). Eesti erakõrgkoolide nimekirjas on ka üks filiaal. Tegemist on Estonian Business School'i filiaaliga, mis füüsiliselt ei asu Eestis, vaid hoopis naaberriigis Soomes – Estonian Business School in Helsinki. (Haridus- ja teadusministeerium, 2019: 4-10, EHIS 2019) Viimase kaheteistkümne aasta jooksul, täpsemalt aastatel 2002–2017 on Eestis erinevatel põhjustel kinni pandud 17 erakõrgkooli. Võrreldes riigi omandis olevate kõrgkoolidega ei liitunud enamik neist teiste ülikoolide või kolledžitega, vaid suleti lõplikult.

1.2. Regionaalsed kõrgkoolid

Kõrgkoolide kontekstis on territoriaalsust keeruline ja problemaatiline määratleda (OECD 1999: 15), sest “regioon” või “piirkond” ei ole üheselt mõistetavad terminid, vaid võivad viidata paljudele aspektidele: regiooniks võib olla vahetu tagamaa, suure riigi osa või maakond (Chatterton, Goddard 2000; OECD 1999). Euroopa Liidu ühine piirkondlike üksuste statistiline klassifikaator Nomenclature des unités territoriales statistiques (NUTS) jaotab Euroopa (majandus)territooriumi kolmeks regiooni keskmise rahvaarvu põhjal:

- 1) administratiivse funktsiooniga suuremad piirkonnad (3–7 miljonit elanikku);
- 2) keskmised (800 000 kuni 3 miljonit elanikku);
- 3) väiksemad (150 000–800 000 elanikku).

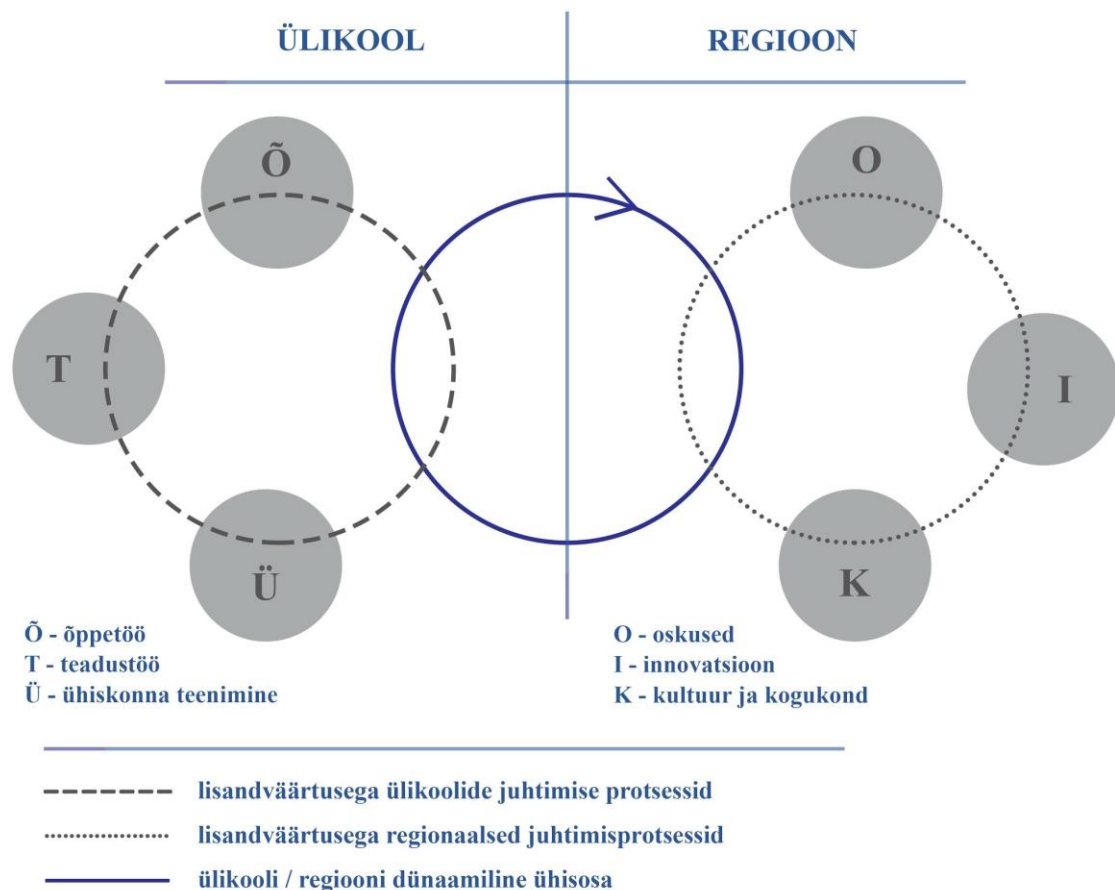
Väikese riigina ei jaotu Eesti NUTS 1 ja NUTS 2 alusel väiksemateks gruppideks. NUTS 3 tase koondab maakonnad gruppideks järgmiselt: Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti, Kirde-Eesti, Lääne-Eesti ja Kesk-Eesti. (Eesti Statistika veebileht)

Regionaalsetest kolledžitest rääkides peetakse tavaliselt silmas väljaspool suurlinnu asuvaid õppeasutusi, tihti just neid, mis asuvad ääremaal (inglise k. *peripheral regions*)

(Karlsen jt 2017). Eesti kontekstis oleme harjunud rääkima kõrgkoolide filiaalidest, allüksustest, mis asuvad väljaspool Tallinna ja Tartut. Käesolevas magistritöös mõistetakse regiooni all linnu ja maakondi, kus need linnad asuvad, ning keskendutakse Narva linnale ja Ida-Viru maakonnale.

Regionaalsetel kõrgharidusasutustel on OECD raporti *The Response of Higher Education Institutions to Regional Needs* järgi kolm ülesannet: „õppetöö ja inimressursi kasvatamine; uute teadmiste ja tehnoloogiate loomine ja siire ning kogukonna arengu ja kultuuri edendamine“ (OECD 1999). Põhimõtteliselt saab väita, et samad ülesanded kehtivad ka kõikide teiste kõrgharidusasutuste puhul, kuid regioonides pannakse suuremat rõhku inimressursi kasvatamisele ning kogukonna arengu ja kultuuri edendamisele. Kõrgharidusasutused on tänapäeval enam kui haridust andvad asutused, need on ka tõmbekeskused, kultuurimajad, kohtumispaiad, mis parandavad regiooni mainet juba oma olemasoluga; oma tegevuste ja meediakajastustega saavad nad suurendada ühiskonna ja tekitada kohalikes uhkust oma kodukoha üle ning seeläbi veelgi kasvatada kaasatavate aktiivsust (Ernits jt 2014: 48).

Kõrgharidusasutus ja regioon, kus see asub, on omavahel tihedas seoses. TÜ Pärnu kolledži direktor Garri Raagmaa (Keerberg 2016: 148) on märkinud, et „kõrgkoolid on regioonis üks nähtavamaid institutsioone, olles ühtlasi nii piirkondliku identiteedi osa kui ka selle muutja“. Chatterton ja Goddard (2000) kirjeldavad kõrgharidusasutuse ja regiooni omavahelise toimimise süsteemi läbi lisandväärtuse mehhanismide (joonis 1). Kõrgkool ja selle kolm ülesannet (õppe- ja teadustöö ning ühiskonnateenimine) ning regioon oma oskuste, innovatsiooni, kultuuri ja kogukonnaga toimivad kinniste süsteemidena, mille vahel ringleb ka dünaamiline ühisosa, mis toob lisandväärtuse ühest süsteemist teise ja vastupidi. Selleks dünaamiliseks osaks ongi inimkapital – inimesed ise, kes kogu selle info, teadmised jne edasi kannavad, seda tõlgendavad ja edastavad. Selles kontekstis on kõrgharidusasutused, nende töötajad ja üliõpilased vabatahtliku tegevuse, projektitöö, mentorluse, juhtimise ja kommentaaride kaudu tihedalt seotud ühiskondliku teenistusega (Chatterton, Goddard 2000).

Joonis 1. Ülikooli / regiooni lisandväärtuse mehhanismid

(Chatterton, Goddard 2000, OECD 1999)

Tuginedes Beckerile (1993) võib Eestis väljaspool suurlinnu asuvate kolledžite suurimaks väärtuseks pidada inimkapitali ehk kõrgkooliga seotud inimeste oskusi, haridust ja koolitatust, teadmiste tõlgendamist ja edastamist. Olulised on ka regionaalsete kolledžite võrgustikud (Keenberg 2016), mis tekivad kõrgharidusasutuste ümber ja kuhu kuuluvad mitte ainult konkreetsetes haridusasutustes õppivad üliõpilased ja sellega otseselt seotud isikud või organisatsioonid, vaid ka teised sidusrühmad, kelle tegevus kõrgharidusasutusega lõimub.

OECD (1999) on välja toonud ülikoolide regionaalsesse võrgustikku kuuluvaid sidusrühmasid, mille arvu ning iseloomuga tuleb regionaalsetest kõrgkoolidest rääkides arvestada:

- haridusasutused (sh üldhariduskoolid, täiendõppeasutused, koolitusfirmad, teised kõrgharidusasutused);
- äri- ja tootmissektor (koostööpartnerid, sh ka uuringutega tegelevad erafirmad);

- tugiorganisatsioonid (kaubandusliidud ja -kojad, arengu-, investeeringu firmad ja reklaamiagentuurid);
- kohalikud omavalitsused (linna-, valla- ja maavalitsused);
- hariduse kasutajad ehk õppijad (alates täiskoormusega õppijatest kuni täiendõppekursustel ja isegi litsentseerimata kursustel osalejateni) (OECD 1999: 32)

Kõik süsteemis “ringlevad” sidusrühmad on omavahel tihedalt põimunud (inglise k *embeddedness*). Tegemist on selle võrgustiku sees töötavate / õppivate inimeste omavahelise suhtlemisega, mille kaudu toimub informatsiooni ülekandumine nii formaalsetes kui ka informaalsetes võrgustikes, tööalaselt ja tööväliselt ehk mitte ainult ametlikul-formaalsel tasandil (Keerbergh 2016, Ernits jt 2014). Regioonis üha tihedamini tegutsevad organisatsioonid otsivad kõrgharidusasutustega partnerlust ning koostöös kujundatakse sotsiaalsed võrgustikud, mis ühendavad kohaliku kogukonna tegijaid. See protsess tagab kõrgharidusasutuste üha suurema kaasatuse oma regionides. (Chatterton, Goddard 2000)

Regionaalsete kõrgkoolide õppejõud, teadurid ja mitteakadeemiline personal ning üliõpilased võivad esineda ka kodanikuühiskonna liidritena, osaledes vabatahtlikus ja muus kogukonna tegevuses, tõlgendades maailmas toimuvat piirkondlikus meedias jt (OECD 1999: 95). Siin toimivad kõrgharidusasutused “globaalse toruna” (Bathelt jt 2004), mille kaudu mujalt maailmast hangitakse piirkonnale vajalikud teadmised, kus neid interpreteeritakse ja edastatakse “tõlkimis-levitamissumina” kaudu. Protsess erineb piirkonniti, kuna erinevad on ka regionide võimalused, mida mõjutavad näiteks ligipääs informatsioonile (sh ka keele ja tõlkimisega seotud raskused), kaugus pealinnast ja/või suurtest kultuuri- ja majanduskeskustest, rahvuslik koosseis ning selle keelelis-kultuuriline taust, rahvastiku sotsiaalmajanduslik tase. Näiteks riigi äärealadel võib “muu maailma” koha võtta ka ülejäänud riik või pealinn, kuna see, mis seal toimub, vajab tihti kohalikku interpreteerimist ja kohandamist, et riigi edastatav info oleks kõikides riigi piirkondades üheselt mõistetav. See tegevus aitab kaasa **lõimumisele** ehk ühiskonna kultuurilise, poliitilise ja sotsiaalmajandusliku sidususe suurendamisele (Lõimuv Eesti 2020: 3). Regionaalsed kolledžid pakuvad oma akadeemilise ja ka mitteakadeemilise personali kaudu piirkonnale ja laiemale kogukonnale kommentaare, analüüse ja juurdepääsu laiematele võrgustikele, kasutades selleks meedialinke, avalikke loenguid ja muid sarnaseid mehhanisme. Tänu rahvusvahelisustele suhetele ja interdistsiplinaarsusele on kõrgharidusasutused võimelised tõlgendama globaalseid küsimusi kohalikul tasandil. (Chatterton, Goddard 2000; OECD 1999)

Narva kolledž asub Eesti kõige vähem lõimitud maakonnas — Ida-Virumaal³ (Lõimuv Eesti 2020: 9), piirilinnas Narvas. Geograafiliselt vaadeldes ei saa Narvat nimetada muuks kui Eesti äärealaks. Eesti idapoolseim linn, mis asub Euroopa Liidu piiri peal, on lähemal Peterburile kui Eesti pealinnale. Narva elanikest on 83% etnilised venelased, 11% määratlevad end muude rahvuste esindajatena (sh. ukraina, valgevene, tatari jt) ning ainult 4% elanikkonnast on eestlased (Narva arvudes 2017). Rahvastiku koosseisu arvesse võttes võib Eesti Integratsiooni monitooringu (2011) tulemustele tuginedes väita, et Narvale on iseloomulik madal usaldus Eesti riigi institutsioonide vastu ning madalam kodanikuaktiivsus⁴ (Lauristin jt 2012). Ebapiisava usalduse ning väheste sidemete tulemusena on ülejäänud Eesti narvalaste jaoks tihti “muu maailm”, mille sündmused, otsused ning arvamused vajavad kohalikku interpreteerimist.

1.2.1. Regionaalsed kolledžid Eestis

Regionaalsed kõrgkoolid on Eestis suhteliselt uus nähtus. Esimesed regionaalsed kõrgkoolid hakkasid tekkima väljaspool Tallinna ja Tartut kohe pärast Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamist 1990ndate esimesel poolel. Enne ülikooliseaduse muutmist 1996. aastal tegutsesid Eesti erinevates regioonides Pärnu Majanduskool, Saarte Instituut, Narva Kõrgkool, Rakvere Pedagoogiline Kool, Virumaa Kõrgkool ja Viljandi Kultuuriakadeemia. (EHIS 2019; Keerberg 2016)

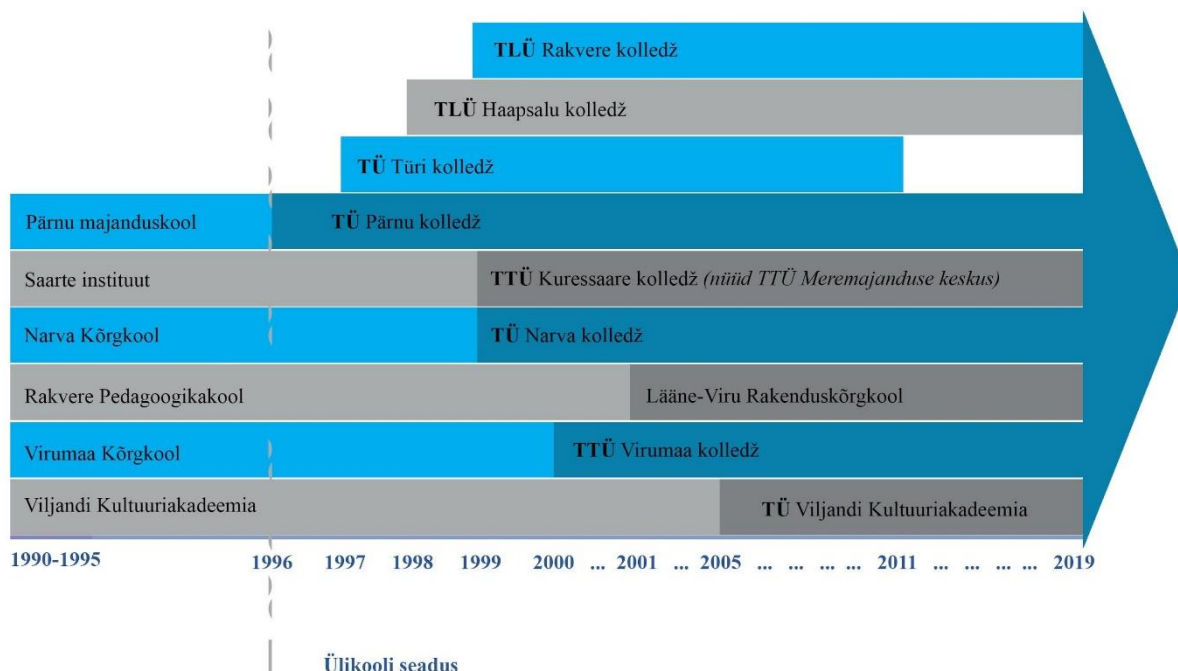
Avalik-õiguslikke ülikoole hakkasid regionaalsed üksused rajama valdavalt möödunud sajandil 1990ndate lõpus, kui ülikooliseaduse muudatus aastal 1996 andis selleks seadusliku aluse, lubades ülikoolidel moodustada oma struktuuri sees iseseisvaid asutusi, mis hakkasid tegutsema ülikooli nõukogus kinnitatud põhikirja alusel (Ülikooliseaduse muutmise seadus 1996: §1 p 23).

Esimesena hakkas regionaalsete kolledžite rajamise võimalust kaaluma Tartu Ülikooli regionaalnõukogu, mille oli tollane rektor Peeter Tulviste kokku kutsunud. 1990ndate keskpaigas hakkasid Lõuna-Eesti abiturientid üha rohkem Tallinna poole vaatama, tõusis

³ Valdkondliku arengukava järgi tuleb lõimumispoliitika rakendamisel regionaalsel tasandil erilist tähelepanu pöörata piirkondadele, kus on palju peamise suhtluskeelena vene keelt kasutavaid elanikke — Ida-Virumaale ning Harjumaale. (Lõimuv Eesti 2020: 8-9)

⁴ EIM 2011 toob välja, et muust rahvusest elanikkonnale on iseloomulik ka eestlastest madalam usaldus Eesti riigi institutsioonide vastu ning madalam osalus kodanikuühiskonnas (EIM 2011; Lõimuv Eesti 2020: 7).

konkurents kõrghariduse vallas ning Tartu Ülikoolil tekkis oht jääda Lõuna-Eesti ülikooliks (Raagmaa 2006). Esimese avalik-õigusliku ülikooli kolledži asutas aastal 1996 Tartu Ülikool Pärnusse. Aasta hiljem loodi TÜ kolledž Türiale. Sellele järgnes Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledži (1998) ning Tallinna Tehnikaülikooli Kuressaare kolledži asutamine (1999). Tartu Ülikooli Narva kolledži ning Tallinna ülikooli Rakvere kolledži loomine (EHIS 2019). TTÜ Virumaa kolledž Kohtla-Järvel (2000) ning TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia (2005) tekkisid olemasolevate kõrgkoolide reorganiseerimise teel.

Joonis 2. Eesti avalik-õiguslike ülikoolide regionaalsete kolledžite teke

(EHIS 2019, joonis on autori koostatud)

Kolledžite asutajateks olid ülikoolid, kuid asutamise initsiatiiv tuli riigilt, täpsemalt haridusministeeriumilt. Lähtuti näiteks soovist jätkata koolitustraditsiooni (nt kultuurharidus Viljandis), toetada piirkonna ettevõtlust (nt energeetika jm tööstus Virumaal) või luua piirkonnale uusi arenguvõimalusi (nt keskkonnakoolitus Türil). Asutamisele avaldas mõju ka haridusministeeriumi soov tagada eri rahvusest elanike lõimumine ning tuua regiooni eestimaist akadeemilist traditsiooni (nt Narva kolledž Ida-Virumaal) või likvideerida nõrgemaid kõrgkooli (nt Narva Kõrgkool, Virumaa Kõrgkool) (Keenberg 2016; intervjuu: Raik 2019).

Enamik Eestis tegutsevaid regionaalseid kõrgharidusasutusi⁵ on suurte avalik-õiguslike ülikoolide üksused. Aastal 2019 tegutseb väljaspool Tallinna ja ülikoolilinna Tartut kuus avalik-õiguslikku ülikoolide üksust: TÜ Narva kolledž, TÜ Pärnu kolledž, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, TTÜ Virumaa kolledž, TLÜ Haapsalu kolledž ja TLÜ Rakvere kolledž. Tegemist on arvestatava inimkapitaliga regionaalsete kolledžite võrgustikuga.

⁵ V.a. Lääne-Viru Rakenduskõrgkool (EHIS 2019)

2. TARTU ÜLIKOOLI REGIONAALTEGEVUS JA REGIONAALNE PANUS. TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽI ROLL

Tartu Ülikool tegi suure sammu regionaaltegevuse suunas regionaalprojekti käivitamisega 1996. aastal, mille aluseks oli soov tihendada sidemeid ülikooli ja Eesti erinevate piirkondade vahel. Regionaalprojekti eesmärgiks oli teadus-, koolitus- ja arendustegevuse kaudu panustada regioonide tasakaalustatud arengusse ning kindlustada Tartu Ülikooli rolli kogu Eesti ülikoolina (Seepter 2006). Pärast Pärnu ja Türi kolledžite⁶ avamist 1996 suures TÜ regionaalkolledžite võrgustik iga kolme aasta järel. Selline kolmeaastane tsükkel ei olnud eelnevalt planeeritud, vaid kujunes juhuslikult.

Tartu Ülikooli regionaalsete kolledžite asutamise initsiatiivi kohta leidub vastuolulisi versioone. Raagmaa (2006) kirjeldab Pärnu kolledži avamist kui ülikooli ja regiooni koostöö tulemust, mis oli ülikooli jaoks mõistlik ja ratsionaalne samm Eesti rahvusülikooli nime säilitamiseks. Samas, tollase avatud ülikooli prorektori Teet Seene (Eelrand 1999) sõnul oli kolledžite rajamine erinevatesse linnadesse ülikooli jaoks majanduslikult raske, kuid tegemist oli riigi antud korraldusega, mille täitmisest ei saanud avalik-õiguslik ülikool keelduda.

Aastal 2000 kinnitas TÜ ka strateegilise dokumendi, regionaalprogrammi, mis seadis eesmärgid kolmel suurel tegevusalal: koostöösuhded Eesti piirkondadega, teadus- ja arendustegevus ning täiendkoolitus ja ümberõpe (Seepter 2006, Tartu Ülikooli veebileht 2019). Regionaaltegevuse laiendamises nähti võimalust täita Tartu Ülikooli kolmandat põhikirjalist eesmärki – teenida ühiskonda ja olla kõigiti rahvusülikool (Raagmaa 2006).

Praegu käsitleb Tartu Ülikooli regionaalpoliitikat ülikooli arengukava punkt 6.4.5, mis sätestab, et TÜ “panustab Eesti regionaalpoliitika kavandamisse ja kujundamisse, tugevdades regionaalse arengu ja koostöö keskustena kolledžeid Viljandis, Narvas ja Pärnus” (Tartu Ülikooli arengukava 2014-2020). Arengukava täitmiseks koostatakse ülikoolis iga-aastane tegevuskava, kus tuuakse välja järgneva aasta arendustegevuse prioriteedid. Käesoleva aasta, 2019. aasta tegevuskava punkt 15 hõlmab kolledžite arengu tugevdamist ehk Narva ja Pärnu kolledži jätkusuutlikkuse tagamist, sh IKT õppe arendamist Narva kolledžis (Tartu Ülikooli arengukava A2020 tegevuskava aastaks 2019). Tartu Ülikooli regionaalset tegevust puudutavas kirjavahetuses mainis TÜ õppeprorektor Erik Puura, et ülikooli astutavad konkreetset sammud sõltuvad suuresti väliskeskkonnast. Näiteks Narva üliõpilastele uue

⁶ Türi kolledž asutati 1996. aastal, kuid esimesed üliõpilased alustasid õppetööd aasta hiljem.

ühiselamu ehitamise⁷ idee sai võimalikuks koostöös Sisekaitseakadeemia arendusplaanidega. Narva kolledži areng õnnestub tagada, kui riik kolledžit väärtustab ja omapoolselt toetab. (autori meilivahetus Erik Puuraga 05.04.2019)

2.1. Tartu Ülikooli Narva kolledži asutamine

Tartu Ülikooli Narva kolledž loodi aastal 1999 tollase Narva Kõrgkooli ümberkorraldamise tulemusena. Narva Kõrgkool oli 1991. aastal asutatud riiklik kutsekõrgkool, mis valmistas ette rakendusliku kõrgharidusega spetsialiste ning korraldas nende täienduskoolitust ja ümberõpet (Määrus Narva Kõrgkooli asutamise kohta 1991). Enne Tartu Ülikooliga liitumist oli Narva Kõrgkool kolme erialaga pedagoogilise suunitlusega kõrgkool, kuhu ülemineku aastal võeti vastu 60 üliõpilast (kokku viidi Narva Kõrgkoolist TÜ Narva kolledžisse üle 240 üliõpilast). Ükski erialadest ei eeldanud riigikeele omandamist, seega õppimine ja õpetamine toimus Narva Kõrgkoolis vene keeles, mis ei soodustanud integreerimist, Eesti Vabariigi kultuuriruumi tundmist ega riigiga kokkukuuluvustunde tekitamist. Katri Raik, TÜ Narva kolledži esimene, 1999. aastal ametisse asunud direktor meenutab:

“Narva Kõrgkooli akrediteerimise tulemused olid väga nõrgad. [...] Heideti ette nii õppejõudkonna nõrkust kui ka vähest seost Eestiga. Õppejõude oli palju Venemaalt ja töötati väikeste, osaliste koormustega. Oli ka väga eakaid inimesi, umbes 80. Esimese direktorina pean ütlema, et tõsi, eesti keelega tegeleti vähe ja eesti keeles ei õpetatud, aga akadeemiline tase ei olnud nõrk. See selgus aga töö käigus” / Katri Raik (01.04.2019)

Tollase Tartu Ülikooli prorektori Teet Seene (1999) sõnul on Tartu Ülikooli kohustus muu hulgas ka Eesti venekeelset elanikkonda integreerida. Seda mõtet toetas ka haridusministeerium, kellel oli soov tagada eri rahvusest elanike lõimumist kolledži toel (Ernist jt. 2014: 24). Mõtet, et riigil oli suur mitte-eestlaste integreerimise vajadus, toetab ka 1998. aastal Vabariigi Valitsuse ettevalmistatud dokument „Eesti riikliku integratsioonipoliitika lähtekohad mitte-eestlaste integreerimiseks Eesti ühiskonda“. Dokumendis kirjeldatakse uusi integratsiooniga seotud probleeme, eelkõige murettekitavat küsimust “tunduva osa mitte-

⁷ 28. veebruaril 2019 kirjutasid Sisekaitseakadeemia, Tartu Ülikooli ja Nordeconi ehitusfirma esindajad alla Sisekaitseakadeemia uue õppehoone ning samas ka TÜ Narva kolledži uue ühiselamu ehituslepingule. Uus hoone on üheaegselt õppe- ja majutushoone, kus leidub ka linnarahvale avatud kaheksarealine basseini. Uue maja ideekavandi nimega TWIX koostas arhitektuuribüroo 3+1 architects meeskond. (Tartu Ülikooli veebilehekülg 2019)

eestlaste eemalolekust Eesti ühiskonnaelust, sulgumises omakeelsesse ja omameelsesse maailma” (Riiklik programm “Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007” 1998). Sama dokument määrab vajaduse riikliku strateegia koostamiseks, mis suunaks riigi edaspidiseid samme eelmainitud olukorra lahendamiseks. Strateegia ellu rakendamine pidi puudutama eelkõige “mitte-eestlastele tegelikku osalemise võimaldamist Eesti ühiskonnaelus; murrangut riigikeele õpetamises, muukeelse kooli kujundamist Eesti-keskseks; haridust, mille lahutamatuks osaks on kodaniku kasvatamine”. (Ibid 1998) Narva kolledži asutamine oli suureks sammuks eestikeelse kõrghariduse ning sidusa ühiskonna suunas peamiselt vene keelt kõnelevat regioonis.

“[kolledži asutamine] oli riigi initsiatiiv, ministriks oli Mait Klaassen. Tartu Ülikooli juhtkond oli valmis ideega kaasa tulema. Pärnu [kolledž] oli juba asutatud. Türi [kolledž] ka. Tartu Ülikool oli asutanud oma Tallinna esinduse Müürivahe tänaval. Kõik need olid omamoodi sammuks regionaalpoliitikast, mis riigil toona tähelepanu all ei olnud.” / Katri Raik (01.04.2019)

Kolledži avamise ettevalmistamise ajal olid protsessi kaasatud erinevad osapooled. Nii oli Tartu Ülikoolil tihe koostöö Ida-Viru maavalitsuse ja maavanema Rein Aidmaga⁸ ning Narva linnavalitsuses hariduse eest vastutava abilinnapea Galina Moldoniga. Kolledži tulevane direktor Katri Raik oli toona Tartu Ülikooli teabetalituse juhataja ja regionaalprojekti juht.

“Mina alustasin direktorina tööd 1. juulil 1999 ja kohtusin siis muidugi nii maavalitsuses kui ka linnas, ka kirikuõpetajatega, kõigi töötajatega, suuremate tööandjatega. Esialgne suhtumine loodavasse Narva kolledžisse oli linnas kõike muud kui hea ...” / Katri Raik (1.04.2019)

2.2. Kolledži uus hoone, uue võimalused ja väljakutsed

TÜ Narva kolledži uue õppehoone (LISA 5: 1) avamine andis kolledžile uued võimalused kõikides sfäärides. Eesti kolme noorarhitekti Siiri Vallneri, Indrek Peili ja Katrin Koovi (Kavakava arhitektuuribüroost) rohkesti kajastusi ja preemiaid⁹ saanud projekt ajaloolise börsihoone mahu väljajoonistamisega Raekoja platsil sai valmis 2012. aasta sügisel. Uus hoone kadunud vanalinna territooriumil muutus linna turismiobjektiks veel enne selle lõplikku valmimist, meelitades külalisi kohale üle Eesti ja kaugemalt.

⁸ Ida-Viru maavanem 1994–2003.

⁹ Eesti Kultuurkapitali Aastapreemia 2013; Aasta Betoonehitis 2012; Eesti Sisearhitektide Liidu aastapreemia 2013 (siselahenduse eest);

Maja planeerimisel oli eesmärk tekitada avalik ruum, kus peale traditsiooniliste ülikoolis toimuvate loengute, aktuste ja teadustegevuse saaksid ka tavainimesed nii Narvast kui ka mujalt kohtuda, mõtteid vahetada, tunda ennast ülikooli ja selle kaudu ka riigi osana. “Hoone arhitektuuriline lahendus viitab ühemõtteliselt siin varem seisnud börsihoonele. [...] Kui börsihoone kolmandal korrusel tegutsesid raamatukogud, siis sealsamast katuse alt leiame ka tänase kolledži raamatukogu, akadeemilist haridust andva õppeasutuse aju” (Vanamölder 2012: 121-122). Samas teeb selle eriliseks ka see, et Eestis on niivõrd mastaapse avaliku hoone siseviimistluses esimest korda kasutatud klassikalist lubikrohvi ja värvimuldadega toonitud lubivärvi (Kavakava büroo veebilehekülg 2012).

Uue õppehoone näol ei ole tegemist ainult taristu funktsionaalse ja kompaktsel lahendusega, vaid ka suure sammuga kohaliku linnaruumi arendamise ning sellega ka Narva uue identiteedi kujunemise suunas (TÜ Narva kolledži arengukava 2015: 6). Uus hoone lõi uusi võimalusi Narva turismipotentsiaali suurenemiseks ning kolledži sotsiaal-kultuurilise elu rikastamiseks. Moodsas, ilusas, valgusrohkes 4741-ruutmeetrises õppehoones on 15 auditooriumi, mille hulgas on kaks arvutiklassi, kaks suurt amfiteatri-tüüpi õpperuumi ja erineva suuruse ja vormiga auditooriume. Kolledži suurim auditoorium mahutab 200 inimest ning selle varustus sisaldab konverentside korraldamiseks vajalikku tehnikat, sh sünkroontõlke võimalust, kolme suurt ekraani ja helitehnikat. Tegu on piirkonna kaasaegseima ja suurima konverentsikeskusega, kus on kuue aasta jooksul toimunud hulgaliselt üritusi, nii kolledži korraldatud konverentse (iga-aastane pedagoogiline konverents, rahvusvaheline ELT ja CLIL konverents, rahvusvahelised üliõpilas- ja noortekonverentsid), kolledžiga koostöös läbi viidud (TEDxNarva, Mikael Agricola päeva konverents) kui ka teiste organisatsioonide korraldatud konverentse.

Lisaks auditooriumitele on hoones avar astmepinkidega aatrium – fuajee. Selle põhifunktsiooniks on luua sobiv ruumiline lahendus üliõpilaste loenguväliseks suhtluseks, töötamiseks ja külalistega kohtumisteks. Tänu mugavale avatud planeeringule on fuajees võimalik korraldada aktuseid, kontserte, suuremahulisi näitusi, vastuvõtte, moeetendusi ja isegi presidendi aumärkide üleandmise tseremooniaid. Aktiivses kasutuses on ka kolledži kelder või õigemini ajaloolise börsihoone kelder (LISA 5: 2), mis on taastatud traditsioonilisi ehitusmeetodeid kasutades. Keldris on kaks avarat ruumi, mida kasutatakse nii õppeotstarbel kui ka galeriisaalidena.

Kolledži uus hoone on avalikkusele suunatud ehitis ning juba ise arhitektuuriobjektina külastamist väärt, kuid veelgi rohkem pakub linnaelanikele ja külalistele hoone sees toimuv õppeprotsess, teadustöö ja sotsiaal-kultuuriline tegevus.

2.3. TÕ Narva kolledž täna

Kolledži põhikiri sätestab, et “Narva kolledž on Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste valdkonna¹⁰ koosseisu kuuluv kolledž, mis tegutseb ülikooliseaduse, Tartu Ülikooli seaduse, Tartu Ülikooli põhikirja, oma põhikirja ja teiste õigusaktide alusel”. Põhiülesanneteks on taseme- ja täiendusõppe korraldamine kasvatus- ja sotsiaalteadustes, osalemine ülikooli teadus- ja muus tegevuses ning nendel tegevustel põhinevate teenuste osutamine. Väljaspool Tartut asuv kolledž täidab ülikooli regionaalse pädevus- ja arenduskeskuse rolli (Tartu Ülikooli põhikiri 2014), toetab nii piirkonna arengut kui ka riiklikku lõimumispoliitikat (Narva kolledži põhikiri 2015). Arvestades Narva linna rahvastiku koosseisu ning geograafilist paiknemist, tundub eelnimetatu loogiline ja vältimatu.

Kolledžis on viis lektoraati: ühiskonnateaduste, psühholoogia ja pedagoogika, eesti keele, vene keele ning võõrkeelte lektoraat. 2018/2019. õppeaastal on Narva kolledžis viis esimese õppeastme ja üks teise õppeastme eriala ning üks integreeritud (bakalaureuse- ja magistriõppe) eriala (vt. tabel 1). 2018-2019 õppeaastal on kolledžis ca 530 üliõpilast.

	Eriala	Õppeaste	Õppevorm (õppeaastad)	Üliõpilasi
1	Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õpikeskkonnas (KELA)	Bakalaureuseõpe	Päevane õpe (2-3) ja sessioonõpe (1-3)	137
2	Humanitaarained mitmekeelses koolis ¹¹ (HUM baka)	Bakalaureuseõpe	Päevane õpe (1-3)	69 (neist 15 vü)

¹⁰ TÕ Narva kolledž kuulub sotsiaalteaduste valdkonda alates 1. jaanuarist 2016. Enne seda kuulus kolledž õppeprorektori vastutusalasse.

¹¹ Alates 2019/2020. õppeaastast on eriala nimetus “Keeled ja mitmekeelsus koolis”.

3	Noorsootöö (NT)	Rakendus- kõrgharidusõpe ¹²	Päevane õpe (1-3)	51 <i>(neist 8 vü)</i>
4	Infotehnoloogiliste süsteemide arendus (IT)	Rakendus- kõrgharidusõpe	Päevane õpe (1-3)	66 <i>(neist 11 vü)</i>
5	Ettevõtlus ja projektijuhtimine ¹³ (EVP)	Rakendus- kõrgharidusõpe	Sessioonõpe (1-3)	53
6	Klassiõpetaja mitmekeelses koolis (KÕ)	Bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õpe	Päevane õpe (1-5)	59 <i>(neist 6 vü)</i>
7	Humanitaarainete õpetaja mitmekeelses koolis ¹⁴ (HUM mag)	Magistriõpe	Sessioonõpe (1-2)	55

Tabel 1. Narva kolledži erialad ja üliõpilased 2018/2019 õppeaasta

(TÜ Õppeinfosüsteem 2019; Narva kolledži veebilehekülg 2019)

Tabelist 1 on näha, et igal erialal õpib rohkem kui 50 üliõpilast, kõige suurem on üliõpilaste arv koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õpikeskkonnas (KELA) erialal, kus õpib käesoleval õppeaastal 137 tudengit. Valdav osa (95%) päevase õppe üliõpilasi on vene keelt emakeelena rääkivad ida-virumaalased, kellest 85% jääb peale kolledži lõpetamist tööle Ida-Virumaale. Sessioonõppe erialade üliõpilased tulevad Narva õppima kohtadest üle Eestit. 90% lõpetajatest töötavad erialasel tööl. (TÜ Narva kolledž 2019) Statistika illustreerib TÜ Narva kolledži panust regionaalse inimkapitali arendamisse. Kolledži üliõpilasi ja vilistlasi võib kirjeldada ülikooli ja regiooni vaheliste “hammasratastena”, kes loovad ja toovad lisandväärtust ühest süsteemist teise ning aitavad kaasa ühistegevusele (vt ka joonis 1; Chatterton, Goddard 2000).

Tabelis 1 on toodud ka välisüliõpilaste arv, kes juba õpivad või asuvad järgmisel õppeaastal mõnda eriala õppima. Väljastpoolt Eestit hakkas TÜ Narva kolledž eestikeelsetele

¹² Alates 2019/2020. õppeaastast muutub eriala bakalaureuseõppeks.

¹³ Alates 2019/2020. õppeaastast on eriala nimetus “Ettevõtlus ja digilahendused”.

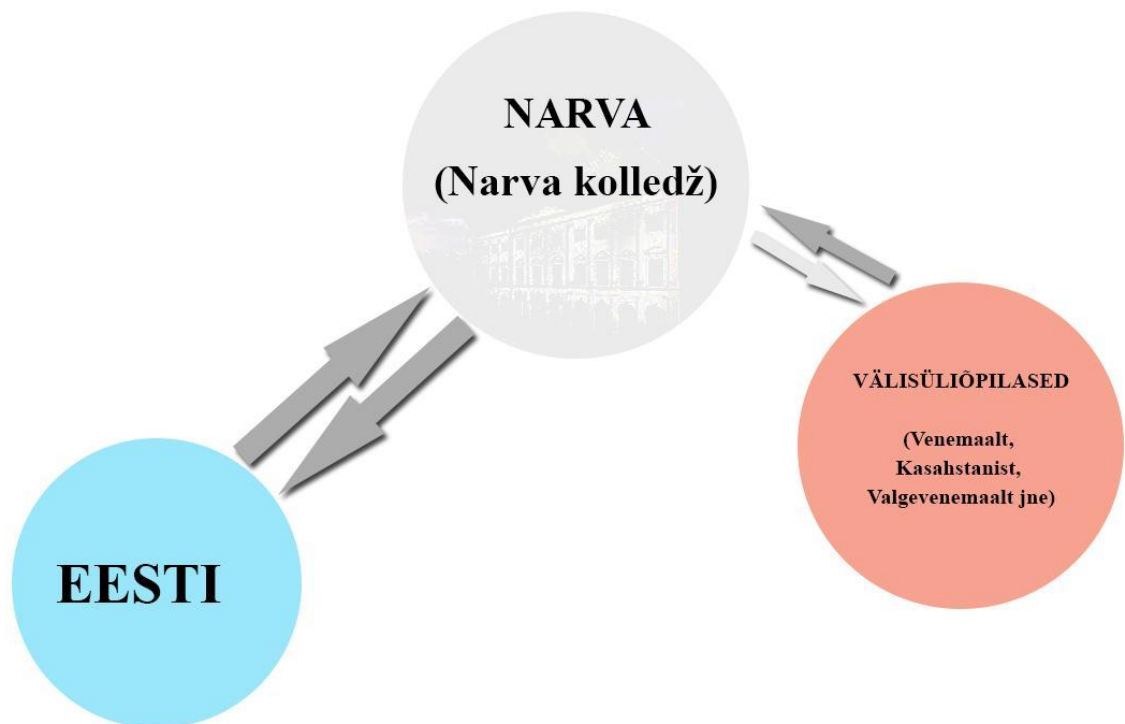
¹⁴ Alates 2019/2020. õppeaastast eriala nimetus on “Keeleõpetaja mitmekeelses koolis”.

erialadele üliõpilasi vastu võtma 2017. aastal eesmärgiga laiendada potentsiaalsete üliõpilaste ringi. Välisüliõpilased astuvad eestikeelsetele erialadele, kuid esimesel õppeaastal õpivad süvendatult ainult eesti keelt ning teisest õppeaastast alustavad erialaõpinguid koos teiste esmakursuslastega. Kolledž pakub antud kategooria abiturientidele nelja eriala (KELA, HUM bakalaureuseõpe, NT ja IT). Kahe aastaga on Narva kolledž vastu võtnud 44 välisüliõpilast (2017. õppeaastal 18 ja 2018. a 26), neist 32 üliõpilast Venemaalt, neli Kasahstanist, neli Usbekistanist ning üks õppija Valgevenest, Moldovast, Iisraelist ja Mongooliast. (TÜ Narva kolledž 2019)

Tänu välismaalt tulnud üliõpilastele on laienenud Narva kolledži tegevus lõimumise vallas. Kolledž ei korralda ainult lõimumisele suunatud projekte ja üritusi, et suurendada ühiskonna sidusust või luua keelelis-kultuurilist ühisosa. Lõimumise põhimõtted on integreeritud kolledži kogu tegevusse ning kolledži töötajad on selle omaks võtnud. Riikliku lõimumispoliitika elluviimist toetavad eestikeelsed ja kakskeelsed üritused, kus tegutsevad koos eri rahvusest ning erineva emakeelega osalejad; toimuvad ka avalikud seminarid ning kohtumised, kus inimestele selgitatakse riigis toimuvat arusaadavas keeles ning antakse võimalus teemasid koos võtmeisikutega arutada ja oma küsimustele vastuseid saada; tutvustatakse eesti kultuuri, muusikat, kunsti jne. Antud kontekstis tähendab “arusaadav keel” mitte ainult vene keelde tõlkimist, vaid ka tihtipeale ka informatsiooni lihtsustamist ning selgitamist. (Bathelt jt 2004)

Kuna regionaalsed kõrgharidusasutused pakuvad ka regioonile raamistiku, mille kaudu saab jagada ning edastada ideid, kuid ka kultuure (Chatterton, Goddard 2000), võib kolledži lõimumistegevust vaadelda kui kahesuunalist vastastikust protsessi (joonis 3): ühelt poolt on nõ ülejäänud Eesti (sh kõik Eesti elanikud, riiklikud juhtimisorganid, meedia jm), teisel pool on teistest riikidest tulnud välisõpilased ning keskele jääb Narva kolledž kogu oma akadeemilise ning mitteakadeemilise personaliga. Välisüliõpilaste jaoks tähendab see protsess eesti kultuuri ja keelega tutvumist, eesti ühiskonnaga sidususe ja kohaliku tutvuskonna tekitamist. Narvalaste ning ka uustulnukatele välisüliõpilaste jaoks esineb kolledž “toruna” (Bathelt jt 2004) mis vahendab riigipoolset poliitilist ja muud informatsiooni, kultuuri- ning sotsiaalelus toimuvat jm. Selles kontekstis mängib kolledž suurt rolli nii lõimumisel, kuid ka piirkonna avamisel ning rahvusvahelistumisel (Chatterton, Goddard 2000).

"Narva kolledž on mõnes mõttes nagu punane telefon, kes ühelt poolt vahendab siis riigi mõtteid kohalikule elanikkonnale, ja vastupidi, tõlgendab kohalikele seda, mida riik tegelikult öelda tahtis. Aga see tegevus on võtmas võib-olla mõnevõrra liiga suurt osa meie enda ajast ja energiast, aga kõik ju ootavad meilt seda, et me teeksime seda."
 - Narva kolledži direktori KT Mai-Liis Palginõmm (Nikolajev 2019)

Joonis 3. Narva kolledž riikliku lõimumise süsteemis (autori koostatud)

Lõimumine on kahepoolne protsess. Et aidata kaasa ühiskonna sidususele ning sallivuse tugevdamisele, ühise kommunikatsiooni- ning kultuuriruumi tekkimisele, on vaja riigis toimuvat mitte ainult kohalike jaoks “kohandada”, vaid ka vastupidi — näidata ja selgitada ülejäänud riigile mis, kuidas ja miks piirkonnas ehk Narvas toimub. Kuigi Narvat peetakse sageli "ülejäänud" Eestist eraldatuks, on Narva ja narvalased välisüliõpilaste jaoks Eesti ühiskonna esindajad.

Kaheteistkümne aasta jooksul on Narva kolledž loonud enda ümber suure koostöövõrgustiku, mis tegutseb vastastikuse kasu põhimõtetel. Võrgustiku sisesed suhted toimuvad mitte ainult ametlikul või formaalsel ehk organisatsiooni tasemel, vaid ka mitteametlikul, inimlikul tasandil. Ülikooli ja regiooni lisandväärtuse mehhanismide süsteemis (Chatterton, Goddard 2000, OECD 1999) on üheks süsteemi osapooleks kolledž ning teiseks võrgusisesed sidusrühmad. Inimkapital toimib süsteemis dünaamilise osana, mis viib

lisandväärtusi ühest süsteemi poolest teise ja vastupidi. Võrgustikku kuuluvad ametlikult või mitteametlikult erinevad järgmised sidusrühmad:

- haridusasutused: Narva, Narva-Jõesuu ja kogu Ida-Virumaa üldhariduskoolid, Ida-Viru Kutsehariduskeskus, teised kõrgharidusasutused (TTÜ Virumaa kolledž) ning erinevad täiendõppeasutused ja koolitusfirmad (Dialog, VitaTiim ja Vestifex);
- äri-, tootmis- ja tugiorganisatsioonid: Eesti Energia, Fortaco Group jm; mittetulundusühingud ning kodanikualgatused; Motus Spordiklubi MTÜ, MTÜ Loomeloom, Narva Bright Actions jm.
- Narva ja Narva-Jõesuu linnavalitsused;
- kõik kolledžis õppijad, nii päevase ja sessioonõppe üliõpilased kui ka täiendusõppekursustel ja teistes programmides osalejad, kolledži vilistlased, õppejõud, praegused ja endised töötajad.

Regionaalseid kolledžeid ja nende seoseid piirkondadega organisatsiooni tasandil uuriti programmi TIPS raames. Tegemist on 2011. aastal haridus- ja teadusministeeriumi poolt ellu kutsutud teadus- ja innovatsioonipoliitika seireprogrammiga, mille eesmärgiks oli viia Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli koostöös läbi teadusuuringuid Eesti riigi seniste teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmete hindamiseks ning anda poliitikasoovitusi Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 väljatöötamiseks ja vastavate meetmete arendamiseks. Programmi raames viidi viie aasta (2011–2015) jooksul läbi 23 uuringut, korraldati 72 erinevate uuringute tulemusi tutvustavat või muud programmi teemadega seotud sündmust ning avaldati 91 teaduspublikatsiooni. Kõik TIPSi raportid on avalikustatud ning saadaval Tartu Ülikooli veebileheküljel (www.tips.ut.ee).

TIPSi rakendusliku suunitlusega kompleksuuringu üks aruannetest “Regionaalsete kõrgkoolide roll kohalikus arengus” (Ernits jt 2014) puudutab suures mahus ka Narva kolledžit. Aruandes analüüsiti Eesti avalik-õiguslike ülikoolide väljaspool Tallinna ja Tartut asuvate kõrgharidusasutuste rolli regionaalses arengus, võrreldi seda analoogse Euroopa ja Põhjamaade kogemusega ning pakuti lahendusi regionaalse innovatsioonisüsteemi täiendamiseks muutunud demograafilistes ja majandusoludes. Andmed koguti võtmeisikute ehk regioonis juhtivatel positsioonidel olevate inimeste¹⁵ intervjuerimise kaudu, et kujundada selgem

¹⁵ Ida-Virumaa võtmeisikute grupis olid Andres Noormägi (Ida-Viru maavanem), Tauno Võhmar (Jõhvi vallavanem), Pille Sööt (Ida-Virumaa ettevõtluskeskuse juhataja), Veiko Luhaid (Ida-Virumaa omavalitsuste liidu esimees), Katri Raik (Tartu Ülikooli Narva Kolledži direktor), Viktor Andrejev (TTÜ Virumaa Kolledži

ettekujutus piirkonnas tegutsevatest kõrgkoolidest. Mõlemad Ida-Virumaa kolledžid pälvisid võtmeisikutelt kiidusõnu. Narva kolledžit kiideti sh ka lõimumise eestvedamise eest. “TÜ Narva kolledž on kohapeal väga hinnatud tegeliku lõimumise eestvedajana ja Eesti riikluse esindajana Ida-Virus, iseäranis Narvas. Sisuliselt oli kolledž ainuke, keda integratsiooniprotsessi puhul positiivse poole pealt esile toodi (nii ettevõtjate kui ka avaliku võimu esindajate poolt).” (Ernits jt 2014: 67). Samas mainiti, et kolledžite puhul on väga oluline nende nähtavus, esile toodi Narva kolledžit, kus mõeldakse välja uusi ideid ja ka kajastatakse neid ideid meedias.

2.4. TÜ Narva kolledži sotsiaal-kultuurilised programmid

Eesti suuruselt kolmanda linna ainukese kõrgharidust pakkuva koolina ei piirdu TÜ Narva kolledž ainult õppe- ja teadustegevusega. Kolledžis korraldatavad ettevõtmised on ühenduslüliliks erinevas vanuses eesti ja vene kogukonna vahel ning mängivad lõimumisprotsessis nii praktilist kui ka sümboolset rolli. Regionaalsete kolledžite tegevuse eesmärk on lisaks teaduse edendamisele ja sellel põhineva kõrghariduse andmisele ka kohaliku elanikkonna üldise haridustaseme tõstmine (OECD 1999). Läbi kolledži lisategevuste käib siin ühiskonna teavitamine, harimine ja üleskasvatamine. Eestis tuntakse kolledžit kui õppe- ja teadusasutust ning kultuurikeskust Ida-Virumaal, mis arendab akadeemilist traditsiooni, korraldab lõimumispoliitikat ja on eestluse aktiivne kujundaja kohapeal ning mitmekultuurilise õppija kultuurikeskkonna looja Narvas (TÜ Narva kolledži arengukava 2015: 4).

Narva kolledži sotsiaal-kultuurilised projektid, mitteformaalsed haridus- ja täiendõppeprogrammid, mitmekesised tipptasemel ettevõtmised on avatud kõigile üliõpilastest linnakodanikeni, algkoolilastest pensionärideni, töotuist tippjuhtideni. Kolledži sotsiaal-kultuuriline tegevus on suunatud ka “lõimumisbaaside” ehk keelepõhiste kogukondade kokkupuutekohtade aktiivsemale kasutamisele. Ida-Viru maakonna arengukavas aastateks 2014 - 2020 (22) nimetatakse uute lõimumisbaasidena mh kultuuri, teadust ja huvitegevust ning nende eesmärgiks on aidata kaasa eesti ja vene keelt emakeelena rääkijate vastastikuse usalduse suurenemisele erinevate ühistevõtmiste kaudu. See on piirkonnale oluline, kuna täna ei ole kogukondade vaheline usaldus piisav, mis arengukava järgi või olla põhjustatud just lõimumisbaasi kitsast käsitlest (Ida-Viru maakonna arengukava 2014 - 2020). Järgnevalt

direktor), Sulev Reelo (Toila Sanatoorium AS, juhatuse liige), Kalev Kallemets (AS Viru Keemia Grupp projektijuht), Margus Vähi (Sillamäe Sadam AS, juhatuse liige)

käsitlen Narva kolledži lisaprogramme, kaardistades ka neid, mis olid väga edukad, kuid erinevatel põhjustel on tänaseks tegevuse lõpetanud.

Alates 2006. aastast oli kolledži üks populaarsematest programmidest **Narva lasteülikool**, mille eesmärgiks oli pakkuda Narva linna ja selle lähiümbruse lastele vanuses 8-12 aastat õppekava täiendavaid teadmisi läbi loengute, seminaride või ekskursioonide. Loengud toimusid paralleelselt eesti ja vene keeles ning hõlmasid teemasid, mida koolis pole aega õpetada ja millest lapsevanemad ei oska rääkida. Lektoriteks oli rektorid, akadeemikud, professorid, tuntud inimesed erinevatest eluvaldkondadest. Loengud toimusid Narvas nädalavahetustel kogu õppeaasta jooksul, Tallinnas sügisel koolivaheajal ja Tartus kevadisel koolivaheajal. Narva lasteülikool oli Euroopa Lasteülikoolide võrgustiku liige ning tegutses kuni 2017. aastani. Kümne aasta jooksul toimus Narva kokku 99 kakskeelset loengut. Narva lasteülikooli asutaja ja eestvedaja Aet Kiisla sõnul oli lõpetamise peamiseks põhjuseks see, et ettevõtmisel ei olnud enam värskust: "Lihtsalt oli tunne, et 10 aastat oli paras aeg. Parem lõpetada kui veel kõik hästi on. Mitte surra aeglaselt." Samas lisas Kiisla, et muude kohustuste kuhjumisel ei jaksanud ta ise enam sellise innukusega jätkata, kui oleks pidanud (autori meilivahetus Aet Kiislaga, 20.03.2019).

Lastevanemate akadeemia (tegutses 2012 - 2015) loengud olid suunatud praegustele ja ka tulevastele lastevanematele, kel oli soov omandada uusi teadmisi lapse kasvatuses. Kohalolijad said kogemusi jagada, arutleda lastekasvatusega seotud teemadel, saada nõuandeid spetsialistidelt ning lihtsalt omavahel suhelda. Lastevanemate akadeemia kohtumised toimusid iga kuu kolmandal neljapäeval. Lastevanemad, kellel ei olnud võimalik lapsi koju jätta, võisid need kolledžisse kaasa võtta, sest loengu ajal on avatud lastehoid, kus lapsehoidjana "töötasid" kolledži viimaste kursuste tulevased eelkoolipedagoogid. Loenguid pidasid enamasti kolledži pedagoogika ja psühholoogia lektoraadi õppejõud ja assistendid ning ka teised lastega ja/või laste teemadega seotud spetsialistid. Teemad olid väga erinevad, mõned näited: "Lugeda on hea. Hästi lugeda on parem", "Sundida võib. Kas on vaja? Kuidas motiveerida last?", "Kuidas ette valmistada last kooliks?", "Laps ja lahtus", "Lastepidu ühe korteri tingimustes" jt. Lastevanemate akadeemia lõpetas oma tegevuse, kui pooled eestvedajad vahetasid töökohta ning teised olid oma põhiliste tööülesannetega ülekoormatud.

Eesti Kodu Narvas (EKN) oli kolledži struktuuriüksus, mis avati 2002. aasta emakeelepäeval Narva kolledži baasil eesmärgiga tutvustada eesti keelt ja kultuuri Narvas ning abistada Narva sattunud külalisi. Eesti Kodu Narvas asutaja ja esimese eestvedaja Urmo

Reitavi sõnul seadis EKN endale üheks eesmärgiks aidata nii Narvas kui ka kogu Ida-Virumaal kaasa eesti kultuuri ja keele kohta info levitamisele. See, et Narva elanikkond ei ela Eestis toimuva kaasa, ei seisnenud Reitavi arvates pahatahtlikkuses, vaid pigem ebapiisavas informeerituses. Üldistades võiks EKNi missiooni sõnastada järgmiselt: “Viia Eesti Narvale lähemale ning viia ka Narva Eestimaale lähemale”. (Narva Eesti Kodu 2002)

Eesti Kodu Narvas töötas infopunktina, mis koondas materjale Eesti kohta, korraldas loenguid ja näitusi. EKNi eestvedamisel sündis Narvas mitmeid hiljem traditsiooniks kujunenud üritusi, nagu näiteks eestikeelsete raamatute laadad koostöös erinevate kirjastustega (EKNi tegutsemise ajal ei olnud Narva linnas eestikeelsete raamatute müügiga tegutsevat organisatsiooni; Rahva Raamatu kauplus avati Narvas aastal 2014), kodanikupäeva tähistamine, emakeelepäevale pühendatud spontaanse kõne võistlus jt. EKNi üks funktsioone oli eesti keele tasemeeksamite ja kodakondsuseksamite nõustamine. Eksamiteks valmistujad said EKNist nii teoreetilist infot kui ka õppematerjale, prooviteste ning infoabi eksamile registreerimise kohta. Innove Rajaleidja keskuse avamisega Narvas 2014. aastal läks see tegevus Eesti Kodust ära. Eesti Kodu Narvas lõpetas tegevuse 2016. aasta suvel, kuid põhimõtteliselt jäi kogu põhitegevus (eesti keele, kultuuri populariseerimine) kolledžisse. See jagati kolledži osakondade ja töötajate vahel. Peamiselt tegelevad sellega koostöövormis kolledži kultuuriprogrammide juht ning eesti keele lektoraat.

Kolledži uues hoones on rohkesti suurepäraseid näitusepindu, mis võimaldavad korraldada erinevaid **kunstinäitusi**. Kolledži põhiliseks galeriisaaliks on ajaloolise Narva börsihoone restaureeritud kelder. Foto-, maali ja teiste tasapinnaliste näituste jaoks on avatud ka kolledži teise ja kolmanda korruse galeriid. Lisaks sobivad ruumiliste näituste eksponeerimiseks avar fuajee või isegi sisehoov, kui näituse eksponaadid on ilmastikutingimustele vastupidavad. Kolledži galerii pakub oma näituse pindasid kunstnikele ja organisatsioonidele tasuta. TÕ Narva kolledžis on tänaseks toimunud 127 näitust ning oma teoseid on siin esitlenud nii kuulsad kunstnikud Ivi ja Jüri Arrak kui ka tuntud Ida-Virumaa kunstnikud Eduard Zentsik, Kuzja Zverev ja Igor Gordin (LISA 1).

Lisaks Narva kolledžile on Narva linnas kolm (osaliselt) kunstigaleriina tegutsevat organisatsiooni (v.a kunstnike ühingud, MTÜ-d, kunstiringid ja -koolid): SA Narva Muuseumi Kunstigalerii (ja ka muuseumi peahoone ehk linnus)¹⁶, Eesti Kunstiakadeemia (EKA) ja Narva

¹⁶ Märtsis 2019 suleti linnus rekonstrueerimise ajaks üksikkülastajatele.

Gate OÜ koostöös 2015. aastal loodud Narva Kunstiresidentuur ning Vaba Loomes Keskus. Järgnevas tabelis on välja toodud Narva galeriide tegevuse põhimõtted ning erilised.

<i>SA Narva Muuseumi Kunstigalerii</i>	<i>Narva Kunstiresidentuur (NART)</i>	<i>Vaba Loomes Keskus (MTÜ)</i>
<p>Asub 18. sajandi teisel poolel Gloria bastionile ehitatud vanas magasiaidas. 2018. aasta septembrist on Kunstigaleriis avatud uus püsiekspositsioon „Lavretsovide kollektsioon“, toimuvad ka ajutised kunstinäitused. Muuseum ja muuseumi kunstigalerii pakuvad oma ruume näituste eksponeerimiseks tasuta. Näitusi otsivad ise või võtavad vastu näituste pakkumisi, mõned näitused on ka muuseumi enda koostatud. (Narva Muuseumi veebilehekülg 2019; Intervjuu: Posti 2019)</p>	<p>Tegutseb Kreenholmi rajoonis historitsistlikus stiilis villas, pakkudes kunstnikele võimalust elada ja töötada unikaalses keskkonnas ning tuues Eestisse rahvusvaheliselt tunnustatud loomeinimesi, et “muuta Narva läbi kultuuriliste tegevuste passiivsest perifeeriast aktiivseks kultuurikeskuseks”. (EKA veebilehekülg 2019)</p> <p>Residentuur täidab ka lõimimisülesandeid (venekeelsele elanikkonnale professionaalse kaasaegse eesti kunsti ja kunstnike tutvustamine). Näituste valimisel on olulisim näituse idee ja kunstiline tase, lisaks kunstniku taust - fookus on kaasaegsel kunstil. Kui on tegemist aastanäitusega, siis NART produtseerib näituse (st taotleb rahastuse näituse tegemiseks), kui aga väike näitus, siis NART tagab näituse avamise kulud ja näituse valve ning kommunikatsiooni, kuid kunstnik on vastutav näituse ülespaneku ja rahastuse eest. (Intervjuu: Vaikla 2019)</p>	<p>Endises kihelkonnakooli majas asuv keskus, mis pakub inimestele harivaid, loovaid ja preventiivseid tegevusi [...]. (Vaba Loomes Keskuse veebileht 2019). Keskus pakub ka kohalikele ja teistele kunstnikele võimalust näituste korraldamiseks kahel näitusepinnal. Näituse eksponeerimise tasu on 1 eur/päev, kuid läbirääkimise korral võib ka tasuta teha. (Intervjuu: Kustola 2019)</p>

Tabel 2. Narva põhilised kunstinäitusi korraldavad organisatsioonid

Lisaks eelmainitud organisatsioonidele pakuvad näitusepinda erinevad kultuuri-, haridus- ning isegi äriaga tegelevad asutused (Geneva Kontserdimaja, kultuurimaja Rugodiv, Narva Keskraamatukogu ja Kreenholmi Raamatukogu, Narva Loomemaja, Astri Kaubanduskeskus jt).

Narva kolledži galerii pindadel on võrreldes ülalmainitud näitusekohtadega mõned suured eelised. Kõik kolledžis eksponeeritud näitused on külastajatele tasuta ning avatud kolledži töötamise ajal (tavaliselt tööpäevadel kell 8–20, nädalavahetusel kella 18-ni; kontsertide ja muude eriürituste ajal veelgi kauem). Kolledžisse tullakse reeglina muudel põhjustel kui näituse külastamine – õpingutele, üritustele, kohtumistele, et raamatukogu külastada või lõunat süüa, ning selle kõrval külastatakse ka näitusi, mis tingib kolledži näituste pideva külastatavuse. Kolledži kultuuriprogrammide juhina ei ole ma nõus Narva Kunstiresidentuuri poolt välja öeldud olukorra kirjeldusega, et praegune Narva on “passiivne perifeeria”. Võib-olla võrreldes Tallinnaga ei ole Narva saavutanud veel oma kultuuripotentsiaali tippu, kuid vaieldamatult on Narva linn ja lähiümbrus teinud viimaste aastate jooksul suure sammu aktiivseks kultuurikeskuseks saamise suunas. Uued festivalid nagu Narva Ooperipäevad, Station Narva ning Baltic Sun, Vaba Lava Narva teatrikeskuse avamine ning Kreenholmile uut hingamist andnud lavastuse “Kremlis Ööbikud” edu kinnitavad minu arvamust.

Narva Jazziklubi (Narva Jazz Club) on Tartu Jazziklubi omamoodi filiaal, mille tegevus algas Tartu Ülikooli Narva kolledži hoones septembris 2013. Narva Jazz Club on tunnustatud Narva jazzmuusiku ja muusikaõpetaja Boriss Parshini Narva kultuurikeskuses “Geneva” aastaid tegutsenud jazzklubi traditsiooni edasikandja Narvas. Tegevust haldab MTÜ Rajamuusika koostöös Narva kolledžiga, Narva linna, kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu toetusel. Narva Jazziklubi asutaja ja eestvedaja Oleg Pissarenko sõnul pakuvad Narva Jazziklubi kontserdid külalistele elamust, lõõgastust, seltskonda. Kontserdid on suunatud kõigile, kes “armastavad head, ausat ja ilusat muusikat” (Intervjuu: Pissarenko 2018). Enne Jazziklubi käimalükkamist tegutses **kolledži kontsertide sari**, kus esinesid erinevate muusikastiilide esindajad (nt Svjata Vatra, Viljandi Guitar Trio jm).

Sündmused leiavad aset üks või kaks korda kuus kolmapäeviti kolledži kohvikus Muna või kolledži avaras fuajees (LISA 5, suvel ka kolledži sisehoovis. Narva Jazziklubi kontserdid on toimunud järjepidevalt suviste vaheaegadega juba kuus aastat. Kuue aastaga on lisandunud

ka erinevaid jazzfestivale, nagu IdeeJazz, Jazzkaar ja Tudengijazz, millele on õla alla pannud Narva Jazziklubi ja TÕ Narva kolledž. Narva Jazziklubi moto “Piirideta muusika piirilinnas!” kirjeldab tabavalt klubi tegevust ja põhimõtteid, kuna klubi tegutsemise ajal on Narva kolledži fuajees, kohvikus Muna ja kolledži sisehoovis toimunud üle 100 kontserdi (LISA 2) ja lavale on astunud muusikud 21 riigist: Eestist, Venemaalt, Soomest, Ameerika Ühendriikidest jm). Narva Jazziklubi kontsertidel käib keskmiselt 40–60 inimest.¹⁷ (Autori kogutud statistika)

Enne Vaba Lava Narva teatrimaja avamist 1. detsembril 2018. aastal mahtusid väiksema koosseisuga **teatritrupid** esinema kolledži keldrigaleriisse ja fuajeesse. Kolledžis on monoetendustega esinenud Hendrik Toompere ja Mait Malmsten, Jelena Skulskaja oma eesti- ja venekeelse etendusega „Pardakaart“. Etenduste väike formaat oli tingitud ruumi suurusest ja tehnilistest tingimustest. Lisaks teatrile toimuvad kolledžis **kinoõhtud**, kus näidatakse tavaliselt Eesti filme, mis Narva ainukesse kinosse Apollo Kino Astri¹⁸ ei satu; samuti korraldatakse kolledžis dokumentaalfilmide linastusi ja koostöös erinevate saatkondadega ka erinevate riikide filmilinastusi.

Kolledž korraldab **avalikke loenguid, loengute sarju ning kõigile huvilistele avatud konverentse** väga erinevatel teemadel. Avalike loengute puhul pakub teema tavaliselt välja lektor. Sellised loengud on üldreeglina avatud kõigile ja tasuta. Kuulajate arv sõltub teemast, reklaamist ja olulisel määral ka loengu keelest. Kolledžis on avalike loengutega esinenud näiteks TÕ sotsiaalteaduste valdkonna dekaan Raul Eamets (teema “Tulevikuoskused tööturul”), Narva tollipunkti juhataja Voldemar Linno (“Eesti piir ja selle kaitse”), Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere (“Meie rikkus — merivarad”), TÕ sotsiaalteaduste valdkonna teadus-arendusprodekaan Kairi Kreegipuu (“Nutikad asjad, nutikas maailm, nutikad inimesed?”) jt. Loengute sarjadest vajavad mainimist “Mailugemised” ehk venekeelne populaarteaduslike loengute sari, mis on pühendatud vene kirjandusele, kultuurile ja ajaloo ning tihtipeale ka selle seosele Eestiga. “Mailugemiste” teemade valikusse on näiteks kuulunud “Vene vanausulised Eestis: keel ja kultuur”, “Vene hõbeajastu luuletaja Igor Severjanini 130. sünniaastapäevaks. Igor Severjanin — Eesti luule tõlkija.” jt. Väga edukalt tegutseb kolledžis ka **kirjandusklubi**, mille raames külastavad kolledžit Eesti kirjanikud, kirjastajad ja ajakirjanikud.

¹⁷ Väikseim külastajate arv on olnud 22 ja suurim 163.

¹⁸ Kuni 2016. aastani oli Apollo Kino Astri asemel Forum Cinemas Astri.

Alates Eesti Kodu Narvas avamisest on traditsiooniks jäänud **emakeele- ja kodanikupäeva** tähistamine, mil pakutakse nädala jooksul erinevatele sihtrühmadele suunatud üritusi. Nende nädalate raames toimuvad kolledžis avalikud loengud, temaatiliste filmide linastused, viktoriinid, arutelud ja kontserdid. Üritused on üldjuhul tasuta ja avatud kõikide huvilistele.

Mälumängud ehk intellektuaalsed mängud, kus mängijad (üksikult või võistkonniti) üritavad esitatud küsimustele õigesti vastata ja selle eest teistest suurema punktide summa teenida (LISA 5: 6), on üle Eesti väga populaarne vaba aja veetmise viis. Eestis on juba 20 aastat tegutsenud Mälumänguliit,¹⁹ mis korraldab Eestis mälumänge ja koondab mälumängureid. Selle otsene eelkäija oli 1970. aastatest suuremaid ja väiksemaid mälumänge ning isegi Eesti meistrivõistlusi korraldanud klubi Meridiaan (Limberg 2013). Vaatamata suurele populaarsusele Eesti teistes regioonides, mängiti Narvas mälumänge ainult väiksemates kollektiivides ja mitteregulaarselt, näiteks koolides teatud tähtpäevade raames (kodanikupäeva mälumäng jne). Idee kolledži mälumänguklubi käivitamiseks tuli tollaselt Ida prefektilt Vallo Koppelilt²⁰ 2015. aasta kevadel ja sellega läks kaasa kolledži endine direktor Katri Raik.

“Mälumängude idee sündis prefekt Vallo Koppelil. [...] Tema mure oli, kuidas politseiametnikke rohkem Eestiga siduda ja eesti keelt praktiseerida. Ja kuidas politseid kogukonnas näidata / kaasata. Ta oli mitu ideed: koolitused, linnas orienteerumine, aga mälumäng oli see, mis õnnestus.” Katri Raik (01.04.2019)

Esimene Narva kolledži mälumäng toimus 30. novembril 2015. aastal kolledži kohvikus Muna. 2015/2016 hooajal osales mängus 13 võistkonda (max kuus inimest võistkonnas). Aastal 2019 on käimas juba neljas hooaeg. Mängud toimuvad kord kuus neljapäeviti samas kohas ehk kohvikus Muna. Ühel hooajal osaleb kuni 16 võistkonda, mis on suuresti tingitud sellest, et kohvikusse rohkem inimesi ei mahu. Kokku käib mängudel u 90 osalejat: gümnasistid, üliõpilased, jõustruktuuride töötajad (PPA, kaitsevägi ja kaitseliit), kultuuri- ja haridusvalla töötajad, sõprade ja kolleegide võistkonnad. Narva kolledži mälumängud toimuvad kahes keeles, kaks mängujuhi esitavad küsimused eesti ja vene keeles ning mängijad saavad ka mõlemas keeles vastata. Kakskeelsus oli juba mängu idee kavandamise etapil mälumängu vaieldamatu tingimus ja reegel. Mängu kaudu toetab kolledž lõimumist, kuivõrd see toob kokku eri rahvuse (ja ka rassi), keele, päritolu, keele ja usu

¹⁹ MTÜ Eesti Mälumänguliit on registreeritud 1999. aastal.

²⁰ 2019. aastal on Vallo Koppel on tööl Politsei ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuril prefektina.

esindajad, kes teevad koos ühte ja sama asja, võtmata arvesse poliitilisi või muid veendumusi, sotsiaalselt või majanduslikku staatust. Koosviibimine ja -tegutsemine suurendab piirkonna elanikkonna kokkukuuluvustunnet, sidusust ühiskonna ja riigiga ning toetab ka riigikeele mitteformaalset õpet.

Oma magistritöös käsitlen suuremas mahus **Narva väärikate ülikooli** tegevust, selle kohapealset vastuvõttu ja mõju projektis osalejatele. Väärikate ülikool on Tartu Ülikooli²¹ poolt ellu kutsutud projekt, mille raames toimuvad erinevates Eesti linnades loengud ja seminarid, mis on suunatud ühiskonna kõige väärikamale vanusegrupile – inimestele, kelle vanus on 50+ (Narvas ja Tallinnas 60+²²). Vaatamata nimetuses esinevale sõnale “ülikool” kujutab väärikate ülikooli endast mitteformaalse õppimise meetodit, mille raames käsitletakse praktilisi ja silmaringi laiendavaid teemasid loengute, seminaride ja kohtumiste vormis.

Statistikaameti andmetel (2017) elab Narvas üle 17000 inimest vanuses 60+ (neist 11891 naist ja 6032 meest), mis moodustab 29% Narva elanikkonnast (Eesti Statistika veebileht).²³ Vananevas ühiskonnas tihtipeale räägitakse vanemaealiste tervise- ja sotsiaalsetest probleemidest, unustades ära nende inimeste positiivset rolli. Vananemine puudutab meid kõiki, sest me kõik saame elu jooksul vanemaks, ning vananemisse suhtumine peegeldab ühiskonna eetilisust. (Aktiivsena vananemise arengukava 2013: 3; Tulva 2012: 27) Sotsiaal-, haridus- ja kultuuriorganisatsioonide koostöös on võimalik ehitada vanusesõbralikku ning vananemist toetavat ühiskonda. Üheks sellise ühiskonna ehitamise “telliseks” on Narva väärikate ülikool, mille tegevust ning osalejaid käsitlen töö kolmandas peatükis.

²¹ TTÜs tegutseb Kolmanda Nooruse Ülikool, TTÜ Virumaa Kolledžis Virumaa Rahva Kolledž, TLÜs - Tervise ja Liikumise Ülikool.

²² ÜRO definitsiooni järgi peetakse eakaks inimeseks üle 60-aastast inimest (Aktiivsena vananemise arengukava 2013).

²³ 01.01.2018 seisuga elab Narvas ametlikult 58 610 inimest (Narva arvudes 2017).

3. NARVA KOLLEDŽI REGIONAALNE PANUS NARVA VÄÄRIKATE ÜLIKOOLIS OSALEJATE ARVAMUSTE PÕHJAL

Antud peatükis käsitlen Narva väärivate ülikooli tegevust, analüüsin väärivate ülikoolis osalejatega läbi viidud uuringu tulemusi ning seostan neid kahes esimeses peatükis oleva teoreetilise taustaga.

3.1. Narva Väärivate ülikool

Tartu Ülikooli väärivate ülikool alustas tegevust 2010. aastal Pärnus ja Tartus. Praeguseks on väärivate ülikooli tegevus laienenud Tallinnasse, Viljandisse, Kuressaarde, Narva, Türi, Valka ja Keilas ning projekti raames õpib enam kui 2000 “õpilast” (Tartu Ülikooli veebileht 2019). Vajadust väärivate ülikooli järele ning selle kasulikkust ühiskonnale on esile tõstetud ka riiklikul tasemel: 2015. aastal tunnustas tollane haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi täiskasvanud õppija nädala raames aasta õpiteo tiitliga Tartu ülikooli väärivate ülikooli, rõhutades, et see pakub väärivas eas inimestele võimalusi elukestvaks õppeks ja toetab seeläbi nende toimetulekut (Väärivate ülikool pälvib...2015). Väärivate ülikooli tegevus langeb kokku elukestva õppe strateegia ja aktiivse vananemise põhimõtetega, kuna elukestev õpe hõlmab kõiki jätkuva iseloomuga nii formaalseid kui mitteformaalseid sihipäraseid õppimistegevusi, mille eesmärk on teadmiste, oskuste ja pädevuste suurendamine (Eesti elukestva õppe strateegia 2020, 2014; Aktiivse vananemise arengukava 2013: 30).

Narva väärivate ülikool (NVÜ) alustas tegevust 25. septembril 2014 aastal TÜ Narva kolledžis. Selle aja jooksul on Narva kolledžis toimunud 53 loengut ning kolm väljasõitu: Tallinna, Tartusse ja Vargamäele. Narva kolledži eripära on see, et kohtumised toimuvad vene keeles,²⁴ mis on valdava osa Narva linna elanike ema- ja suhtluskeeleks: linnas on 83% venelasi ning ainult 4% eestlasi (Narva arvudes 2017). Samas näitab kogemus, et peaaegu kõik väärivas vanuses Narvas elavad eestlased on võimelised ka vene keeles suhtlema.

Narva väärivate ülikooli loengute teemad on jagatud temaatiliselt semestriteks või isegi õppeaastateks (tabel 3). Loengute skeem valiti TÜ Narva kolledži psühholoogia lektorite nõuandel, et väärivas eas inimesed saaksid teemasse süveneda ja kujundada ühest või teisest teemast laiemat ülevaate.

²⁴ Venekeelne programm on olemas ka Tallinna väärivate ülikoolis.

Õppeaasta	Aasta teema(d)	Loengute teemad (* - teemavälised, erakordsed kohtumised)
2013/2014 õppeaasta	Narva ajalugu ja arhitektuur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vene tsaarid ja Narva. 2. Narva tööstuse ajaloost. 3. Narva kindlus ja bastionid. 4. Narva arhitektuuri ajalugu. 5. Narva tänavad 17.–20. sajandi linnakaardil. 6. Kaasaegne Narva arhitektuur. 7. Muinsuskaitse objektid Narvas. <p>* Ohutu liiklemine</p> <p>* Raamatu "Minu Narva" esitlus</p> <p>Väljasõit: Tallinna linnaekskursioon, Lennusadam</p>
2014/2015 õppeaasta	Keel ja kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vene ortograafia reform: kas ulme või reaalne tulevik? 2. Luule vs. värss: kas poeetilise teksti formaalsed omadused on seotud selle sisu ja tähendusega? 3. Mitteverbaalne suhtlemine eri kultuurides. 4. Aeg lugeda! Ülevaade kaasaegsest kirjandusest. 5. Vene antroponüümika. 6. Armastuse teema vene kirjanduses. 7. Verbaalse kommunikatsiooni omapära eri kultuurides. 8. TOP 10 Eesti nimesid kaasaegses kirjanduses. <p>* Täiendkoolitus "Väärikas mootorsõidukijuht"</p> <p>Väljasõit: A.H. Tammsaare muuseum Vargamäel ja Rakvere linnus.</p>
2015/2016 õppeaasta	Psühholoogia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seenortants kui teraapia võimalus. 2. Psühholoogia inimese elus: lihtsalt keerulisest, keeruliselt lihtsast. 3. Psüühiline tervis. 4. Kui mõjutavad me oleme? 5. Stress inimese elus. Kas peaksime seda kartma? 6. Konflikt ja selle roll meie elus. Kas on võimalik elada konfliktideta? 7. Kuulujutud kui kommunikatsiooni fenomeen. 8. Käitumine ja väärtused tänapäeva ühiskonnas. 9. Psühholoogilised ja psühhiaatrilised muutused nende inimeste psüühikas, kes on kohanenud eluga sõjatoonis.
2016/2017 õppeaasta	Maailma kunstiajalugu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultuuri mõiste. Kunstiliigid ja -žanrid. Ürgaja kunst. Kaasaegsed stilisatsioonid. 2. Muistse Lähis-Ida kunst (Vana-Egiptus). Kaasaegsed stilisatsioonid. 3. Muistse Lähis-Ida kunst (Vana-Egiptus). Kaasaegsed

		<p>stilisatsioonid.</p> <p>4. Varakristlik ja Bütsantsi kunst. Kaasaegsed stilisatsioonid.</p> <p>5. Renessansi maalikunst ja arhitektuur Euroopas.</p> <p>6. Lääne-Euroopa kunst 17.–18 saj. (Barokk. Klassitsism).</p> <p>7. Realism, impressionism ja postimpressionism Euroopa kunstis.</p> <p>8. Modernism ja postmodernism.</p> <p>9. Kontseptuaalne kunst.</p> <p>Ekskursioon SA Narva Muuseumi kunstigaleriisse.</p>
2017/2018 õppeaasta	Kultuurilugu ja arhitektuur	<p>1. Eesti rahva kultuuriajalugu.</p> <p>2. Keskaeg. Gootika. Arhitektuur.</p> <p>3. Renessanss. Barokk. Klassitsism. Juugend. Historism. Neoklassitsism. Funktsionalism. Postmodernism. Eesti arhitektuur.</p> <p>4. Eesti kunst 19.–20. sajandi alguses. Skulptuur, graafika, maal.</p> <p>5. Eesti esimese iseseisvusperioodi kultuur, 1918.–1940. aasta. Nõukogude aja Eesti kunst. Skulptuur, graafika, maal.</p> <p>6. Eesti taasiseseisvusperioodi kultuur, 1991. aastast tänapäevani.</p> <p>7. Kontseptuaalne kunst.</p> <p>* Integratsioon Eestis: tulemused ja tulevikutegevused.</p> <p>* Jelena Skulskaja oma uutest raamatutest ja filmist “Dovlatov”</p>
2018/2019 õppeaasta	<p>Eesti muusika ajalugu.</p> <p>---</p> <p>Narva ja lähiümbruse minevik ja olevik.</p>	<p>1. Eesti muusika ajalugu. Arvo Pärt.</p> <p>2. Eesti muusika ajalugu. Miina Härma, Narva laulupeod, Konstantin Türrpu.</p> <p>3. Eesti muusika ajalugu. Mart Saar, Cirillus Kreek.</p> <p>4. Eesti muusika ajalugu. Artur Kapp, Heino Eller.</p> <p>5. Eesti muusika ajalugu. Eduard Tubin, Lepo Sumera, Raimond Valgre.</p> <p>6. Hungerburg on Läänemere pärl - Narva- Jõesuu kuurordi ajalugu.</p> <p>7. Vana Narva legendide järgi.</p> <p>8. Narva muuseumi olevik ja tulevikuvisionid.</p> <p>Väljasõit tulemas.²⁵</p>

Tabel 3. Narva väärivate ülikooli teemade valik õppeaastati (autori koostatud)

²⁵ 2018/2019 õppeaasta väljasõit toimub peale antud magistritöö esitamist.

Iga järgmise õppeaasta teema valitakse eelmise õppeaasta lõpus kogutud tagasiside põhjal, kui väarikate ülikoolis osalejate pakutud teemadest valitakse paar-kolm enim mainitud. Narva väarikate ülikooli ühe eestvedaja Nelly Randveri sõnul on edaspidine valik tingitud kolledži võimalusest leida pakutud teema(de)le pädevaid lektoreid ning mõneti ka kolledži tehnilistest ja ruumilistest võimalustest. Näiteks huvitab väarikaid väga kõik arvutite ja internetiga seonduv ning eriti praktilise arvutikasutusega seotud küsimused. (Intervjuu: Randver 2019) Vajadust väarikatele IT-alase õppe pakkumise järele kinnitavad ka uuringud. Elukestva õppe strateegias 2020 (2014) on mainitud, et mitmete rahvusvaheliste testide²⁶ alusel võib väita, et Eesti põhi-, kesk- ja kõrghariduse kvaliteet on maailmas üldiselt konkurentsivõimeline, kuid hariduse kitsaskohad esinevad muudes haridusega seotud valdkondades. Näiteks on vanemaealiste puhul välja toodud nende vähest arvutikasutusoskust ja -julgust (Eesti elukestva õppe strateegia 2020, 2014). Seda kinnitab ka statistikaamet, mille järgi on arvuti mittekasutajate osakaal 65–74-aastaste seas ligi 75% ning sama vanusegrupi interneti kasutajaid on vaid ligi 23% (Eesti Statistika veebileht). Kahjuks jääb kolledži ainuke arvutiklass väarikate jaoks kitsaks ja seda isegi juhul, kui jagada õppijaid väiksematesse gruppidesse.

Narva väarikate ülikooli tegevus ei piirdu ainult loengutega. Õppeaastate lõpus korraldatakse osalejatele ka temaatilisi väljasõite, mis toetavad õppeaasta jooksul saadud teadmisi. Aastate jooksul on Narva väarikate ülikooli osalejad külastanud Tallinna (Lennusadam, vanalinn), Rakvere linnust ja muuseumi, Vargamäed ja Tartut (ERMi).

Lisaks väljasõitudele on Narva väarikate ülikoolil ka teisi õnnestunud lisategevusi. Vanema ühiskonnagrupi vähesed kokkupuuted noorema põlvkonnaga²⁷ ning lasteülikooli tegutsemine kolledžis andis idee korraldada ühine konverents. Narva lasteülikooli ja väarikate ülikooli ühine konverents “Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea” toimus Narva kolledžis 2016. aastal ning oli pühendatud õppimisele. Osalejad jagasid kogemusi õppimisest, arutlesid edukate õppimisviiside ja selle üle, kus ja kellelt on hea õppida. Ettekanded olid nii eesti kui ka vene keeles (keele valis esineja). Konverents ei olnud rahvarikas, kuid pälvis head tagasisidet nii vanematelt kui ka noorematelt osalejatelt. Üks osalejatest meenutab, et konverentsi kõige erilisem osa oli siis, kui osalejad said omavahel suhelda. Tema sõnul ei juhtu tihti, et väarikad saavad lastega suhelda mitte “ülalt alla”, vaid ühel tasandil ning võrdväärselt, vastastikku huvitavaal teemal. (Fookusintervjuu, 2017) Samalaadsed üritused, kus erinevad

²⁶ PISA 2006, 2009 ja 2012, PIAAC 2013

²⁷ Väarikate ülikoolis osalejate sõnul.

põlvkonnad tegutsevad koos, on põlvkondade vahelise solidaarsuse tugevdamise seisukohast üliolulised ning soodustavad põlvkondade vahelise dialoogi tekkimist. See aitab võidelda sotsiaalse ebavõrdsuse ja vanemaealiste tõrjutusega, samas kui mitteformaalne suhtlemine lõhub barjääre, mis soodustavad vanuseliste eelarvamuste ja stereotüüpide teket. (Aktiivsena vananemise arengukava 2013: 5–15)

Narva väärivate ülikooli praktikas on juhtunud ka, et ühekordsest tegevusest on kasvanud välja täiesti uus programm. Pärast 2015/2016. õppeaastal psühholoogia loengute tsükli raames toimunud loengut “Seeniortants kui teraapia võimalus”, tegutseb Narva kolledžis seenioride teraapiline tantsuring, mis käib koos peaaegu iga nädal. Tantsuring pakub osalejatele meelelahutust, liikumist ja, mis on veelgi olulisem, suhtlemist. Tantsuringi eestvedaja on Lääne-Virumaa seeniortantsu õpetaja Ene Saaber. Kolledž toetab tantsuringi tegevust ruumi ja tehnikaga. Käesoleva aasta kevadel toimus tantsurühma esimene esinemine, kui rahvusvahelisel tantsupäeval, 29. aprillil tantsiti kolledži esisel Raekoja platsil seltskonna- ja rahvatantse (LISA 5: 1-2). Ettevõtmisega ühinesid ka Rakvere seeniortantsurühm Ene Saaberi juhendamisel ning Narva Eesti gümnaasiumi laste tantsukollektiiv. Tegemist oli torede põlvkondadevahelise ning keele- ja kultuuripiire ületava ühistegevusega, mis toetas vanema vanusegrupi osalejate ühiskonnaelus aktiivset osalemist ning sotsiaalset sidusust.

3.2. Andmete kogumine, respondentide tutvustus

Magistritöö empiirilise materjali kogumiseks otsustasin alguses kasutada fookusgrupi meetodit. Fookusgrupi ehk struktureeritud küsitluskava järgi toimuva vestlusliku rühmaintervjuu meetodi eeliseks peetakse seda, et “rühma liikmetel on võimalus omavahel suhelda, enda ja üksteise vastuseid parandada ja täiendada, mistõttu jõutakse sageli uute jagatud seisukohtadeni” (Patton 2002: 386, Vihalemm 2014). Fookusgruppide eesmärgiks oli välja selgitada väärivate ülikooli osalejate arvamused kolledži sotsiaal-kultuuriliste programmide (eriti ikka väärivate ülikooli) kohta, seal kohalkäimise (või mitte kohalkäimise) põhjuseid ning motivatsiooni, uurida kuidas nad tajuvad kolledži programmides osalemisel seost ülikooli ja riigiga seost ning mida see neile annab. Fookusgrupi modereerimise võtsin enda peale, kuna olen respondentidele tuttav; modereerimine aitas ka tagada, et vestlus kulgeks vabas ja sõbralikus õhkkonnas ning püsiks kindlates aja- ja temaatika raamides. (Vihalemm 2014)

Valimi moodustamisel lähtusin selektiivsuse põhimõttest (Kalmus jt 2015). Valimisse sattumise kriteeriume oli kaks: 1. Narva väarikate ülikoolis osalemine, 2. soov osaleda uuringus ning valmisolek sellesse aega ja arvamust panustada. Valimi homogeenseks tunnuseks oli see, et kõik respondendid olid Narva väarikate ülikooli “tudengid” ning heterogeenseks oli nende erinev sugu, vanus ja päritolu (Ibid 2015). Intervjuud toimusid 2017. aasta 19. septembril ja 10. oktoobril Tartu Ülikooli Narva kolledži seminariruumides ning kestsid ca 1,5 tundi.

Intervjuude läbiviimisel tekkis soov saada ka ülejäänud väarikate ülikooli osalejate arvamust, kasvõi lühendatud viisil. Kuna fookusgrupi meetodi laiendamine 150 inimesele tundus antud töö kontekstis liiga mahukas ülesanne, viisin läbi kirjaliku ankeetküsitluse. Küsitlus hõlmas respondentide vanust ja päritolu, vaba aja veetmise harjumusi ja eelistusi ning arvamusi väarikate ülikooli ja Narva kolledži teiste programmide kohta. Ankeetküsitluse jagasin respondentidele väarikate ülikooli loengu alguses 29. novembril 2017 paberkuul, kuna enamus neist ei kasuta arvuteid ega interneti. Ankeet sisaldas nii avatud kui valikvastustega küsimusi (LISA 3). Küsitluse täitmine oli vabatahtlik ja anonüümne. Välja jagatud 136 ankeedist tuli täidetuna tagasi 93 (neist 84 kohe pärast loengut ning ülejäänud järgmisel väarikate ülikool kohtumisel 13. detsembril 2017). Respondentide sõnul tahtsid nad vastamisse rohkem süveneda ja võtsid seepärast ankeedid koju kaasa. Analüüsis kasutasin ka oma tööprotsessis aset leidnud vaatlusi ja mini-intervjuusid teemaga seotud võtmeisikutega: TÜ Narva kolledži endise direktori Katri Raigiga, Narva väarikate ülikooli lektoritega ning väarikate ülikooli tegevusega seotud kolleegidega.

Uuringu raames läbi viidud kahest fookusgrupist võttis osa kokku üheksa respondent: neli naist ja viis meest (tabel 3). Alguses pani ennast kirja kaksteist inimest, kuid erinevatel isiklikel ja tervislikel põhjustel ei saanud kolm respondenti fookusgruppides osa võtta. Fookusgruppides osalemine oli vabatahtlik ning respondendid jagunesid gruppideks iseseisvalt, lähtudes sellest, kumma fookusgrupi aeg neile rohkem sobis. Respondendid andsid oma nõusoleku isikuandmete (nimede, vanuse, rahvuse jt) avalikustamiseks, kuid nende palvel on otsesed tsitaadid esitatud nimedeta. Sageli lisatakse anonüümsete andmete esitamisele juurde vanus ja sugu, kuid mina loobusin sellest praktikast grupi väiksuse tõttu; vanuse, rahvuse ja soo kombinatsioon reedaks respondendi isiku.

Taustaandmete kogumiseks kasutasin ka osalusvaatlust (Bernard 2006: 342) ja tööprotsessis aastatega kogutud materjale, sh väarikate ülikooli registreerimislehte, teemade ja lektorite nimekirju, kõikide õppeaastate tagasiside küsitlusi jm.

	Nimi	Sugu	Vanus	Rahvus	Tegevusala	Intervjuu toimumise aeg
1	Tatjana	naine	70	vene	pensionär	19.09.2017
2	Vjatšeslav	mees	81	vene	pensionär	
3	Viktor	mees	78	vene	pensionär	
4	Zoja	naine	79	vene	pensionär	
5	Jevgeni	mees	82	vene	pensionär	
6	Veera	naine	65	eesti	töötab	10.10.2017
7	Mati	mees	70	eesti	pensionär	
8	Valeri	mees	80	vene	pensionär	
9	Ljudmila	naine	77	vene	pensionär	

Tabel 4. Andmed intervjueeritavate kohta

Kirjalikust anonüümsest küsitlusest võttis osa 93 inimest: 84 naist ja 9 meest. Nii fookusgrupid kui ka kirjalikud küsitlused toimusid vene keeles, seepärast on uurimistöös tsitaatidena esitatud respondentide vastuste otsetõlge. Kokku võttis uurimusest osa 102 inimest, mis moodustab 69% NVÜ osalejate arvust (tabel 4). Antud uurimuse eesmärges silmas pidades võib seda valimit esinduslikuks pidada.

3.3. Uurimuse tulemused

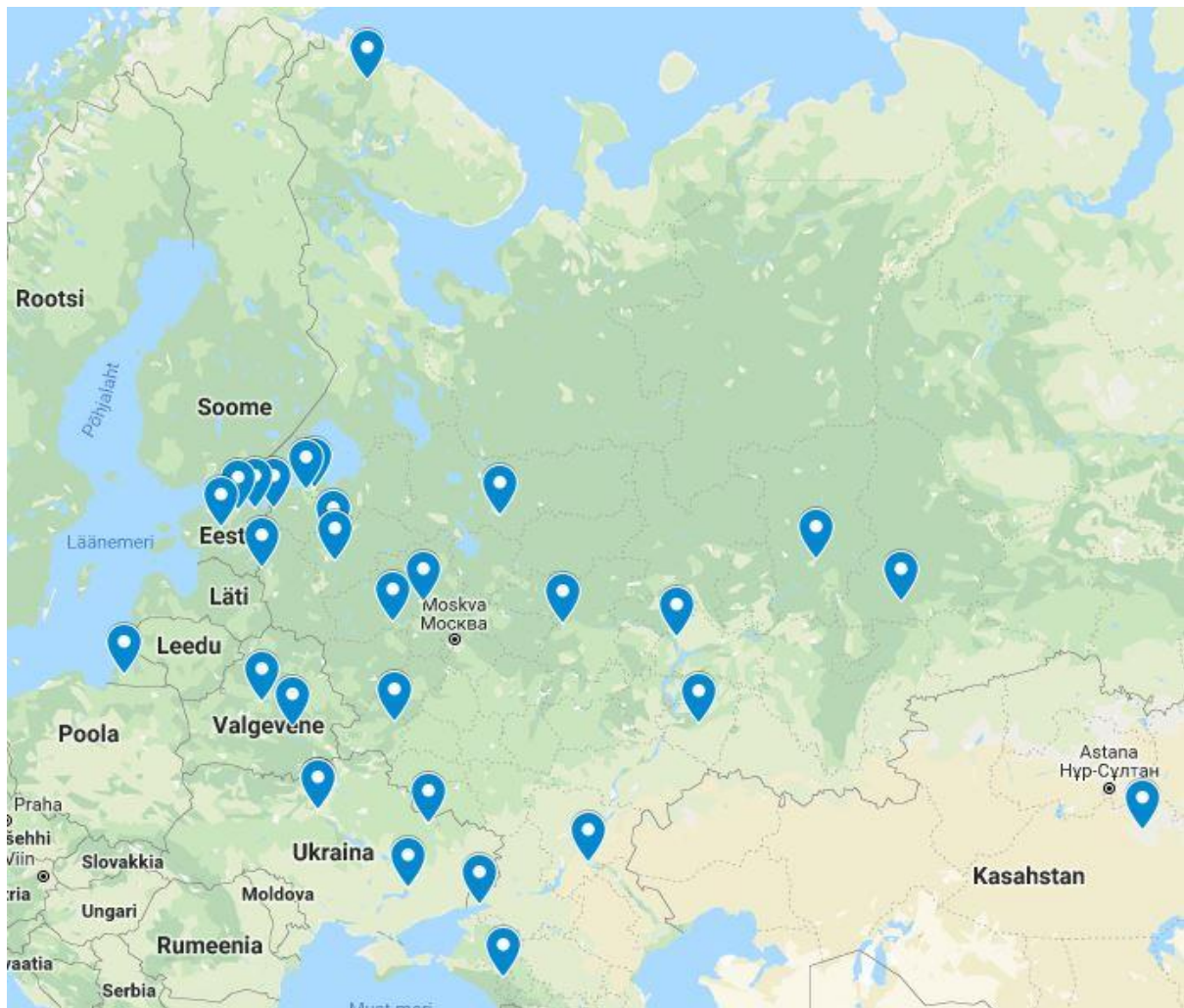
Narva väarikate ülikool tegutseb juba kuuendat õppeaastat ning selle koosseis on aastate jooksul vähe muutunud. Osalejate statistika andmetele tuginedes võib välja tuua

väärikate ülikooli keskmise osaleja. See on 71-aastane naine,²⁸ kes on ammu pensionil ning külastab NVÜ loenguid ja seminare esimesest õppeaastast alates. Umbes kolm neljandikku NVÜ osalejatest moodustavad need, kes käivad loengutes aastast aastasse teema ja lektori valikust sõltumata. Ülejäänud on ebaregulaarseid osalejaid, kes valivad sobiva teema või meeldiva lektori või leiavad endale NVÜ pakutu hulgast muid südamelähedasi tegevusi. Väärikate ülikooli loengute keskmine külastatavus viimase kolme õppeaasta alusel on 149 inimest. Kuna grupi suuruse määrab kolledži suurima auditooriumi suurus (mahub 200 inimest), siis ei tegele kolledž NVÜ reklaamiga, piisab nõ “suust suhu” meetodist ning ka info edastamisest erinevatel üritustel. Fookusgruppide alguses oli soov välja selgitada respondentide tausta, et saada ettekujutust nende päritolust, endisest (või ka praegusest) ametist ning hobidest. Taustainfo kogumine on oluline, kuna see, kui kaua inimene ühes või teises kohas elab, kellena töötab (või töötas) ja millega vaba aega sisustab, kirjeldab kaudselt ka tema iseloomu ja harjumusi.

Fookusgruppides osalejate seas leidis ainult üks inimene, kes on Narvast pärit ja Narvas kogu elu elanud (sõja ajal oli pere Narvast välja saadetud, kuid hiljem tuldi kodumaale tagasi ja asuti elama Narva-Jõesuusse). Enamus respondente on kolinud Narva nõukogude ajal, et jätkata haridusteed või asuda tööle kas suunamise alusel või vabatahtlikult, ja on jäänudki Narva elama. Kaks inimest on Narva tulnud teistest Eesti linnadest. Kõik respondendid nimetavad Narvat “enda” linnaks ja suhtuvad linna väga patriootlikult.

“Narva on minu linn. Ma ei tea, kas võin päris öelda, et Eesti on minu riik, kuna tulin ikka Venemaalt, aga jah, Narva on minu kodu. Eestiga ma tunnen juba paljude aastate möödumise järel rohkem ühist kui sünnimaaga, aga tunnen huvi mõlema riigi vastu, uudiseid jälgin, vähemalt üritan jälgida...” / Fookusgrupis osaleja, 19.09.2017/

²⁸ Narva väärikate ülikooli osalejate keskmine vanus on 71 aastat; kõige noorem osaleja on 59 (sünd. 1960 a.) ja vanim -90 (sünd. 1929). Naised moodustavad osalejate koosseisust 93%.

Joonis 4. Narva väarikate ülikooli osalejate päritolu (autori koostatud)

Fookusgruppidele saadud tulemust kinnitavad ka kirjalike küsitluste andmed: 93 respondendist ainult kümme on Narvast pärit, ülejäänud on Narva elama kolunud keskmiselt 49 aastat tagasi Venemaalt (54), Ukrainast (10), Valgevenest (8), Kasahstanist (2) ning ka teistest Eesti piirkondadest (5: Järvamaalt, Rakverest, Kohtla-Järvelt) (joonis 4). Neli inimest ei märkinud midagi enda päritolu kohta. Respondentide hulgas leidis ka kaks uussisserändajat, kes on Eestisse elama asunud kolm aastat tagasi (aastal 2016) Venemaalt (Permist). Tegemist on pensionialise abielupaariga (autori vaatlus).

Fookusgruppides osalejate ning kirjalikult küsitletud respondentide absoluutne enamus on juba pensionil; ainult üks kõigist uuringus osalejatest käib regulaarselt tööl. Antud tulemus ei ole kooskõlas tööhõivestatistikaga, kuna 2018. aastal oli Eesti tööhõive määr vanusegruppides 50-74 ja 65-74 Euroopa Liidu kõrgeim. Eestis töötab 65–74 aastastest üle ühe neljandiku 65–74 aastastest. (Priske 2019) Samas Statistikaameti tööjõu uuringu tulemusel on Eesti kõrgeim töötuse määr just Ida-Virumaal ning ka mitte-eestlase töötuse määr on

eestlastega võrreldes oluliselt suurem (eestlastel 4,4%, eesti keelt kõnelevatel mitte-eestlastel 7,4%, mitte-eestlastel, kes eesti keelt ei oska 13,0%). (Ibid 2019, Eesti Statistika veebileht)

3.2.1. Narva väarikate ülikoolis osalejate hobid, kultuuritarbimise harjumused ning vaba aja sisustamise viisid

Kuna NVÜs osalejad ei ole tööga hõivatud, siis järgmisena oli loogiline uurida ka seda, millega nad oma aega sisustavad, et saada ülevaade nende huvidest, kommetest ja hobidest. Mõlema fookusgrupi osalejaid ühendab üsna suur ühiskondlik aktiivsus. Enamus respondente on lisaks väarikate ülikooli loengutes ja seminarides osalemisele hõivatud ühe või mitme mitteformaalõppe tegevusega. Respondendid nimetasid järgnevaid:

- SA Narva Muuseumi korraldatavad üritused: näitused (nii ajutised kui ka püsiekspositsioon nii linnuses kui ka kunstigaleriis), kontserdid, suurüritused (nt vastlapäeva tähistamine ning ürituste sari “Kunstide risttee”). Siinkohal on oluline märkida, et “Kunstide ristteede” eestvedaja oli 2016.–2017. ja 2017.–2018. õppeaastal üks NVÜ lektoritest ning respondentide hinnangul suurenes nende ürituste sarja külastatavus just NVÜ osalejate arvel.

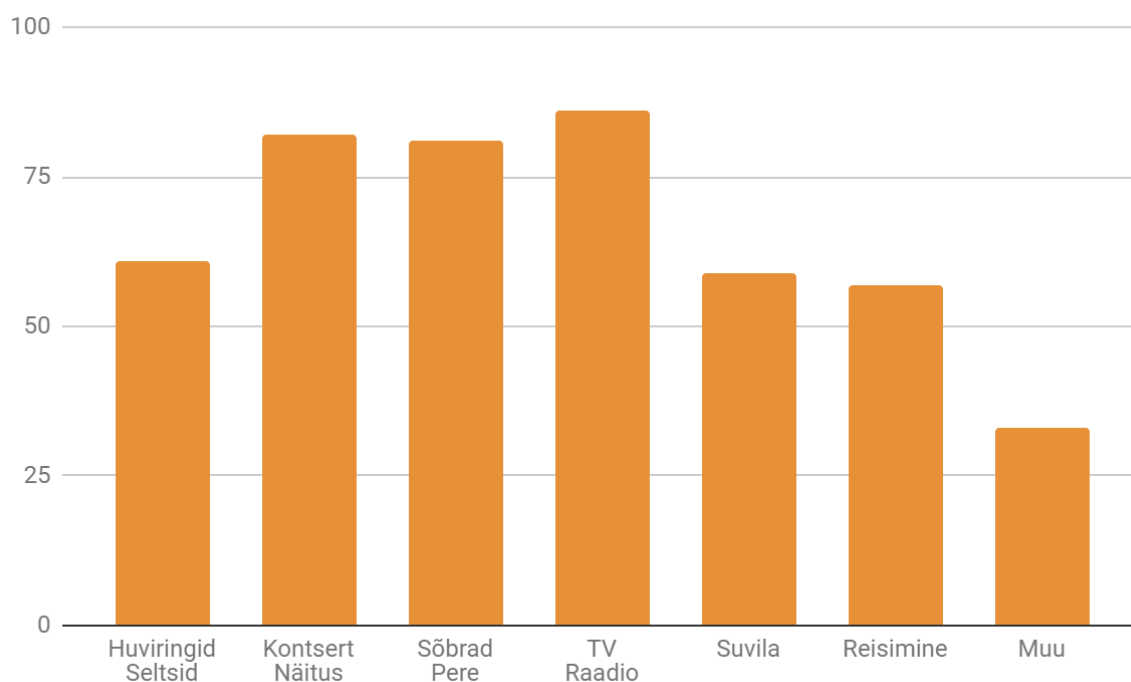
“Need kunstiloengud paar aastat tagasi “nakatasid” meid kunstiga. Tekkis ülevaade ja soov ka teadmisi süvendada. Enne ei olnud küll mingit aimu kunstist ja soovi selle teemaga seotud üritustel osaleda. Ei tahtnud ennast lollina tunda, kui tuled ja ei saa mitte miskit aru!” / Fookusgrupi osaleja, 10.10.2017/

- Narva Keskraamatukogu ja Kreenholmi raamatukogu üritused: avatud loengud ja kohtumised, näitused.
- Narva Eesti Seltsi korraldatavad üritused.
- Huviringid ja seltsid: “Erudiit”, “Nadežda”²⁹ jt.

Fookusgruppides osalejad näitasid ennast aktiivsete kultuuritarbijatena, kuid samas võib ka olla, et nõusoleku fookusgruppides osalemiseks andsid just kõige aktiivsemad NVÜ üliõpilased, kes pidevalt osalevad üritustel ja muudes ettevõtmistes nii kolledžis kui ka mujal.

²⁹ Vene kultuuriselts “Nadežda” tegutseb Narva kultuurimajas Rugodiv. Selts pakub erinevaid tegevusi (nagu segakoor, lauluarmastajate klubi, luulearmastajate klubi, tantsurühm, spordirühmad). Selts korraldab kultuuri- ja koosviibimise õhtuid, väljasõite. (Vene kultuuriseltsi “Nadežda” veebilehekülg)

“Kui minust rääkida, siis mina sidusin ennast tegevustega nii, et koju tulen ainult õõbimiseks. [...] Kolledž, raamatukogu, mõlemad raamatukogud, huviringid, väljasõidud! Küsi pigem millega ma ei tegele!” / Fookusgrupi osaleja, 10.10.2017/

Joonis 5. Väärikate ülikoolis osalejate vaba aja tegevused. Kirjalike ankeetide tulemused

Fookusgruppide näitajaid toetavad ka kirjaliku küsitluse tulemused: 65,5% respondentidest sisustavad oma vaba aega erinevates huviringides ning seltsides osalemisega (joonis 5). Kuna ankeetküsitlusele vastajad ei olnud kohustatud oma vastust täpsustama, ei saa kindlalt öelda, milliste huviringide või seltside liikmeks respondendid ennast nimetavad. Siiski oli vastajate hulgas ka neid (17), kes panid kirja täpsed nimetused. Nii on kolmteist respondenti vene kultuuriseltsi “Nadežda” liikmed ning osalevad selle baasil tegutseva koori, tantsukollektiivi või luulearmastajate klubi tegevustes. Asja põhjalikumalt uurides selgus, et NVÜ aktiivsed osalejad ei ole kultuuriseltsi “Nadežda” tavaliikmed, vaid tegutsevad seal isegi ringijuhtidena ja ürituste korraldajatena. (Vene kultuuriseltsi “Nadežda” veebilehekülg 2019)

Suurt aktiivsust kultuuritarbijatena näitasid üles ka kirjalikus küsitluses osalejad: 88% respondentidest käivad regulaarselt kontsertidel ja näitusel, sh ka kolledži korraldatavatel üritustel, mis ei ole suunatud otseselt väarikate ülikoolis osalejatele, vaid laiemalt Narva linna elanikele.

Vastavalt 81 ja 84 respondenti märkis vaba aja veetmise viisiks sõprade ja pere liikmetega suhtlemise ning meediaprogrammide vaatamise ja kuulamise. Fookusgrupid pidasid neid tegevusi pigem enesestmõistetavaks igapäevarutiiniks.

Vaba aja sisustamise võimaluste hulgas ei jäänud nimetamata ka suvilaid ehk tuntud Narva “datšad” (vene k *дача*).³⁰ Kuus fookusgrupi respondenti nimetas suvilat ning seal toimuvaid aia- ja remonditöid oma hobiks suveperioodil. Sama tulemus tuli ka kirjalikust küsitlusest: 63,4% vastajatest viibivad suveperioodil enamuse ajast suvilas ega pruugi isegi tihti linna sattuda. Suvilate hooaja avamisega on harjunud arvestama kõik Narva kultuurikorraldajad, sest eriti nädalavahetustel toimuvate ürituste külastajate arv väheneb tunduvalt. Eelkõige puudutab see just vanemat vanuserühma. Narva väärikate ülikooli külastatavus kinnitab ka seda tendentsi, kuna nii aprilli- kui ka maikuu loenguid külastab tunduvalt vähem osalejaid. Maikuu osalejate arvu suurust määrab see, et mai loengutes jagatakse õppeaasta lõpetamise diplomeid ning koostatakse väljasõidul osalejate nimekirjad.

Õppeaasta	09	10	11	12	01	02	03	04	05	Vahe aeg
2016 – 2017	123	175	168	154	167	146	108	116	135	
2017 – 2018	144	171	162	141	166	158	121	131	146	
2018 – 2019	156	169	152	168	170	154	142	127	-	

Tabel 5. Narva väärikate ülikooli osalejate arv õppeaastate ja kuude lõikes

NVÜ vaba aja veetmise viisidest on üsna populaarne ka reisimine (joonis 5). Vabal ajal reisib 61,2% kirjalikus küsitluses osalejatest ning ka fookusgruppide enamus. Suuremas osas on tegemist siseturismiga ning reisimisega Venemaale sugulaste külastamise eesmärgil. Kuid fookusgrupis leidis ka suurte kogemustega reisija:

“Mina olen innukas turist. Olen käinud juba 30 riigis [...] kui korralikult rahaga ümber käia, võib vabalt reisida! Kogu Euroopa, India... Aafrika, Egiptus... [...] See avardab maailmavaadet, kustutab piire.” / Fookusgrupi osaleja, 10.10.2017/

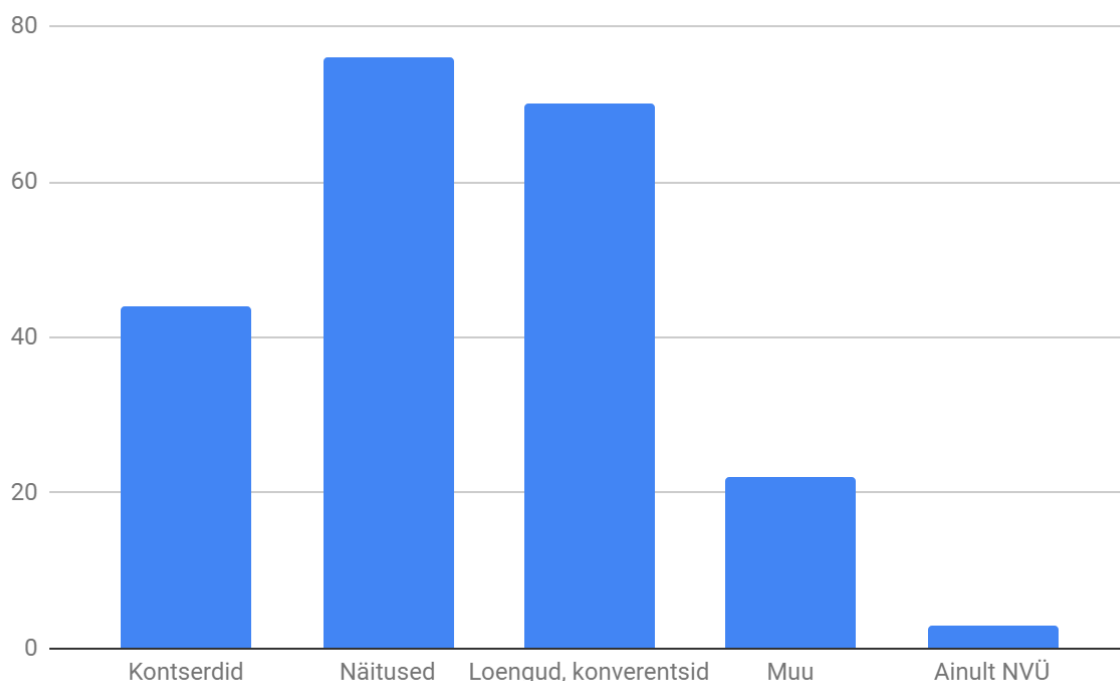
³⁰ Narva Aiandusühistute Liidu andmetel on Narva ümbruses ligi 7 000 aiandusühistusesse kuuluvat krunti ning suvilat (42 ühistut), lisaks, ligi 500 registreeritud krunti, mis ei kuulu ühistusse. Registreerimata kruntide arv on teadmata. (E-kirjavahetusest Narva Aiandusühistute juhatuse liikmega)

3.2.2. Kolledži üritustel ja programmides osalemine

Kolledži korraldavatest üritustest osutusid kõige populaarsemaks näitused: 81,7% kirjaliku küsitluse respondentidest külastavad regulaarselt kolledžis toimuvaid foto-, kunsti- ja muid näitusi. Sama seisukohta jagavad ka fookusgrupid, kus 8/9 inimestest külastavad näitusi iseseisvalt kolledži lahtioleku aegadel ning võimaluse korral käivad ka näituste avamisel.

“Kui me niikuinii iga kuu kolledžisse satume, siis miks mitte nautida! Iga kuu on midagi uut ja põnevat. Kui näitus meeldib mulle, siis edastan infot ka tuttavatele või üldse toon neid kaasa. On hea, et saab mõned asjad korraga teha!” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/

Eelmainitud arvamus kinnitab ka kolledži galerii eeliseid teiste linnas tegutsevate galeriide ees. Kolledžis eksponeeritavaid näitusi külastatakse mitte ainult spetsiaalselt nende pärast, vaid ka nõ möödaminnes. Suur külaliste läbivool ning kolledžis toimuvate ürituste tihe programm tagab näituste külastatavuse – see puudutab mitte ainult väarikate ülikoolis osalejaid, vaid ka tavalisi turiste ning konverentsidel ja seminaridel osalejaid, kolledži üliõpilastest ja töötajatest rääkimata.

Joonis 6. Kolledži üritustel osalemine Narva väarikate ülikoolis osalejate seas

Ka külastavad respondendid kolledžis toimuvaid avatud loenguid ja konverentse; “lemmikute” hulgas olid mainitud soome keele päeva konverents ehk Mikael Agricola päeva

konverents, “Mailugemised”³¹, hõimupäevade konverents ning populaarteaduslike seminaride sari “Esto-Russica”. Samuti meenutasid osalejad väärikate ülikooli ning lasteülikooli ühist konverentsi, kus üks fookusgrupi osaleja esines ka ettekandega ja mille puhul rõhutati just kahe põlvkonna kokkusaamise võimaluse ning dialoogi tekitamise olulisust.

“Mina ütlesin kohe, et loengut ei tule, tuleb arutelu. Esitasin küsimusi, nemad vastasid... nii, nagu oskasid. [...] Huvitav leid oli - nad on paljudes küsimustes täna targemad kui meie... oleks neid kokkupuuteid rohkem, saaksime paremini nooremat põlvkonda mõista ja vastupidi ka...” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/

Samas leidub respondentide hinnangul ka puudujääke. Nimelt mainisid nad, et kolledžis toimub üsna tihti avalikke loenguid ja üritusi teemadel, mis võivad vanemaealistele huvi pakkuda või isegi kasulikud olla, kuid ainukeseks töökeeles on seal eesti keel. Mõlemad fookusgrupid kurtsid, et ebapiisav eesti keele oskus piirab nende võimalusi üritustel osaleda. Probleemi olemasolu kinnitavad ka uuringud. Aastal 2011 tehtud Eesti ühiskonna integratsiooni monitooringu tulemuste põhjal ei valda muu emakeelega 56–74-aastastest ligi pooled eesti keelt (Aktiivsena vananemise arengukava 2013: 22), mis piirab vanemaealiste võimalusi ühiskonnaelus osaleda, vabalt suhelda ning huvipakkuvat ja vajalikku informatsiooni saada.

Üldiselt löövad NVÜ osalejad ühel või teisel viisil väga aktiivselt kaasa õppetööga seotud üritustes (nt konverentsidel) ning teistes sotsiaal-kultuurilistes programmides. Samas ei saa seda kõikide kohta öelda. Kolm kirjaliku küsitluse respondenti vastasid, et osalevad ainult NVÜ tegevustes. Üks fookusgrupis osaleja osaleb ainult väärikate ülikooli tegevuses, kuid mainis, et selline olukord on tekkinud paar aastat tagasi seoses lapselaste sünniga, kes võtavad kogu tema vaba aja ning ta on ajutiselt ülejäänud huvitegevustest loobunud, jättes endale ainult väärikate ülikooli.

“Ei-ei! See on juba nii suur harjumus - kord kuus, neljapäeval, oleme ülikoolis. See distsiplineerib! Ilma selleta enam ei saa!” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/

Lisaks mainisid 17 respondenti, et väärikate ülikoolis ning teiste kolledži programmides osalemine arendas neis ajaplaneerimisoskust.

³¹ Vene k. “Майские чтения” kolledži traditsiooniline populaarteaduslike loengute sari, millest oli juttu peatükis 2.4.

3.2.3. Üritustel ja programmides osalemise harjumused, valiku põhjused

Uuringus soovisin selgeks teha, kuidas respondendid valivad külastamiseks üritusi, mis kriteeriumid mängivad valikul rolli. Antud info seletab mingil määral ka üritustel käimisi põhjusi.

Valdav osa respondente märkisid esmaseks valiku põhjuseks ürituse temaatika ehk selle, kas ürituse teema haakub nende huvidega, kas üritustel on võimalik midagi uut teada saada või olemasolevaid teadmisi kinnistada. Huvitav on see, et rohkem kui pooled mainisid sealjuures, et ürituse hind suurt rolli ei mängi. Samas, 11,8% vastajatest valivad külastamiseks ainult tasuta üritusi, pööramata tähelepanu temaatikale, esinejatele või toimumisajale. Fookusgruppide arvamus antud küsimuses jagunes pooleks: on neid, kes on valmis ükskõik kui palju raha (*“mõistuse piirides” Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017*) kulutama ning neid, kes üle 10 eurot pileti eest kulutada ei soovi. Samas mainisid fookusgrupi osalejad seda, et tasuta üritustel on oma “võlu”, sest *“Kui teema eriti huvi ei paku, aga üritus on tasuta, siis kui leian aega, ikka lähen. Annan üritusele šansi, äkki meeldib! Nii näiteks avastasin enda jaoks kaasaegse kunsti, kui oli see suurte peadega näitus siin, kolledžis!”*³² / *Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/*

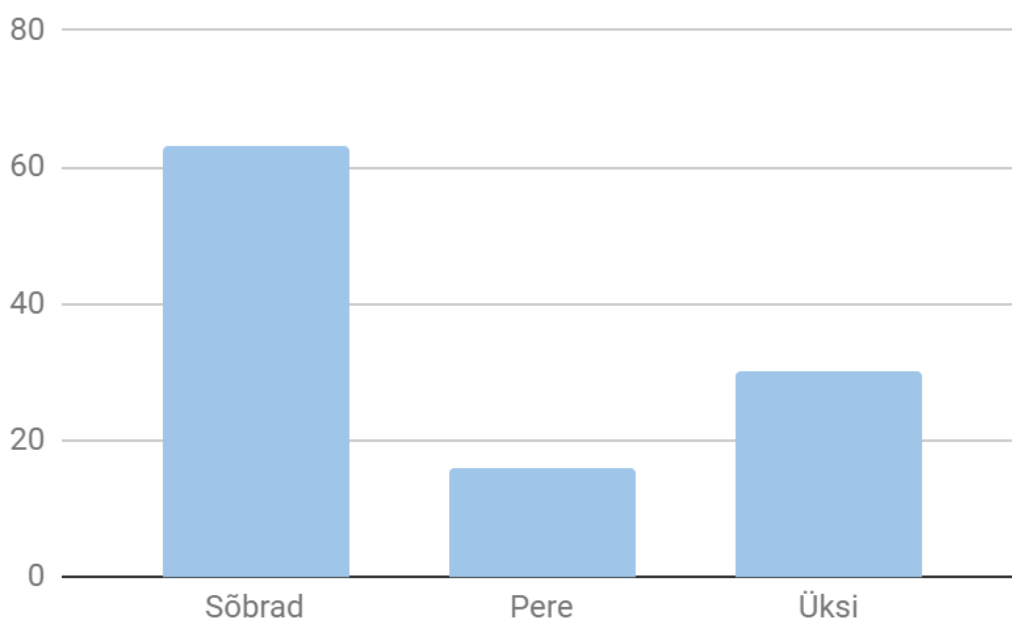
Järgnevalt uurisin osalejatest kellega koos nad tavaliselt üritusi külastavad (joonis 6). Suurem osa respondente, 67,7%, on harjunud üritustel osalema koos sõpradega. Sealjuures mainisid fookusgruppides osalejad, et on sõpru-tuttavaid, kellega nad tutvusid kolledži programmides ning üritustel osalemise käigus, sh ka väärikate ülikooli loengutes.

Narva kolledži sotsiaalkultuuriliste programmide positiivset mõju suhtlusvõrgustike säilitamisele ning laiendamisele kinnitavad ka respondentide arvamusel. Kõigist respondentidest ainult kümme arvavad, et kolledži tegevused sotsiaal-kultuurilises valdkonnas ei aita kuidagi uusi tutvusi leida või vanu tutvusi tugevdada. Ülejäänud respondendid kinnitasid, et programmides osalemine aitab luua uusi sotsiaalseid sidemeid ning tänu sellele laiendada ka oma huviringi või suurendada ühiskonnaelus osalemist.

³² Näitus "Refleksioonid: sissevaade / väljavaade. Vol II", mis toimub Narva kolledži galeriis ning sisehoovis ajavahemikul 19.08.2016 - 14.10.2016.

“Meid oli kolm, kes siia koos tulime esimesel väärivate ülikooli aastal. Nüüd meie väike “tüdrukute seltskond” koosneb seitsmest, käime koos ka teistel üritustel, galeriis, näiteks. [...] Hakkasime suhtlema, kuna istusime koos, leidsime, et on palju ühist - huvid... isegi ühes rajoonis elame! Nii juhtuski see meie tutvumine!” / Fookusgrupi osaleja, 10.10.2017/

“Esimest korda tulin loengule üksi. Abikaasa suri viis aastat tagasi, poeg on Tallinnas ja ma ise ei ole eriti suur aktivist. Nägin reklaami ajalehes,³³ mõtlesin, miks mitte proovida. Oli suur soov ka kolledži uut hoonet vaadata - ja leiduski põhjus! Ajasin juttu “pinginaabriga” [...] Oleme juba viis aastat sõbrannad!” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/

Joonis 7. Kolledži programmides osalemise harjumused - kellega koos käiakse

Antud tulemused kinnitavad, et kolledži sotsiaal-kultuurilised programmid aitavad kaasa sotsiaalsele sidususele ning kaasatusele, kuna need hõlmavad suures mahus ka sotsiaalseid suhteid ja ühiskonnaelus osalemise aktiivsust. See osutub väga oluliseks, kuna vananedes kipuvad inimese lähisuhete ulatus ning sotsiaalsetesse võrgustikesse kuulumine vähenema. (Aktiivsena vananemise arengukava 2013: 20) Kõik need protsessid võivad viia selleni, et inimene jääb oma maailmasse kinni, ei huvitu enam ümbritsevast keskkonnast ning ei osale ühiskonnaelus. Sotsiaalsete sidemete vähenedes väheneb ka infovahetus ning ühes sellega ka suur osa informaalsetest õppimisest ehk uute teadmiste, kogemuste, aga ka harjumuste ja väärtushinnangute omandamisest (Kommel 2009: 109). Sellest küljest aitavad kolledži

³³ Esimesel Narva väärivate ülikooli õppeaastal tegime reklaami kohalikus ajalehes “Gorod”. Antud ajalehti jagatakse iganädalaselt Narva linna elanikele tasuta postkastidesse.

programmid kaasa ka Eesti lõimumisvaldkonna arengukava üldeesmärgi ehk sotsiaalselt sidusa Eesti ühiskonna saavutamisele (Lõimuv Eesti 2020: 3).

Üks fookusgrupi osaleja lisas, et temal on tekkinud suur tutvuskond, mille “pealikuks või klassijuhatajaks” ta sai. Kui tema saab infot huvitavast üritusest kasvõi paar päeva enne NVÜ loengut, helistab ta kõik neid inimesed läbi, et infot edastada või tulevat üritust meelde tuletada.

“[...] Vanad inimesed, ei mäleta midagi! Aga mina tahan, et nad osaleks, et oleksid aktiivsed! Seepärast ongi nagu kohalik raadio, tuletan neile meelde!” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/

3.2.4. Üritustel ja programmides osalemise põhjused, motivatsioon

Üks põhilisi küsimusi, mida soovisin uuringus välja selgitada, puudutas üritustel osalemise põhjust ehk seda, miks inimesed tulevad aastast aastasse taas kolledži üritustele, kutsuvad kaasa ka sõpru, tuttavaid ning pereliikmeid. Mida annab neile Narva väarikate ülikooli tegevuses ning teistes programmides osalemine? Kas ning kuidas nad tajuvad seost Tartu Ülikooli ning riigiga ning mida see annab Eesti ühiskonda lõimumisele juurde?

Eelnevast alapeatükist tulenevalt võib öelda, et üks põhjus ongi sotsiaalne sidusus - soov olla ühiskonnas aktiivne, omada stabiilset või isegi laienevat tutvusringi. Lisaks sellele, et NVÜ osalejad saavad uusi tutvusi teiste osalejate hulgast, kinnitasid fookusgrupi osalejad ka seda, et läbi erinevates kolledži tegevustes osalemise on muutunud ka nende suhtumine eesti keelt emakeelena kõnelevatesse inimestesse. Ei saa mainimata jätta, et respondendid tundsin ennast seda tõdedes väga ebamugavalt.

“Kus ma eestlastega kokku puutusin? Mitte kuskil, ainult et Tartus, haiglas. Kui ei tea - siis kardad, nagu kõike teadmatut. [...] aga siin tulid lektorid järjest eestlased ning kõik toredad [...] tantsuõpetaja on ka ju meil eestlane ja sõbraks saanud” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017/

“[...] muidugi, on väga raske olla positiivselt meelestatud inimesse, kui ei ole suhelnud või temast aru ei saa. Lisaks, kõik need ebameeldivad uudised - poliitika ja hariduse kohta.³⁴ [...] aga kui näed, suhtleb, vene keeles, kasvõi halvasti räägib, kuid tahab suhelda minuga, tahab, et ma aru saaks, tekitab see sooja tunde, muutub arvamus kohe.” / Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017

³⁴ Arvatavasti peab respondent silmas vene üldhariduskoolide üleminekut eesti keelele.

Ebamugavust ning piinlikkust selgitasid respondendid sellega, et nende algne arvamus kinnitab ühiskonnas olevaid eelarvamusi eesti ning vene keelt emakeelena kõnelevate inimeste kohta, mida on moraalselt raske tunnistada. *“Me ei vihka teineteist, me ei suhtle, kuna harva tegutseme kuskil koos” (Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017)* – seda fookusgrupi osaleja poolt välja öeldud probleemi kinnitavad ka lõimumisvaldkonna sotsiaalsete gruppide uuringu tulemused, mille järgi “ühiskonna sidusust pärsib suletud kogukondade kujunemine, kelle vahel ei toimu infovahetust, puuduvad kontaktid ning kelle liikmed ei osale ühiskondlikus elus” (Lõimuv Eesti 2020: 9). *“Parim viis selleks teie integratsiooniks on³⁵ koostegutsemine, koosviibimine [...] märksõna - KOOS” (Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017).*

Enamik respondente nimetasid kolledžis käimise põhjuste seas “vaba aja veetmist” ning “silmaringi laiendamist”. Lisaks uutele teadmistele saavad respondendid üritustel osaledes ka olemasolevaid teadmisi süveneda ning saada hoogu “teema edaspidiseks põhjalikumaks uurimiseks”.

“Mõnikord peale loengut tuled koju ning hakkad mõtlema: “Oot, kui huvitav oli! Seda ma ei teadnud”, kuid leiad ka midagi, mille kohta ei saanud piisavat informatsiooni - loeng on ju lühike, kõike ei saa jutustada. Hakkad internetist otsima [...] kuid ma ei ole veel nii nutikas, ei oska hästi, siis lähen raamatukokku. [...] Ma youtube’st leidsin nii palju Eesti muusikat - isegi ei teadnud, et nii palju on olemas!” / Fookusgrupi osaleja, 10.10.2017/

Kirjaliku küsitluse respondentidest ligi pooled mainisid, et üritustes osalemine aitab neil aktiivne olla (48% vastajatest) ning ellu positiivselt suhtuda (46%). Neljandik respondentidest vastas, et nende “elu muutus huvitavamaks” ning isegi tekkis taas elu mõte või huvi elu vastu (12%). Samas lisasid naissoost respondendid (26%, ainult naised), et kolledži ürituste külastamine aitas tõsta nende enesehinnangut, tekkis uhkus kolledžis käimise üle – *“Kui ütled, et lähed kolledžisse, siis kohe tekib uhkus, et oleme noored, üliõpilased, käime Tartu Ülikoolis loengutel!” (Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017).* Kahjuks ei saa välja tuua muid erinevusi sugupoole järgi, kuna meeste hulgas oli vastajaid selleks liiga vähe.

Suhtlemine asjatundjatega, mida peab oluliseks 19% respondentidest, aitab kohandada kiiresti muutuva maailmaga, annab võimaluse esitada murettekitavaid küsimusi ning saada asjatundlikke vastuseid.

³⁵ Originaalütlus “Лучший метод для этой вашей интеграции [...]” (Fookusgrupi osaleja, 19.09.2017)

“Paar aastat tagasi oli integratsioonist loeng, kus lektoriks oli see teie endine direktor³⁶ [...]. Olin integratsiooni suhtes väga skeptiline, kuid ta seletas kõik nii konkreetselt, lisas ka numbreid ning hakkasin mõtlema, et midagi ikka toimib, ikka töö kulgeb” / Fookusgrupi osaleja, 10.10.2017/

Viimasena uurisin respondentidest nende soovide ning soovitude kohta. Enamik respondente vastasid, et neile kõik meeldib, kuid olid ka kirja pandud muresid ning soovitusi. Nii soovivad NVÜs osalejaid saada rohkem eesti keele praktikat ning infotehnoloogia oskusi. Soovide hulgas oli ka teemade valiku laiendamine ning uute (sh ka välismaalt) lektorite kaasamine. Muredest oli kõige suurem kolledži kinnipanek või väärivate ülikooli tegevuse „kinni keeramine“.

³⁶ Väärivate ülikooli loeng teemal “Integratsioon Eestis: tulemused ja tulevikutegevused” (17.01.2018). Loengu pidas Kristina Kallas, TÜ Narva kolledži direktor 2015-2019.

KOKKUVÕTE

Oma magistritöös uurisin, kuidas Tartu Ülikool panustab ühiskonna teenimisse Tartu Ülikooli Narva kolledži õppevälise sotsiaal-kultuurilise tegevuse kaudu ning kas ja kuidas tajub seda panust ühe sellise programmi sihtgrupp, Narva väärikate ülikooli (NVÜ) osalejad. Töö käigus viidi väärikate ülikoolis osalejate seas läbi kaks fookusgrupi intervjuud ning kirjalik ankeetküsitlus; kokku võttis uuringust osa 102 inimest, mis moodustab 69% NVÜ osalejate arvust.

Konteksti mõistmiseks tutvustasin alustuseks regionaalsete kõrgkoolide ajalugu, hetkeseisu ja nende rolle Eestis, käsitlesin nende seoseid regionaal- ja lõimumispoliitikaga; regionaalseid kõrgkoole puudutavaid uuringuid Eestis ja mujal ning asjakohaseid riiklikke dokumente: Eesti elukestva õppe strateegiat 2020, Lõimumisvaldkonna arengukava Lõimuv Eesti 2020, Aktiivsena vananemise arengukava 2013–2020 jm. Regionaalsete kolledžite tekkelugu ja seosed erinevate poliitiliste aspektidega võimaldasid luua ettekujutuse regionaalsete kõrgharidusasutuste rollidest ja ootustest neile ning uurida, kuidas Tartu Ülikooli Narva kolledž neid ülesandeid täidab.

Kinnitust leidis, et oma sotsiaal-kultuurilise tegevusega täidab TÜ Narva kolledž oma strateegilistes dokumentides sätestatud piirkondliku arengu ning riikliku lõimumise toetamise eesmärgi. Respondentide arvamusel aitavad kolledži programmid suurendada sotsiaalset sidusust ning kaasatust, tekitada põlvkondadevahelist dialoogi ning luua võimalusi ühistegevusteks. Kolledži sotsiaal-kultuuriline tegevus aitas väärikate ülikoolis osalejatel huvituda eesti kultuurist ja ühiskonnast, luua kokkukuuluvustunnet eesti ühiskonnaga ning ületada eelarvamusi eesti keelt emakeelena kõnelejatega läbikäimise suhtes.

Samas toetab kolledž väärikate ülikooli ja teiste programmide kaudu ka Eesti elukestva õppe strateegias ning aktiivse vananemise arengukavas seatud eesmärkide saavutamist. Tänu kolledži programmides osalemisele on laienenud respondentide huvide ring ning suurenenud ühiskonnaelus osalemine. Uuringu tulemustele toetudes võib järeldada, et sotsiaal-kultuurilistes tegevustes osalemine mõjutab sotsiaälvõrgustike säilitamist ning laiendamist positiivselt. Osalejad on võimelised muutuva maailmaga paremini kohanduma ning suhtuvad ellu positiivses võtmes.

Kolledž ning sedakaudu ka Tartu Ülikool panustab piirkonna arendamisse inimkapitali kasvatamise kaudu ja seda mitte ainult üliõpilaste ja personali, vaid ka erinevates

programmides ning üritustel osalejate kaudu. See inimkapital tõlgendab ja vahendab teadmisi ja informatsiooni ülikooli/kolledži ning piirkonna vahelises süsteemis, tuues lisandväärtust mõlemale süsteemi osapoolele. Näiteks on mõned väärikate ülikoolis osalejad omakorda ringijuhendajad teistes Narva kultuuriasutustes ja klubides, mille liikmed ei pruugi ise kolledži programmides osaleda, kuid saavad neist juhendajate kaudu kaudselt osa. Kolledži kakskeelne mälumäng, mis ühendab jõustruktuuride töötajaid ning teiste linnaelanikke, loob kontakte, mis soodustavad sidusama ühiskonna tekkimist.

Kolledži regionaalset panust pärsib kõige rohkem rahastuse ebastabiilsus. Kuna kolledžitele ei eraldata lisarahastust ühiskonna teenimiseks ja regionaalarengu toetamiseks, teevad kolledžid seda peamiselt õpperahast. Rahastuse nappuse tõttu vähendatakse töötajate arvu, pannakse kinni või kärbitakse edukaid sotsiaal-kultuurilisi programme. Personali või rahastuse vähenemise tagajärjel on “välja surnud” näiteks kolledži lastevanemate akadeemia ning kolledži kontsertide sari. Magistritöö jaoks läbi viidud uurimuses osalejatele valmistabki suurimat muret kolledži regionaalarengut soodustavate programmide lõpetamine.

Kokkuvõttes võib järeldada, et magistritöö tulemused toovad Narva kolledži tegevuse näitel välja Tartu Ülikooli regionaalse panuse ühiskonna teenimisse ka inimlikul tasandil. Sotsiaal-kultuuriliste programmide olulist ja nende panust kinnitavad nüüd mitte ainult ülikooli ja kolledži töötajad, vaid ka erinevates programmides osalejad.

“Kui oled väike kool, siis pead olema üle Eesti tähtis ja vajalik”

Henn Vallimäe, 2017 (Saar 2017)

SUMMARY

The given Master's thesis researches the input of University of Tartu into community service via various extracurricular social and cultural programs. I also focus on how participants of TU Narva College "Senior University" perceive this input. In this study I carried out two focus groups and conducted a survey among the participants of the "Senior University". In total, 102 people took part in the given study, which comprises 69% of the whole group.

To provide the background, the initial part of the study provides an insight into the history of regional universities in Estonia, their modern position and role. This study covers universities' connections with regional and integration policy. It also traces connections with various studies regarding regional universities both in Estonia and abroad, and corresponding official documents: Estonian Lifelong Learning Strategy 2020, Development Plan for Integration — Integrating Estonia 2020, Development Agenda for Active Ageing 2013–2020 and others. The history of regional universities and their connection to various political aspects provided an opportunity to shed a light on a mission and functions of regional colleges and explore how TU Narva College handles the provided tasks.

It was proven that Narva College, through its socio-cultural activity, fulfills its strategic tasks within the scope of regional development and integration. Based on provided respondents' opinions, I can state that Narva College socio-cultural programs help to strengthen internal connections and involvement of the local community into a broader Estonian society, create intergenerational dialogue and facilitate various opportunities for cooperation. Social and cultural College-based activities helped the participants to increase their interest to Estonian culture and society, support the feeling of social unity and overcome stereotypes concerning the communication with Estonian native speakers.

The socio-cultural programs of TU Narva College help to reach the goals presented in Estonian Lifelong Learning Strategy 2020 and Development Agenda for Active Ageing 2013–2020. The respondents claimed that thanks to the aforementioned programs they expanded their world outlook, social activity and awareness. Based on the study results, one may conclude that participation in social and cultural events positively affects the preservation and expansion of social activity. After starting the program, participants noted that it became easier for them to adapt to the changes and challenges of the modern world and keep a positive attitude towards their lives.

Through Narva College, University of Tartu invests into the human capital of the region meaning not only students and staff of the college but also every participant of the socio-cultural programs. This human capital transfers the information and knowledge from the university/college to the region and vice versa adding the additional value for both sides. For example, some of the participants of the “Senior University” supervise different recreational organizations involving into / disseminating information about college’s activities to the members of those organizations. The bilingual college quiz “Mälumäng” brings together ordinary citizens and government agency employees (police and border guard, military, etc.) creating additional internal connections and strengthening the unity of the society.

The main obstacle which somewhat hampers the college’s regional activities is a lack of financing. As there is no additional financing covering the community service, Estonian colleges heavily rely on the primary budget. This lack of financing causes staff cuts, decreasing the scale of the programs or even their elimination. For example, due to the budget / stuff cuts the following programs were closed: Parenthood academy and College Concerts. The biggest concern for the survey participants was a potential shutdown of all socio-cultural programs.

The results of this study demonstrate a significant input of the University of Tartu through Narva College into the community service at the level of human capital. This claim is supported not only by university staff but also by the socio-cultural program participants themselves.

‘If you are a small school, you must be important and needed across Estonia’

Henn Vallimäe, 2017 (Saar 2017)

KASUTATUD MATERJALID JA ALLIKAD

Kirjandus ja elektroonilised allikad

Ainsaar, M.; Hellat, K. 2006. Regionaalsed teadus- ja arendusprojektid - ülevaade. *10 aastat Tartu Ülikooli regionaaltegevust* (toim. J. Seepter). Tartu: Tartu Ülikool, 13-14.

Aktiivsena vananemise arengukava 2013 - 2020. Sotsiaalministeerium. Tallinn, 2013.

Bathelt, H.; Malmberg, A.; Maskell, P. 2004. Clusters and knowledge: local buzz, global pipelines and the process of knowledge creation. *Progress in Human Geography* 28, 31–56.

Becker, G. S. 1993. Human Capital. *The Library of Economics and Liberty*. www.econlib.org/library/Enc/HumanCapital.html (viimati vaadatud 11.05.2019)

Bernard, H.R. 2006. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. Oxford: AltaMira Press.

Chatterton, P.; Goddard, John J. 2000. The response of higher education institutions to regional needs. *European Journal of Education* 35: 475–496.

Eelrand, H. 1999. Narva luuakse Tartu ülikooli kolledž. – *Eesti Päevaleht*, 20.05.1999 epl.delfi.ee/news/melu/narva-luuakse-tartu-ulikooli-kolledzh?id=50772641 (viimati vaadatud 14.05.2019)

Eesti elukestva õppe strateegia 2020. Tallinn 2014. Leitav

www.hm.ee/sites/default/files/strateegia2020.pdf (viimati vaadatud 10.05.2019)

Eesti Kunstiakadeemia veebilehekül. Narva Kunstiresidentuurist.

www.artun.ee/akadeemia/narvaresidentuur/ (viimati vaadatud 14.05.2019)

Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS). www.ehis.ee (viimati vaadatud 14.05.2019)

Eesti Mälumänguliidu veebilehekül. www.kilb.ee (viimati vaadatud 13.02.2019)

Eesti Statistika veebileht. www.stat.ee (viimati vaadatud 13.05.2019)

Eesti Vabariigi haridusseadus. 1992. *Riigi Teataja* 1992, 12, 192.

www.riigiteataja.ee/akt/968165 (viimati vaadatud 17.04.2019)

- Ernits, R.; Keenberg, A.; Lilles, A.; Peetersoo, J.; Raagmaa, G.; Seepter, J.; Tamm, P.** 2014. Regionaalsete kõrgkoolide roll kohalikus arengus. TIPS uuringu 4.5 aruanne. Tartu. www.tips.ut.ee/index.php?module=32&op=1&id=3683 (viimati vaadatud 11.04.2019)
- Haridussõnastik.** www.eki.ee/dict/haridus
- Ida-Viru maakonna arengukava 2014 - 2020.** Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda, 2012.
- Integratsiooni monitooring 2011.** Tallinn: SA Poliitikauuringute Keskus Praxis ja TNS Emor. www.kul.ee/sites/kulminn/files/integratsiooni_monitooring_2011.pdf (viimati vaadatud 12.01.2019)
- Kalmus, V.; Masso, A.; Linno, M.** 2015. Kvalitatiivne sisuanalüüs. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. (toim. K. Rootalu, V. Kalmus, A. Masso, T. Vihalemm). <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys> (viimati vaadatud 21.03.2019)
- Kavakava arhitektuuribüroo veebileht.** www.kavakava.ee (viimati vaadatud 21.12.2018)
- Karis, A.** 2008. (Eesti) ülikool ja (Eesti) ühiskond. – *Postimees*, 1.12. 2008 arvamus.postimees.ee/53304/alar-karis-eesti-ulikool-ja-eesti-uhiskond (viimati vaadatud 10.15.2019)
- Karlsen, J.; Beseda, J.; Šima, K.; Zyzak, B.** 2017. Outsiders or Leaders? The Role of Higher Education Institutions in the Development of Peripheral Regions. *Higher Education Policy*, 2017: 463-479
- Keenberg, A.** 2016. Regionaalsete kõrgkoolide roll kohalikus arengus. *Riigikogu Toimetised*, 33: 148-161.
- Kommel, K.** 2009. Kultuuris osalemine kui elukestev õpe. *Täiskasvanute koolitus. Eesti Statistika*. Tallinn: 109–124.
- Laherand, M-L.** 2008. *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Infotrükk.
- Lauristin, M.; Kaal, E.; Kirss, L.; Kriger, T.; Masso, A.; Nurmela, K.; Seppel, K.; Tammaru, T.; Uus, M.; Vihalemm, P.; Vihalemm, T.;** AS Emor, SA Poliitikauuringute Keskus Praxis, Tartu Ülikool. 2012. *Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring 2011*. Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis.
- Limberg, E.** 2013. *Väike Eesti mälumängu biograafiline leksikon / elulood kogunud ja kirja pannud Enn Limberg*. Tallinn: Eesti Mälumänguliit, 2013.

Lukov 2005 = **Луков, В.** 2005. Мировая университетская культура. *Знание. Понимание. Умение* 3, 2005: 30-38

Lõimumisvaldkonna arengukava „Lõimuv Eesti 2020“. Kultuuriministeerium, 2014. Leitav www.kul.ee/sites/kulminn/files/le2020_arengukava_uuendatud_2016.pdf (viimati vaadatud 09.05.2019)

Mitteformaalse õppimise veeb. www.mitteformaalne.ee (viimati vaadatud 08.02.2019)

Määrus Narva Kõrgkooli asutamise kohta. 1991. Riigi Teataja 1999, 22, 268. www.riigiteataja.ee/akt/24115 (viimati vaadatud 18.02.2019)

Narva kolledži põhikiri. 2015. Käskkiri. Tartu, 01.09.2015 www.narva.ut.ee/sites/default/files/nc/narva20kolledc5bei20pc3b5hikiri2001.09.2015.pdf (viimati vaadatud 03.01.2019)

Narva Eesti Kodu. Audio-intervjuu. - *Argipäev*, 19.03.2002. Leitav: <http://arhiiv.err.ee/vaata/argipaev-argipaev-narva-eesti-kodu/similar-7768> (viimati vaadatud 14.05.2019)

Narva Muuseumi veebilehekülg. www.narvamuuseum.ee (viimati vaadatud 02.05.2019)

Nikolajev, J. 2019. Tartu Ülikooli kolledžid rõhutavad rahasoovi puhul oma regionaalset rolli. - *ERR uudised*, 7.01.2019. www.err.ee/892891/tartu-ulikooli-kolledzid-rohutavad-rahasoovi-puhul-oma-regionaalset-rolli (viimati vaadatud 16.02.2019)

Narva arvudes 2017. Narva linna aruanne, 01.01.2018 www.narva.ee/ee/vasakpoolsed/narva_arvudes (viimati vaadatud 17.12.2018)

Noorsootöö õpik. 2016. Tallinn: Sihtasutuse Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo.

OECD. 1999. *The Response of Higher Education Institutions to Regional Needs.* 1999. OECD Publishing: Paris.

OECD. 2007. *Higher Education and Regions: Globally Competitive, Locally Engaged.* OECD: Paris.

Oxford Dictionaries. www.oxforddictionaries.com (viimati vaadatud 01.05.2019)

Patton, M. Q. 2002. *Qualitative Research & Evaluation Methods.* California, Thousand Oaks: Sage.

Priske, M. 2019. Kuidas riik toetab vanemaealiste kaasamist ühiskonnaellu? Ettekanne Tartu Ülikooli väärivate ülikooli 10. aastapäevale pühendatud konverentsil „Aktiivsena eluteel“. 03.04.2019

Saar, S. 2017. Regionaalne kõrgharidus muudab haridusmaastikku. *Universitas Tartuensis UT* mai 2017, nr 5. www.ajakiri.ut.ee/artikkel/2391 (viimati vaadatud 13.05.2019)

Seepter, J. 2006. Regionaaltegevuse põhisuunad. - ülevaade. *10 aastat Tartu Ülikooli regionaaltegevust* (toim. J. Seepter). Tartu: Tartu Ülikool, 6.

Raagmaa, G. 2006. Ülikooli regionaaltegevusest riikliku innovatsioonisüsteemini. *10 aastat Tartu Ülikooli regionaaltegevust* (toim. J. Seepter). Tartu: Tartu Ülikool, 26.

Rakenduskõrgkooli seadus. 1998. *Riigi Teataja* I 1998, 61, 980.
www.riigiteataja.ee/akt/13000988 (viimati vaadatud 19.04.2019)

Rakenduskõrgkoolide Rektorate Nõukogu (RKRN) veebileht. www.rkrn.ee (viimati vaadatud 13.05.2019)

Riiklik programm “Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007”. *Riigi Teataja Lisa* 2000, 14.03.2000 www.riigiteataja.ee/akt/82230 (viimati vaadatud 29.01.2019)

Rektorikandidaatide vastused ülikoolipere küsimustele. Leitav
www.ut.ee/et/ulikoolist/rektorikandidaatide-vastused-ulikoolipere-kusimustele (viimati vaadatud 29.01.2019)

Tartu Ülikooli arengukava aastateks 2015-2020 (A2020). Tartu, 2014. Leitav
www.ut.ee/sites/default/files/www_ut/ulikoolist/tartu_ulikooli_arengukava_aastateks_2015-2020_a2020_terviktekst_1.pdf (viimati vaadatud 29.03.2019)

Tartu Ülikooli arengukava A2020 tegevuskava aastaks 2019. Tartu, 2018. Leitav
https://www.ut.ee/sites/default/files/www_ut/ulikoolist/arengukava_tegevuskava_2019.pdf (viimati vaadatud 29.03.2019)

Tartu Ülikooli veebileht. www.ut.ee

Tartu Ülikooli põhikiri. Tartu, 2014. Leitav
https://www.ut.ee/sites/default/files/www_ut/ulikoolist/kehtib_alates_01012016_tartu_ulikooli_pohikiri.pdf (viimati vaadatud 21.02.2019)

Tartu ülikooli senat: riik annab ülikoolidele suuri lisäülesandeid selleks raha eraldamata.
– Tartu Postimees, 30.11.2018. Leitav www.tartu.postimees.ee/6466523/tartu-ulikooli-senat-

[riik-annab-ulikoolidele-suuri-lisaulesandeid-selleks-raha-eraldamata](#) (viimati vaadatud 11.05.2019)

Tartu Ülikooli õppeinfosüsteem ÕIS. ut.ee/ois

Tulva, T. 2012. Põlvkondadevahelisest sidususest elukulu kontekstis. *Sotsiaaltöö* nr. 4, 2012: 24-28.

The Guinness Book Of Records. 1998. New York: Bantam Books.

Vanamölder, K. 2012. Uus maja vanal kohal. Tartu Ülikooli Narva kolledži uue õppehoone lugu. Tartu Ülikooli Narva kolledž, 2012

Vihalemm, T. 2014. Fookusgrupi intervjuu. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. www.samm.ut.ee (viimati vaadatud 26.03.2019)

Väärikate ülikool pälvis aasta õpiteo tunnustuse. *Pärnu Postimees*, 15.10.2015. Leitav dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=parnupostimees20151015.2.4 (viimati vaadatud 11.04.2019)

Vene kultuuriseltsi “Nadežda” veebilehekülg. 2019. www.narvanadezda.com (viimati vaadatud 05.05.2019)

Õppeaasta arvudes. 2018-2019. Haridus- ja Teadusministeerium. Tallinn. www.hm.ee/sites/default/files/2018-2019_oppeaasta_arvudes.pdf (viimati vaadatud 13.05.2019)

Ülikooliseadus 1995. Riigi Teataja I, 12.01.1995
www.riigiteataja.ee/akt/110072012028 (viimati vaadatud 21.04.2019)

Ülikooliseaduse muutmise seadus 1996. Riigi Teataja I, 26.06.1996
www.riigiteataja.ee/akt/31291 (viimati vaadatud 28.04.2019)

Intervjuud ja kirjavahetus

1. Kiisla, Aet. TÜ Narva kolledži avaliku halduse õppejõud; Narva Lasteülikooli asutaja ja eestvedaja. 20.03.2019
2. Kustola, Andres. MTÜ Vaba Loome Keskus esindaja, Vaba Loome Keskuse hoone omanik. 15.03.2019
3. Narva Aiandusühistute Liit, 27.03.2019
4. Pissarenko, Oleg, Tartu ja Narva Jazziklubide asutaja ja eestvedaja. 14.02.2018
5. Posti, Ivo. SA Narva muuseumi direktor. 3.04.2019
6. Puura, Erik. Tartu Ülikooli õppeprorektor. 5.04.2019
7. Raik, Katri. TÜ Narva kolledži esimene direktor. 1.05.2019
8. Randver, Nelly. TÜ Narva kolledži väärikate ülikooli eestvedaja. 21.03.2019

LISAD

LISA 1. Narva kolledži näitused 2013 - 2019

Statistika on autori koostatud.

	Nimetus	Autor / Koostaja	Päritolu	Eksponeerimise periood	Tüüp
1	Kuzja Zverevi autornäitus	Kuzja Zverev (Vladislav Kuznetsov)	Eesti, Narva	14.11.2012 – 31.12.2012	maal
2	Eesti Arhitektide Liidu aastanäitus LASN	Eesti Arhitektide Liit	Eesti, Tallinn	8.01.2013 – 30.01.2013	muu
3	Fotonäitus „Eesti läbi diplomaadi kaamera“	Läti Suursaatkond, „Postimees“	Eesti, Tallinn	28.02.2013 – 17.03.2013	fotograafia
4	Fotonäitus „Narva. 1980ndate teise poole ja 1990ndate aastate fotod“	Irina Kivimäe ja Deniss Georgievski	Eesti, Narva	1.04.2013 – 30.05.2013	fotograafia
5	Fotonäitus „Etioopiasse emale külla“	Timo Treit	Eesti, Tallinn	20.04.2013 – 25.05.2013	fotograafia
6	Näitus „Tartu vaated“	Kälina Kõva	Eesti, Tartu	30.04.2013 – 15.06.2013	maal
7	Näitus „Viisasabast ühise rahani – ühisturg 20“	Eesti Ajaloomuuseum ja Euroopa Komisjoni Eesti esindus	Eesti, Tallinn	29.05.2013 – 28.06.2013	muu
8	Fotokonkurss-näitus „Narva läbi noorte silmade“	TÜ Narva kolledž, Eesti Kodu Narvas	Eesti, Narva	1.06.2013 – 15.07.2013	fotograafia
9	Larissa Golti autorinäitus	Larissa Golt	Eesti, Narva	1.07.2013 – 1.08.2013	maal
10	Fotonäitus „Helsingi, ma armastan Sind“	Petroskoi fotoakadeemia	Petroskoi, Venemaa	8.08.2013 – 15.10.2013	fotograafia
11	Igor Gordini autorinäitus	Igor Gordin	Eesti, Narva	22.09.2013 - 22.10.2013	graafika, maal
12	AHHAA Teaduskeskuse mininäitus	AHHAA Teaduskeskus	Eesti, Tartu	17.10.2013 – 31.10.2013	muu
13	Fotonäitus „Jazz“	Kalev Ints	Eesti, Tartu	23.10.2013 – 17.11.2013	fotograafia
14	Ivi ja Jüri Arraku ühisnäitus	Ivi Arrak, Jüri Arrak	Eesti, Tallinn	24.10.2013 – 31.11.2013	graafika, maal

15	Poola Iseseisvuspäevale pühendatud näitus	Poola Suursaatkond, Poola Klubi „Polonez“	Poola / Estonia	9.11.2013 – 17.11.2013	muu
16	Näitus „See õevane akvarell ...“	MTÜ Vesiroosi galerii	Eesti, Narva	20.12.2013 – 25.01.2014	maal
17	Maria Samburenko isikunäitus	Maria Samburenko	Eesti, Narva	20.12.2013 – 24.01.2014	maal
18	Fotonäitus “Põgenikelaagrid üle maailma”	Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni Eesti esindus (IOM)	Eesti, Tallinn	18.12.2013 – 31.01.2014	fotograafia
19	Fotonäitus “Eesti kultuurimälestised”	MTÜ Wikimedia Eesti	Eesti, Tallinn	06.01.2014 – 07.02.2014	fotograafia
20	Näitus "Minu Narva"	Vladimir Kurkov	Eesti, Narva	27.01.2014 – 31.02.2014	maal
21	Näitus „Päikesetempel"	Sergei Soostar	Eesti, Narva	27.01.2014 – 31.02.2015	maal
22	Fotonäitus Dmitri Lunini mälestuseks	Dmitri Lunin	Eesti, Narva	08.02.2014 – 10.03.2014	fotograafia
23	Fotonäitus “Islam Eestis”	Arvo Iho, Balti Filmi- ja Meediakool	Eesti, Tallinn	14.02.2014 – 10.03.2014	fotograafia
24	Moenäitus “Reis läbi kuldse nõelasilma”	Piret Mägi	Eesti, Tallinn	26.02.2014 – 14.03.2014	muu
25	Fotonäitus „Must-valge tund“	Narva Laste Loomemaja fotostudio „Positiiv“	Eesti, Narva	06.03.2014 – 10.04.2014	fotograafia
26	Interaktiivne näitus „Albert Camus“	Prantsuse Instituut Eestis	Eesti / Prantsusmaa	11.03.2014 – 11.04.2014	muu
27	Näitus „Vana öökulli jutustus“	Ülle Meister	Eesti, Tallinn	14.03.2014 – 25.04.2014	maal
28	Näitus "Puust(?) ja punaseks"	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia dekoraator-butafoori eriala tudengid	Eesti, Viljandi	03.04.2014 – 18.04.2014	muu
29	Näitus-konkurss „Liikumisaasta 2014“	TÜ Narva kolledž, Eesti Kodu Narvas	Eesti, Narva	18.04.2014 – 30.05.2014	maal, joonis, fotograafia, muu
30	Näitus "Aleksandr von Stieglitz 200"	Peterburi riiklik Aleksander von Stieglitzi nimelise	Eesti / Venemaa	28.04.2014 – 25.05.2014	muu

		kunsttööstusakadeemia ja Tartu Ülikool			
31	Näitus „Piirist ja piiritusest“	Eesti Kunstiakadeemia	Eesti, Tallinn	29.04.2014 – 29.08.2014	fotograafia, muu
32	Fotonäitus "Pildista iseseisvust!"	Noorteühing Avatud Vabariik	Eesti, Tallinn	29.05.2014 – 10.07.2014	fotograafia
33	"Soome lahe aastanäitus"	Keskkonnaamet	Eesti, Tallinn	13.05.2014 - 15.06.2014	muu
34	Näitus „Kolm kallast“	Boris Uvarov, Jelena Sabinina, Olga Tjurina, Jegor Bavõkin	Eesti / Venemaa	05.06.2014 – 30.07.2014	maal, skulptuur
35	Näitus "Reisimuljed akvarellis / Projekt "Värviruum"	Anželika Kalinina	Venemaa, Peterburi	1.08.2014 - 29.08.2014	maal
36	Näitus "Ood teksale"	Narva Soldino gümnaasiumi õpilased	Eesti, Narva	10.08.2014 - 31.08.2014	muu
37	Näitus "Ärev vaikus enne tormi. Aeg enne 1914. aastat"	Manfred Thumberger ja dr Stefan Kutzenberger / Viini Ülikool	Austria, Viin	1.09.2014 - 28.09.2014	muu
38	"Stupeni" kunstistuudio 15.aastapäevale pühendatud näitus	"Stupeni" kunstistuudio õpilased	Eesti, Narva	3.09.2014 - 3.10.2014	maal, joonis
39	Rahvusvaheline akvarellimaalide näitus "Promenade"	MTÜ Vesiroosi galerii	Eesti, Narva	3.10.2014 - 7.11.2014	maal
40	Üliõpilaste toode fotonäitus "Vaateid inimõigustele"	TÜ Narva kolledži noorsootöö eriala tudengid	Eesti, Narva	5.11.2014 - 16.11.2014	fotograafia
41	Näitus "Eramu 2008-2012 ja väike 2010-2012"	Eesti Arhitektide Liit	Eesti, Tallinn	6.11.2014 - 30.11.2014	muu
42	Fotonäitus "Armsad inimesed"	Tatjana Andrianova ja Maria Galenko	Venemaa, Peterburi	11.11.2014 - 11.12.2014	fotograafia
43	Fotonäitus "Avamine"	Narva Laste Loomemaja fotostuudio "Positiiv" õpilased	Eesti, Narva	11.11.2014 - 11.12.2014	fotograafia
44	Fotonäitus "Lumivalgeke mälestused"	Mihhail Zaitsev	Eesti, Narva	18.12.2014 - 18.01.2015	fotograafia

45	Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor kursuse "Fotograafia alused" osalejate fotonäitus	Kursuse osalejad	Eesti, Narva	18.12.2014 - 18.01.2015	fotograafia
46	Toiduteemaline näitus "Ahhaa, räim tomatis"	AHHAA Teaduskeskus	Eesti, Tartu	05.01.2015 – 01.02.2015	muu
47	Näitus "2K"	Natalja Kapajeva ja Galina Kozulina	Eesti, Narva ja Jõhvi	19.01.2015 – 20.02.2015	lapitehnika
48	Näitus "Oma viis"	TÜ Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond	Eesti, Viljandi	09.02.2015 – 28.02.2015	muu
49	Näitus „Vanad ja uued inspiratsioonid"	Viktor Fedossejev	Venemaa, Petroskoi	12.02.2015 – 28.04.2015	graafika
50	Fotonäitus: "Füüsika meie ümber" (praktiline töö)	Jegor Dmitriev, Narva Soldino gümnaasiumi õpilane	Eesti, Narva	05.03.2015 - 31.03.2015	fotograafia
51	Näitus „Eesti pühapaigad soomeugri kunstnike silmade läbi“	Eesti Soome-ugri Selts	Eesti, Tallinn	09.03.2015 - 31.04.2015	fotograafia
52	Fotonäitus „Doonault kallastele: Buda ja Pest (2012-2013)“	István Bán	Ungari, Budapest	1.04.2015 - 25.04.2015	fotograafia
53	Fotonäitus "Eesti tee vabadusele"	Tunne Kelam	Eesti, Tallinn	26.03.2015 - 29.05.2015	fotograafia
54	Fotonäitus "Kulg"	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia käsitöö osakond	Eesti, Viljandi	28.04.2015 - 03.05.2015	fotograafia
55	Näitus "Diktatuur ja demokraatia äärmuslikul ajastul"	Lähiajaloo Instituut Münchenis	Saksamaa, München	04.05.2015 - 04.06.2015	muu
56	Näitus "Elu peegeldus"	Aleks Kase	Eesti, Tallinn	15.05.2015 - 26.06.2015	maal
57	Akvarellimaalide näitus "Kohtumine Eestis"	Anastasija Stenina, Julia Gotgelf, Tatjana Popova, Irina Adnrejeva, Andrei Demidov, Svetlana Demidova, Olga Veselova	Eesti / Venemaa / Läti	10.07.2015 - 24.08.2015	maal

58	Näitus "Klaipedast Veneetsiani"	Segiy Lysyy	Leedu, Klaipeda	28.07.2015 - 02.10.2015	maal
59	Fotonäitus – loovtöö „Optilised nähtused meie ümber“	Jelizaveta Jelissejeva	Eesti, Narva	27.08.2015 – 30.09.2015	fotograafia
60	Kolme kunstniku maalinäitus: Varia, Ulmekas, Narvakate portreed	Albert Beljakov, Sergei Soostar, Vladimir Kurkov	Eesti, Narva	09.09.2015 - 06.10.2015	maal
61	Näitus "Mängiv inimene". Kaheksa visiooni lasteaedade arhitektuurist	Eesti Arhitektide Liit	Eesti, Tallinn	25.09.2015 - 30.10.2015	muu
62	Fotonäitus „Elupusle – Rootsi pere roll ühiskonnas“	Rootsi Instituut	Eesti, Tallinn	06.09.2015 - 03.11.2015	fotograafia
63	Näitus "Kolmekesi paadis": foto, akvarell, õli	Igor Vishnjakov, Irina Jugolainen, Vadim Jerohhin	Eesti, Narva	07.11.2015 - 4.12.2015	maal, fotograafia
64	Fotonäitus "Vaatileja"	Narva Laste Loomemaja fotostudio "Positiiv" õpilased	Eesti, Narva	04.11.2015 - 10.12.2015	fotograafia
65	Fotonäitus "Fookuskaugus"	Narva Laste Loomemaja fotostudio "Positiiv" õpilased	Eesti, Narva	01.11.2015 - 6.12.2015	fotograafia
66	Näitus "Kaasaegsed müüdid"	Albert Beljakov	Eesti, Narva	07.12.2015 - 3.01.2016	graafika
67	Fotonäitus "Sügispealinna värvikad näod"	Kodanikuühendus "Narva Bright Actions"	Eesti, Narva	07.12.2015 - 10.01.2016	fotograafia
68	Visuaalkunsti näitus "Ups!"	Visuaal- ja koomiksikunstnikud	Island / Soome / Rootsi / Taani	08.01.2016 – 01.02.2016	muu
69	Toiduteemaline fotonäitus "Sa oled, mida sööd"	MTÜ Mondo	Eesti, Tallinn	13.02.2016 – 08.04.2016	fotograafia
70	Juubelinäitus "Me oleme 10 aastat vana!"	MTÜ Club Patchwork Plus	Eesti, Narva	29.02.2016 – 01.04.2016	lapitehnika
71	Fotonäitus "Üks keel - mitu lugu"	Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond Tallinnas	Eesti / Saksamaa	14.03.2016 – 14.04.2016	fotograafia
72	Fotonäitus "Näoga noorte poole"	Eesti ANK	Eesti, Tallinn	01.04.2016 – 14.04.2016	fotograafia
73	Fotonäitus "Ämese Vunukkassaa"	Heinike Heinsoo	Eesti, Tartu	08.04.2016 – 08.05.2016	fotograafia
74	Näitus "Minu unistuse koolihoov"	MTÜ Linnalabor	Eesti, Tallinn	13.04.2016 – 20.05.2016	muu

75	Fotonäitus "Ma imestan..."	Anastassia Volkova, TÜ Narva kolledži noorsootöö eriala tudeng	Eesti, Narva	19.04.2016 – 11.05.2016	fotograafia
76	Näitus "Uus vana linn"	EKA arhitektuuriesakonna tudengid: Mari Möldre, Marianna Zvereva, Johannes Madis Aasmäe, Kersti Nigolsi, Margus Tammik, Liis Juuse ja Arvi Anderson	Eesti, Tallinn	5.05.2016 - 28.08.2016	muu
77	Näitus "Metsapoeg"	Hannu Hautala	Soome, Helsinki	12.05.2016 – 15.07.2016	fotograafia
78	Aloiz Koneci isikunäitus	Aloiz Konec	Slovenia	20.05.2016 - 27.05.2016	linogravüür
79	Fotonäitus "Peterburi"	Sergei Bogomjatko ja Dmitri Fufajev	Venemaa, Peterburi	01.06.2016 - 19.06.2016	fotograafia
80	Maalinäitus "Rapsoodia"	Varužan Yepremjan	Armeenia	15.07.2016 - 16.08.2016	maal
81	Näitus "Refleksioonid: sissevaade / väljavaade. Vol II"	Kristina Norman, Evi Pärn, Aleksei Gordin, Maria Sildarevitš, Eva Sepping, Taavi Suisalu, Sandra Kosorotova	Eesti	19.08.2016 - 14.10.2016	maal, skulptuur, fotograafia, muu
82	Fotonäitus "Õnnelikud taanlased"	The Happiness Research Institute	Taani, Kopenhaagen	05.09.2016 - 30.09.2016	fotograafia
83	Fotonäitus "Valguse otsides"	MTÜ Autori Foto	Eesti, Narva	01.10.2016 - 30.10.2016	fotograafia
84	Näitus "Veelinnurahvas. Lennart Meri filmirännakud 1969-1988"	MTÜ Fenno-Ugria Asutus koostöös Eesti Instituudi ja Lennart Meri Euroopa Sihtasutus	Eesti	10.10.2016 - 30.11.2016	fotograafia, muu
85	Lastetööde näitus "Maailm algab minust"	Narva linna lasteaedade metoodiline ühing	Eesti, Narva	01.11.2016 - 30.11.2016	joonis, maal, muu
86	Fotonäitus "Eesti hariduse ja teaduse heaks"	Sihtasutus Archimedes	Eesti, Tallinn	30.11.2016 - 02.02.2017	fotograafia, muu

87	Fotonäitus "Mere kutse"	Fotorühmitus "Hetkepüüdjad"	Eesti	01.12.2016 - 02.01.2017	fotograafia
88	Näitus "Kohtumine Eestis - 3"	Vene Kunstnike Ühendus Eestis	Eesti / Venemaa / Läti / Soome	02.12.2016 - 05.01.2017	maal
89	Lapitehnika näitus "Textile Marina"	MTÜ Club Patchwork Plus	Eesti / Läti / Leedu	06.01.2017 – 03.02.2017	lapitehnika
90	Näitus "Club Patchwork Plus"	MTÜ Club Patchwork Plus	Eesti, Narva	06.01.2017 – 03.03.2018	lapitehnika
91	Fotonäitus „Norra. Rannarahva lood”	Põhjamaade Ministrite Nõukogu	Eesti / Norra	02.02.2017 – 18.04.2017	fotograafia
92	Näitus "Elu mõte"	Eduard Zentsik	Eesti, Sillamäe	01.03.2017 – 09.04.2017	maal
93	Näitus "Pühakiri - käsikirjast emakeelse piiblini"	Eesti Piibliselts	Eesti, Tallinn	05.03.2017 – 14.04.2017	muu
94	Fotonäitus „Inspiratsioon“	MTÜ Autori Foto	Eesti, Narva	15.03.2017 – 14.04.2017	fotograafia
95	Näitused "Eesti raha margast kroonini" ja "Euroraha"	Eesti Pank	Eesti, Tallinn	15.04.2017 – 31.05.2017	muu
96	Näitus "Kevad"	Eduard Zentsik, Vladimir Baci, Juri Horev, Irina Jugolainen, Vera Staniševskaja, Vadim Jerohhin, Boris Uvarov, Albert Beljakov, Olga Trjurina, Tatjana Sonina, Tamara Breideks, Sergei Tsaregorodtsev, Olga Žarkova, Aleksandr Dikušenko, Irina Sopina, Svetlana Petrova	Eesti	05.05.2017 – 31.05.2017	maal, graafika, batik
97	Näitus "Aspekt"	Jurii Shevchik	Venemaa, Peterburi	03.06.2017 – 31.07.2017	maal
98	Näitus "Vabariigi ootuses"	Eesti Ajaloomuuseum	Eesti, Tallinn	27.06.2017 – 31.10.2017	muu
99	Näitus "Palett"	Vestervalli Kunstiühing	Eesti, Narva	02.09.2017 – 03.10.2017	maal

100	Näitus "Näitus "Rändajate portreed - pealkirjade tagant paistev Rootsi"	Rootsi Saatkond Eestis; Alexandr Mahmoud	Rootsi	02.10.2017 – 29.10.2017	fotograafia, muu
101	Näitus "Feministliku välispoliitika teerajajad"	Rootsi Instituut	Eesti / Rootsi	02.10.2017 – 05.11.2017	muu
102	Näitus "Rootsi pressivabadus: avalikustatud"	Rootsi Instituut	Eesti / Rootsi	02.10.2017 – 05.11.2017	muu
103	Näitus "Salzburg: Visioonid"	Austria Saatkond Tallinnas	Austria, Viin	05.10.2017 – 29.10.2017	maal, graafika, muu
104	Tallinna Arhitektuuribiennaali (TAB) installatsioonivõistluse näitus	Tallinna Arhitektuuribiennaali (TAB)	Eesti, Tallinn	05.10.2017 – 29.11.2017	muu
105	Fotonäitus "Suvi"	MTÜ Autori Foto	Eesti, Narva	15.11.2017 – 17.12.2017	fotograafia
106	Näitus "Tasakaal"	Vadim Jerohhin ja Irina Jugolainen	Eesti, Narva	02.12.2017 – 02.02.2018	maal
107	Fotonäitus "Vereta Jaht"	RMK	Eesti, Tallinn	07.02.2018 – 07.03.2018	fotograafia, muu
108	Nikita Frolukovi isikunäitus	Nikita Frolukov	Eesti, Narva	05.03.2018 – 31.03.2018	maal
109	Maali- ja fotonäitus	Anastassia Karlukova ja tema õpilased	Venemaa, Peterburi	02.03.2018 – 31.03.2018	maal, joonis, graafika
110	Lapitehnika näitus "Club Patchwork Plus"	MTÜ Club Patchwork Plus	Eesti, Narva	04.03.2018 – 31.03.2018	lapitehnika
111	Näitus "Sada aastat inimeste kaitsel. Prokuratuur Eestis 1918-2018"	Eesti prokuratuur (koostaja: Toomas Anepaio)	Eesti, Tallinn	03.05.2018 – 31.05.2018	muu
112	Näitus "Kevadrapsoodia"	Kunstiühing "Valge elevant"	Eesti, Narva	07.05.2018 – 10.06.2018	maal
113	Näitus "Metsa väärtus"	MTÜ Eesti metsa abiks	Eesti, Tallinn	04.07.2018 – 04.08.2018	maal, graafika, joonis, fotograafia, muu

114	Lapinäitus "Tähistame koos"	MTÜ Club Patchwork Plus	Eesti / Leedu / Läti	27.08.2018 – 28.09.2018	lapitehnika
115	Näitus "Korruptsiooni mitu nägu"	EKA ja Politsei ja Piirivalve Amet	Eesti, Tallinn	21.08.2018 – 31.09.2018	muu
116	Näitus "Plastik meres"	Norra Saatkond Eestis	Eesti / Norra	07.09.2018 – 08.10.2018	muu
117	Fotonäitus "Kai juures"	MTÜ Autori Foto	Eesti, Narva	07.09.2018 – 08.10.2018	fotograafia
118	Rahvusvaheline maalinäitus "Lehesadu"	MTÜ Vesiroosi galerii	Eesti / Venemaa / Leedu / Läti / Poola	06.10.2018 – 31.10.2018	maal
119	Näitus "Piibli ajaloost"	Eesti Piibliselts	Eesti, Tallinn	02.10.2018 – 12.11.2018	muu
120	Näitus "Igaviku puudutus"	Bastor Stuudio	Eesti, Tallinn	03.11.2018 – 30.11.2018	maal
121	Näitus "Päästeamet - 25"	Päästeamet	Eesti, Tallinn	03.11.2018 – 03.12.2018	muu
122	Näitus "Kalliope Austria"	Austria Saatkond Tallinnas	Eesti / Austria	13.11.2018 – 30.11.2018	muu
123	Näitus "50 woman of Georgia"	Gruusia Saatkond Tallinnas	Eesti / Gruusia	13.11.2018 – 30.11.2018	muu
124	Maalinäitus "Vee piisad"	MTÜ Kunstisadam	Eesti, Narva	06.10.2018 – 31.10.2018	maal
125	Näitus "Vidya"	Henrik Martin, Ungari Instituut	Ungari, Budapest	15.01.2019 – 20.02.2019	maal, skulptuur
126	Fotonäitus "Ärge tapke laulurästast!"	Leonid Tugalev	Läti	14.02.2019 – 07.03.2019	fotograafia
127	Näitus "100 maaelu toetamise näidet"	Põllumajandusuuringute keskus	Eesti, Saku	25.01.2019 – 20.02.2019	muu
128	Näitus "Naise hing"	Eduard Zentsik	Eesti, Sillamäe	08.03.2019 – 07.04.2019	maal
129	Lapitehnika näitus "Club Patchwork Plus"	MTÜ Club Patchwork Plus	Eesti, Narva	08.04.2019 - 12.05.2019	lapitehnika

LISA 2. Narva Jazziklubi kontserdid 2013 - 2019

Statistika on autori koostatud.

	Artist(id)	Kuupäev	Päritolu														Kontserdi koht
			EST	RUS	GBR	USA	FIN	MJU*	LVA	SWE	TUR	NDL	DEU	CHE	ESP	POL	
1	Kondakov - Volkov & Ruben - Lampi	18.09.2013	1	1	1	1	1										Kohvik Muna
2	Sillamäe Sessioon feat. Jari Perkiomäki	02.10.2013	1			1	1										Kohvik Muna
3	Kadri Voorand Band feat. Evgeny Lebedev	23.10.2013	1	1			1										Kohvik Muna
4	Sofia Rubina Band - Jazz Hunter	06.11.2013	1			1											Kohvik Muna
5	Vintskevich - Taylor Quartet	15.11.2013	1	1		1											kolledži fuajee
6	Raivo Tafenau feat. Sergio Bastos	04.12.2013	1					1									Kohvik Muna
7	Ruben - Popov Project feat. Lera Gehner	11.12.2013	1	1													Kohvik Muna
8	Tree Stones Quartet	15.01.2014	1					1	1								Kohvik Muna
9	Oleg Pissarenko Band	29.01.2014	1														kolledži fuajee
10	Håkan Lewin - Aldo Meristo kvartett	12.02.2014	1							1							Kohvik Muna
11	St Petersburg - Tallinn Connection Band	26.02.2014	1	1													kolledži fuajee
12	Maimztet	19.03.2014	1														kolledži fuajee
13	Narva Jazz Band		1														kolledži fuajee
14	Sergei Manukjan - Villu Veski - Tanel Ruben	26.03.2014	1	1													kolledži fuajee
15	Kruglov - Sooäär kvartett	02.04.2014	1	1													kolledži fuajee
16	Lembit Saarsalu - Sven Kullerkupp Sving Band	16.04.2014	1														kolledži fuajee
17	James Dalton & Nevil Blumberg	23.04.2014	1			1											kolledži fuajee
18	Hedvig Hanson kvartett	07.05.2014	1														kolledži fuajee
19	Tanel Ruben ja Victoria	21.05.2014	1														kolledži fuajee
20	Chizhik Jazz Quartet	19.08.2014		1													kolledži fuajee
21	Liisi Koikson Band	20.08.2014	1														kolledži fuajee
22	Abraham's Café	17.09.2014	1														kolledži fuajee
23	Deep Tone Project	01.10.2014						1									kolledži fuajee

24	Paul Daniel Band	15.10.2014	1														kolledži fuajee
25	Helin-Mari Arder kvintett	12.11.2014	1														kolledži fuajee
26	Agan-Viinikainen-Mälgand-Kallio	26.11.2014	1				1										kolledži fuajee
27	Estonian Voices	10.12.2014	1														kolledži fuajee
28	Raivo Tafenau Quartet	17.12.2014	1														kolledži fuajee
29	Very Cool People	14.01.2015							1								kolledži fuajee
30	Kondakov-Pashkevich-Malmsten-Ruben	28.01.2015	1	1					1	1							kolledži fuajee
31	Horsepower feat. Rubina-Hunter & Vössotski	04.02.2015	1	1													kolledži fuajee
32	Carrot Lights	18.02.2015	1														kolledži fuajee
33	Anya Tchaykovskaya & HarPet	04.03.2015		1													kolledži fuajee
34	Kari Ikonen Trio	18.03.2015					1	1									kolledži fuajee
35	Rebecca Kontus Band	01.04.2015	1														kolledži fuajee
36	Mehmet Polat Trio	22.04.2015						1			1	1					kolledži fuajee
37	Oleg Pissarenko Band	06.05.2015	1														kolledži fuajee
38	Sooäär – Vaigla – Ruben	20.05.2015	1														kolledži fuajee
39	Anna Buturlina & Band	19.08.2015	1	1													kolledži fuajee
40	Hedvig Hanson Trio	20.08.2015	1														kolledži fuajee
41	A E R I E	16.09.2015	1					1					1	1			kolledži fuajee
42	Jelena Juzvik Band feat. Tõnu Naissoo	30.09.2015	1														kolledži fuajee
43	Lembit Saarsalu band	14.10.2015	1														kolledži fuajee
44	MaiGroup	28.10.2015	1							1							kolledži fuajee
45	Rull - Juurikas - Bogomolova	11.11.2015	1														kolledži fuajee
46	Teet Velling Band	25.11.2015	1														kolledži fuajee
47	Agan - Viinikainen - Mälgand - Kallio	02.12.2015	1				1										kolledži fuajee
48	Erkki Otsman	16.12.2015	1														kolledži fuajee
49	“Quid Novi?”	20.01.2016	1					1									kolledži fuajee
50	Andrei Kondakov Trio	03.02.2016		1													kolledži fuajee
51	Meristo - Lewin Quartet	17.02.2016	1							1							kolledži fuajee
52	Iñaki Sandoval Trio	02.03.2016	1												1		Kohvik Muna
53	Rudanovski & Kill	16.03.2016	1														kolledži fuajee
54	Urmas Lattikas Quartet	30.03.2016	1														kolledži fuajee
55	Henri Peipman trio	13.04.2016	1					1									kolledži fuajee
56	Alevtina Poljakova Group	27.04.2016		1													kolledži fuajee

57	Jaanika Ventsel Trio	11.05.2016	1														kolledži fuajee
58	Heliotroop	25.05.2016	1														kolledži fuajee
59	Alexey Popov Quartet	19.08.2016		1													kolledži fuajee
60	Sofia Rubina Band	20.08.2016	1														kolledži fuajee
61	Saarsalu – Ehala superkvartett	14.09.2016	1														kolledži fuajee
62	Tafenau-Aimla kvintett	28.09.2016	1														kolledži fuajee
63	John Marshall Quartet	12.10.2016		1		1											kolledži fuajee
64	Tõnu Naissoo Trio	26.10.2016	1														kolledži fuajee
65	Villu Veski Jazz Band	09.11.2016	1														kolledži fuajee
66	Ruslan Trochynskyi ja Paul Neitsov	07.12.2016	1														kolledži fuajee
67	Gaivoronsky – Kondakov – Volkov	21.12.2016		1													kolledži fuajee
68	Aasta Muusik - Robert Jürjendal	17.01.2017	1														kolledži fuajee
69	Victoria Urusova trio	21.01.2017		1													kolledži fuajee
70	Kadri Voorand Quartet	08.02.2017	1														kolledži fuajee
71	Trio Maag	22.02.2017	1														kolledži fuajee
72	Oleg Pissarenko	08.03.2017	1														kolledži fuajee
73	The Music of Composer Anthony Branker I EMTA jazzmuusika osakonna ansambel	15.03.2017	1			1											kolledži fuajee
74	Manzur	22.03.2017						1									kolledži fuajee
75	Morgenthaler - Röllin - Ruben	05.04.2017	1											1			kolledži fuajee
76	Marie Vaigla & Raul Vaigla	19.04.2017	1														kolledži fuajee
77	Jelena Juzvik Quintet feat. Tõnu Naissoo	03.05.2017	1														kolledži fuajee
78	Redel Ruudus feat. Martin Kuusk	17.05.2017	1														kolledži fuajee
79	Helin-Mari Arder & Andy Fite	05.07.2017	1			1											Joaoru Rannahoone
80	Sofia Rubina trio	14.07.2017	1														Joaoru Rannahoone
81	Susanna Aleksandra trio	09.08.2017	1														Joaoru Rannahoone
82	Villu Veski & Raun Juurikas	23.08.2017	1														kolledži fuajee
83	Raivo Tafenau Groove Band	20.09.2017	1														kolledži fuajee
84	Ola Bengtsson ja Erik Söderlind	10.10.2017								1							kolledži fuajee
85	Victoria Urusova Quartet	25.10.2017		1													kolledži fuajee

86	New Rotterdam Jazz Orchestra	08.11.2017											1				kolledži fuajee
87	Sebastian Studnitzky Quartet													1			kolledži fuajee
88	Aleksei Kuznetsov – Maksim Shibin	09.11.2017		1													Narva Art Residency
89	Aleksei Kuznetsov			1													Narva Art Residency
90	Jakob Bro							1									Narva Art Residency
91	Leroy Jones & Spirit Of New Orleans	10.11.2017				1	1										Kohvik Muna
92	Anna Maria Jopek trio															1	kolledži fuajee
93	Aubrey Logan					1											kolledži fuajee
94	OUM	11.11.2017						1									Narva linnus
95	EV100 eri "Rõõmu rada"		1														Narva linnus
96	Kaisa Lillepuu trio	29.11.2017	1														Kohvik Muna
97	Oleg Pissarenko	20.12.2017	1														Kohvik Muna
98	Quintet of Four	10.01.2018		1													kolledži fuajee
99	Raul Vaigla & Raul Ukareda	24.01.2018	1														Kohvik Muna
100	Toomas Rull Quartet	07.02.2018	1														kolledži fuajee
101	Andrei Ryabov trio	28.02.2018		1													kolledži fuajee
102	Paul Neitsov	14.03.2018	1														Kohvik Muna
103	Intuitive Project	28.03.2018		1													kolledži fuajee
104	The Swingin' Sisters	25.04.2018	1														kolledži fuajee
105	Myrna Clayton Experience	15.05.2018				1											kolledži fuajee
104	Pyysalo - Winter - Remmel	23.05.2018	1				1										kolledži fuajee
105	Jaak Lutsoja & Liis Lutsoja	16.06.2018	1														Narva-Jõesuu
106	Sofia Rubina & Kalle Pilli	08.08.2018	1														Narva-Jõesuu
107	Silver City Bound	29.09.2018				1											kolledži fuajee
108	Tanya Balakirskaya	09.11.2018		1													kolledži fuajee
109	Rihards Lībietis Orchestra							1									Kohvik Muna
110	Sona Jobarteh				1			1									kolledži fuajee
111	Islandman	10.11.2018									1						kolledži fuajee
112	Laura & W		1														Kohvik Muna
113	De-Phazz													1			kolledži fuajee
114	Sławek Jaskułke Sextet	12.11.2018														1	kolledži fuajee

115	Matthew Hyde Quintet	12.12.2018	1		1												kolledži fuajee
116	Bad Habits Trio	30.01.2019	1														kolledži fuajee
117	Paul Neitsov	20.02.2019	1														Kohvik Muna
118	Isabel Bermejo & Kaspar Uljas	06.03.2019	1												1		Kohvik Muna
119	Trio Titoks	27.03.2019	1														Kohvik Muna
120	Kaili Kinnon	25.04.2019						1									kolledži fuajee
121	Etnojazz	08.05.2019	1	1				1									kolledži fuajee
			87	26	3	12	8	14	4	5	2	2	3	2	2	2	

*Muude riikide hulgas on: BRA, LTU, UKR, ARM, MLI, IRL, AUT, UZB, DNK, MAR, GMB, CAN, FRO³⁷.

Kollase värviga on välja toodud erinevate festivalide raames toimunud kontserdid Narva Jazziklubis.

Halli värviga on eristatud Narva Jazziklubi välikontserdid (mis ei toimunud Narva kolledžis).

³⁷ Riikide lühendid toodud vastavalt Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) kolmetähe süsteemile.

LISA 3. Fookusgruppide küsitluskava

Откуда Вы родом? Давно ли живёте в Нарве?

Чем занимаетесь / занимались? Работаете ли (*много ли у Вас свободного времени?*)

Чем занимаетесь в свободное время? *Чем интересуетесь?*

Посещаете ли кружки / мероприятия / общества вне колледжа? *Концерты, выставки, волонтерская деятельность? Путешествуете ли?*

Что является для Вас ключевым моментом в выборе мероприятия для посещения?

Цена, тема, время проведения?

Что из предложенных колледжем мероприятий / проектов Вы посещаете? *Как часто?*

Почему выбрали именно колледж и именно данные мероприятия?

С кем обычно Вы посещаете мероприятия? *Друзья, супруги, семья*

Заводите ли знакомства на месте?

Помогают ли мероприятия в колледже заводить новые знакомства и/или же укреплять старые?

Как Вы о проходящих в колледже в первый раз? *Как узнаете теперь?*

Каково было первое впечатление от посещения колледжа и мероприятий?

Что мотивировало Вас продолжить посещение мероприятий?

Привнесло ли посещение мероприятий колледжа что-либо в Вашу жизнь? *Изменилось ли что-то? В лучшую или худшую сторону?*

Планируете ли Вы и дальше посещать мероприятия колледжа?

Есть ли что-то, чтобы Вы хотели изменить или привнести? *Дополнения, рекомендации.*

LISA 4. Väärikate ülikoolis osalejate ankeetküsimustik

Küsimustik on toodud originaalkeeles, vastuste ridade arv on vähendatud. Respondentidel oli võimalus esitada täiendavaid küsimusi.

ОПРОСНИК ДЛЯ УЧАСТНИКОВ УНИВЕРСИТЕТА ДЛЯ СТАРШЕГО ПОКОЛЕНИЯ

1. Вы ☐мужчина ☐женщина
2. Ваш возраст лет
3. Откуда Вы родом?
☐Из Нарвы
☐Из другого места
Откуда именно?.....
Давно ли живете в Нарве?лет
4. Работаете ли Вы в данный момент? ☐да ☐нет
5. Чем занимаетесь в свободное время? (*отметьте все подходящие варианты*)
☐посещаю кружки по интересам / общества
☐посещаю концерты / выставки
☐встречаюсь с друзьями, семьёй
☐смотрю телевизор / слушаю радио
☐занимаюсь дачей / огородом
☐путешествую (по Эстонии, миру)
☐другое
.....
6. Какие мероприятия, предложенные колледжем Вы посещаете / посещали?
☐концерты (джаз / народной музыки / другие)
☐выставки
☐открытые лекции / встречи / научные конференции
☐другое
.....
☐больше никаких (только лекции университета для старшего поколения)
7. Что мотивирует Вас продолжать посещение мероприятий?
.....
.....

8. Привнесло ли посещение данных мероприятий что-либо в Вашу жизнь?
Изменилось ли что-то? Если да, то что именно.

.....
.....

9. Что для Вас является ключевым моментом в выборе мероприятия для посещения?

- ☐ тема мероприятия
- ☐ стоимость (посещаю только бесплатные мероприятия / цена до 5 евро / цена до 10 евро / нет разницы сколько стоит, если мероприятие мне действительно интересно)
- ☐ время проведения мероприятия (по будням / по вечерам / в выходные)
- ☐ другое

.....
.....

10. С кем обычно вы посещаете мероприятия? *(отметьте все подходящие варианты)*

- ☐ друзья
- ☐ семья (супруг(-а))
- ☐ один (одна)

11. Помогают ли мероприятия, проводимые в колледже, заводить новые знакомства и/или укреплять старые? Поясните свой ответ.

- ☐ да
- ☐ нет

.....
.....

12. Планируете ли Вы и дальше посещать мероприятия колледжа?

- ☐ да
- ☐ нет

.....
.....

13. Рекомендации, предложения, дополнения.

.....
.....

Спасибо огромное за Ваши ответы!

С уважением, Анна

LISA 5. Fotod

Foto 1. TÜ Narva kolledži uus hoone Narva Raekoja platsil
(autori foto)

Foto 2. TÜ Narva kolledži (vana börsihoone) keldrisaal
(TÜ Narva kolledži arhiivist)

Foto 3. Näituse avamine kolledži teisel korrusel

(autori foto)

Foto 4. AHHA Teaduskeskuse näitus kolledži keldrisaalis

(autori foto)

Foto 5. Narva Jazziklubi kontsert kolledži fuajees

(autori foto)

Foto 6. Kolledži mälumäng kohvikus Muna (kolledži esimesel korrusel)

(autori foto)

Foto 7. Narva väarikate ülikooli loeng
(autori foto)

Foto 8. Narva väarikate ülikooli väljasõit. Tartu, ERM
(autori foto)

Fotod 9 ja 10. Rahvusvaheline tantsupäev 2019 Narvas Raekoja platsil.
Tantsimas Narva väärikate ülikool, Rakvere seniortantsu rühm (Ene Saaber
juhendamisel) ja Narva Eesti gümnaasiumi õpilased
 (autori foto)